

Jó Pajtás

2016. XII. 22.

70. évf., 39–40. szám

Fotó: Ótos András

TEHETSÉGEINK

A kúlai Balla Anita a temerini
tini fesztivál felfedezettje

KARÁCSONYRA KÉSZÜLÜNK

Hópelyhek és a szeretet időszaka

MAGUNK KÖZÖTT

Valóban ez a szerelem?

Jubiláló lapunkat köszöntik: Jódal Rózsa,
Lennert Géza, Tripolszki Zsuzsa, Koncz Erzsébet

Ajándék

A karácsonyi készülődés még csak a fejemben zajlik, amikor lapzártához, a Jó Pajtás jubileumi számának finiséhez közeledve már csak a 3. oldal maradt nyitott. Azon törom a fejem, mit tudnék még hozzátenni azokhoz a szép gondolatokhoz, melyeket lapunkat köszöntve az egykori munkatársak megfogalmaztak. Hogyan köszöntsem olvasóinkat én – aki 2013 novembere óta látom el a szerkesztői teendőket –, hogy ne essek a gondolatismétlés csapdájába, hogy derűs és olvasmányos legyek, és kellően ünnepi hangulatú? Lehetséges-e ez, amikor oly sok kis olvasónk költözött el az elmúlt év folyamán, hogy azt már eladott példányszámonkon is megérezzük? Vajon vannak-e olyanok, akik hozzánk hasonlóan átérik a hetven év jelentőségét, akik a köszöntő sorokra is kíváncsiak, osztoznak örömeinkben, és akikkel a jövőben is készíthetjük nagyszülői korba „cseperedett” gyermeklapunkat?

Csak bízni tudok mindebben. Töprengéseim közepette egy levél futott be e-mail-címünkre. „Eddig még nem küldtünk fogalmazásokat,

viszont a továbbiakban ezt szívesen tennénk. A csatolmány egy meghatározó ünnepi írást tartalmaz Sosem volt ajándék címmel, mely talán bekerülhet a rovatba” – írta Bohata Szusanna, a horgosi Kárász Karolina Általános Iskola magyartanára, aki a Rügyfakadás rovatba szánta tanítványa fogalmazását. Megkeresése, üzenete mintegy válasz volt az éppen felmerült kételyekre. Reménykeltő biztatás, és jövő(nk)be vetett hitünk megerősítése. A csatolmányt, Calbert Anikó nyolcadik osztályos tanuló fogalmazását is annak fogtuk fel, hiszen nagy adag optimizmussal van tele, még akkor is, ha rendkívül súlyos gondolatokat sorakoztat fel.

Anikónak és tanárnőjének köszönjük a fáradozást, mint ahogyan megannyi munkatársunknak, akik az év folyamán közreműködtek, olvastak, támogattak bennünket. Valamennyiükre számíthatunk jövőre is.

Most pedig álljon itt ajándékunk Anikónak!

Nagy Magdolna

A távolban harangok zúgnak, hívják az embereket az éjféli misére. Karácsony van. A hűgom mellett alszik, lehúzza rólam a szakadt rongypokrócot. Nem tudok aludni. A plafont bámulom. Vacogok.

A karácsonyfa alatt sosem volt ajándék. Örültünk, ha egy szegény, beteges fenyőfát tudtunk venni. A fenyőfa volt a mi ajándékunk. A karácsonyfadíszek is még a nagymamámé voltak, kopott, repedt gömbök, széthulló sujtások. A vékony, düledező falakon át hallom, ahogy anya sír. Sír, mert szerinte rossz anya, sír, mert a gyerekeinek nem tud

ajándékot venni, mert nem tud tüzelőfát venni, hogy a rozoga kandallóba ropogó tüzet csináljon. Fázom. Szerintem anya feleslegesen sír. Igaz, hogy nélkülöznünk kell, hogy hideg van, és hogy a karácsonyfa alatt sosem volt ajándék, de legalább megtanított arra, hogy az ember akkor is lehet boldog, ha nincs dagadásig tömve a pénztárcája. A szeretet fontosabb, mint a pénz. Sokkal fontosabb. Az ablakot a szél csapkodja, nem bírjuk rendesen becsukni a rozoga, ütött-kopott, zöld festékes ablakot. Kintől beszűrődik a magassarkú csizmák ütemes kopogása. Sietnek a misé-

re. Anya sírása lassan elhalkul. Elalszik ő is a szomszéd szobában. Én még mindig nem tudok aludni. Fázom. Vacogok. Próbálok valahogy a szakadt lepedőbe beábozni magam, hogy ne fázzak, nem sok sikerrel.

A hűgomtól nincs szívem elvenni a kopott, vékony rongypokrócot. Olyan édesen alszik. Ő még nem érti ezt a világot. Nem érti, hogy miért nincs meleg, hogy miért nincs ajándék, de azt már érzi, hogy a szeretet ereje a legnagyobb.

Calbert Anikó, 8. osztály,
Kárász Karolina iskola, Horgos

Kedves Jó Pajtás!

Úgy értesültem, hogy hetvenéves lettél. Én pedig, képzeld, nemrég töltöttem be a hetvenhetet. Tehát majdnem egykorúak vagyunk! Ki hitte volna. Ráadásul rokonok is: 1960 ősztől 1980 ősziig a Te népes családjához tartoztam. Ugyanis a Magyar Szó, illetve a Forum ösztöndíjasaként hozzád szerződöttem újságírónak. Nálad leltem az első munkahelyemre.

Hű, de érdekes és izgalmas volt! Először a külmunkatársak beküldött kézíratait javítgat-

tam, lektoráltam. Piros golyóstollal. Nagyon boldog és büszke voltam. Ám ez csak rövid ideig tartott. Akkor jött a java! Iskolákba, rendezvényekre küldött ki első főszerkesztőm, Girizd László, majd a második, Mucsi József, s én egyre több tanárt és diákot ismertem meg – újságíró társaimmal együtt – előbb Vajdaság-, majd az akkori Jugoszlávia-, végül Európa-szer- te. S művészeket: írókat, festőket, szobrászokat, díszlettervezőket, színészeket. Iskolákat, múzeumokat, színházakat, hírességek szülőházait, az akkoriban Kelet-Európában is nagyon „divatos” pionírotthonokat. S én írtam és írtam. Róluk és nekik. Illetve elsősorban a gyerekolvasóknak. Nagyon szerettem írni. S utazni. Hetente legalább kétszer, de olykor háromszor is úton voltam, voltunk. Persze külföldön hetekig. 1966-tól már én szerkesztettem az irodalmi rovatodat, hiszen tudod. Akkor az volt az elképzelésünk, hogy missziót teljesítünk, ha elsősorban a vajdasági magyar írókkal és műveikkel ismertetjük meg az olvasóinkat. Rengeteg felkérő levelet írtam nekik, telefonálgattam, s ők küldték is szorgalmasan a verseiket, meséiket, novelláikat, regényrészleteiket és jeleneteiket a címünkre. Legtöbbször az arcképeket és az életrajzi adataikat is közöltük. Sőt néhányukat rábírtuk, hogy külön kis alrovatot indítsanak az irodalmi rovaton belül. Emlékszel, Majtényi Mihály, Fehér Ferenc, Bogdánfi Sándor, Gál László és még sokan mások is vállalkoztak erre. A tanárok kérték, hogy jeleneteket is írassunk, közöljünk, mert színjátszó csoportjaik híján vannak a rövid, játszható drámái szövegeknek. Elkezdtünk

Téli örömeik – Klacsák Patrik, 3. osztály,
Dr. Tihomir Ostojić iskola, Hódegyháza

A tíz évvel ezelőtti, ugyancsak jubileumi
Jó Pajtás címlapja

mellékletekben gondolkodni. Először még a lapjaidon jelentek meg, s kívágya, összehajtogatva lehetett csak őket „használni”. Idővel ezek külön kiadvánnyá nőttek ki magukat. Hogy csak néhányat említek: *Buli, Fanti, Szivárvány*, stb. Azután versenyeket, pályázatokat indítottunk. Szavaló-, prózamondó, széppolvasási, fogalmazási versenyeket, és persze sportversenyeket. Óriási sikerük volt, és rengeteg résztvevőjük. Akkor még olyan sok olvasód volt! Olykor, nem csalás, nem ámitás, elérte a harmincötözetet is!

Jódal Rózsa

(Folytatása a 4. oldalon)

(Folytatás a 3. oldalról)

Kedves Jó Pajtás!

A könnyebb felkészülés érdekében ezeket a versenyeket is külön kiadványokkal, vers- és prózaválogatásokkal „támogattuk meg”. Egyik legsikeresebb volt közöttük a **Petőfi é!**! Valamint Németh István **Vadalma** című regénye, amely szintén egy versenyünk céljait szolgálta. Sőt: pályázatokat írtunk ki új versek, prózai szövegek írására, hogy ezzel is serkentjük a vajdasági magyar gyermekirodalmat, s a nyertes szövegeket külön kiadványokban jelentettük meg. Hiszem, hogy egykori olvasóid könyvespolcain néhányuk most is ott begyeshedik.

Persze a hév engem is elragadott, s magam is meséket és gyermeknovellákat kezdtem írni és megjelentetni lapjaidon. Sőt! Remélem, nem felejtetted el: 1962. február 26-án egy kislánnyal ajándékoztalak meg! Hadaró Jutkával. Együtt neveltük teljes huszonhét évig, egészen 1989. január 12-éig. Addig minden egyes héten a saját, valamint az osztálytársai és családtagjai izgalmas kalandjairól számolt be egy teljes Jó Pajtás-oldalon. Cserfes, „hadaró” leveleiből, beszámolóiból ismerkedhettek meg akkori kis olvasóid a tesói: Öcsi, Gabi és Zsuzsi, valamint a barátai: a felesleges kilóival bajlódó Hajni, a felvágós Céci, a már fiúzni kezdő Baby, a tréfamester Lali, az észkombáj, de faramuci természetű Franz-Feri, a művészlelek Béci és a többiek mindennapi gondoljaival és örömeivel. Kezdetben nem vallottam be, hogy az én „lányom”. Beszámolóimat (folytatásos regényem „fejezeteit”?) az ő nevében írtam alá, így: Hadaró Jutka. Egyik illusztrátorod, Petar Kubičela pedig – rajzban – minden számban megörökítette Jutkát, éppen legújabb kalandjába bonyolódva. A gyerekolvasók annyira elhitték, hogy Jutka maga írja a beszámolóit, hogy gyakran tollat ragadtak és leveleket írtak neki. Új frizurát javasoltak, alkalmi ruhákat egy-egy szilveszteri vagy születésnap bulijára, s „életbevágó” tanácsokkal látták el: például hogy ne barátkozzon többé a hűtlenkedő Franz-Ferivel, hiszen, lám, az állomáson „rajtakaphatta” őt a pirossapkás lánnyal, amint éppen szenvedélyesen búcsúzkodnak. Sok tudósítóértekezletet tartottunk, mert lapodnak rengeteg volt a tudósítója és a kis tollforgatója

(lett is néhányukból újságíró, szerkesztő és író, mint például Danyi Magdolnából), s a későbbi találkozásokon már bevallottam: Hadaró Jutka én vagyok. Utóbb ifjúsági regényt is írtam Jutkám ügyes-bajos dolgairól, amely 2007-ben **Figyellek, világ!** címmel, és *Hadaró Jutka* alcímmel meg is jelent a Forum kiadásában.

Kire, mire emlékezzünk még „mi, hetvenesek”? Talán a munkatársakra: Mészáros Rózsa, Nagy Irén, Farkas László, Geller Judit, Tripolszky Zsuzsa, Horváth Gábor, Smidt Valéria, Valent Zsuzsanna, Kiss Ildikó újságíró-társaimra, Faragó Aranka, Krábesz Gréta, Németh B. Ágnes műszaki szerkesztőre, Csikós Gizellára, a titkárnőre és a többiekre. Mert aztán jöttek ám újabbak és újabbak. Ez a világ rendje. Mennyit dolgoztunk, szerveztünk és utaztunk együtt! Egy-egy nyelvművelő versenyünk olykor valóságos népneppepéllé nőtte ki magát, hiszen emlékszel. Volt falu, ahol lovas bandérium várt bennünket, szervezőket, versenyvezetőket felvirágozott lovakkal, felvirágozott tantermekkel, és díszbe öltözött, az izgalomtól kipirult diákversenyzőkkel. A szavalóversenyeinken annyi gyönyörű szavaltat hallottunk, hogy a sofőrünk, aki egyik helységről a másikba szállított bennünket, s a verseny idejére maga is beült egy hátsó padba, habár nem volt magyar nemzetiségű, a verseny végére – a sokszor hallott legnépszerűbbekből maga is megtanult egyet-kettőt, s hazafelé menet el is szavalta nekünk!

S most, kedves, oly igen a szívemhez nőtt, soha el nem felejthető Jó Pajtás: jubileumod alkalmából gratulálok Neked az eddigi gyönyörű évekhez, az elért rengeteg sikerhez; köszönöm Neked mindazt a sok szépet és hasznosat, amit nekem és olvasóidnak oly önzetlenül nyújtottál, megszépítve vele annyiunk életét, és kívánok Neked még sok szép, örömben és sikerekben eltöltendő további esztendőket, sok lelkes munkatárssal és minél több olvasóval.

Szerető, Téged nem felejthő híved

Jódal Rózsa,
Hadaró Jutka mamája

Várady Hajnalka egykor ünnepelt újvidéki színművésznő Hadaró Jutka szerepében

Éppen 36 esztendeje vettem búcsút a Jó Pajtástól, mögöttem Mucsi József főszerkesztő

Irodalmi matinét tartottunk az újvidéki Nikola Tesla iskolában, 1972-ben: Németh István író, Jung Károly és Mirnics Zsuzsa kollégáink, valamint Jódal Rózsa a mikrofon előtt

Nem csak lap, hanem intézmény

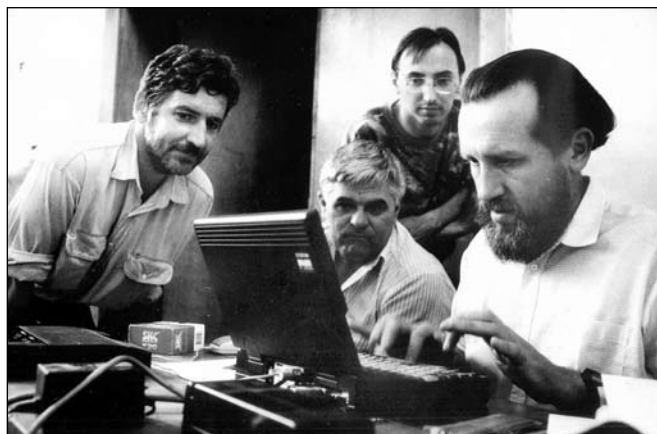
Rége volt, talán igaz se volt. 1957 januárjában költöztünk szüleimmel Újvidékre, még járt a villamos, meg jártak az emeletes buszok a város lik-luk utcáin, meg olyan buszok is, melyeknek a bal oldalon volt a bejárata, a vezetője meg a jobb oldalon ült. Kitálátók: Angliából érkeztek emeletes társaikkal együtt, és még nem alakították át őket a nálunk szokásos „jobbra tarts, balra előzz” közlekedési szabályhoz. Híd is csak egy volt a Dunán, az a bizonyos régi, vasrács-szerkezetes, amit a fölrobbantott vasúti híd (ennek lábai ma is üresen

Mindig is vegyésznek készültem, imádtam a vegyi reakciók világát, ilyen irányban folytattam tanulmányaimat is: a vegyészeti iskola után (némi kerülővel: közben egy fényképészszakvizsgát is tettem) vegyészmérnökként diplomáztam a nagybecskereki Műszaki Főiskolán. Közben azonban (egy vegyészversenyen nyert fényképezőgép is ludas lehet ebben) megfertőzött az optika és a sötétkamra vírusa is: némi tévelygés után (azt mondják az okosok) egészen tűrhető fotókat kezdtem csinálni. A magam kedvére is, de **Ifjú Gabi, Albrecht János és Dormán**

vilapot készítő szerkesztőségben, én lettem a tizennegyedik. De az is lehet, hogy egyet tévedek lefelé vagy fölfelé – mindenesetre pezsgő szerkesztőségi életbe csöppentem, ahol fotóra én tanítottam a többieket, újságírásra, lapszerkesztésre, tördelésre, szerkesztőségvezetésre meg a többiek engem. Akkoriban a Jó Pajtás nemcsak lap volt, hanem a maga módján: intézmény. Leragadtam, 32 évvel később, 2013. november 15-én innen mentem nyugdíjba. Kerti törpe és főportás kivételével minden voltam e bő három évtized alatt, melyről nem egyoldalas írást, de

Egykori szerkesztőségi ülés

Az első laptop 1993-ban, jobbról a szerző

árválkodnak) darabjaiból tákolta össze ideiglenes hídként és Tito marsall adta át 1946. január 20-án a forgalomnak. Ami közúti is volt, vasúti is, hiszen a mai Limáni piac helyén volt egykori vasútállomásról érkezve csak itt tudtak a nagy folyón átkelni a Belgrád felé pöfögő szerelvények. Ezzel is utaztam néhányszor, de a hídon átmenni is külön élmény volt nekem, mint kicsi gyerekeknek.

Ilyen előzmények után került édesanyám (aki ezt megelőzően Budapesten parlamenti gyorsíró és „első A osztályú” gépiró volt) az Újvidéki Rádióba, majd onnan hamarosan a Magyar Szóba. Hiába: ha valakinek jó szakmája van, ma is könnyen talál munkát...

Mivel édesapám néhány évvel később Kozsovón kapott munkát (egy műanyagipari gyárat kellett a 18.-ból átvezetni a 20. századba), anyám pedig váltásokban dolgozott, gyakran megtörtént, hogy nem volt otthon kire hagyni a gyereket (mármint engem), és ilyenkor bevitt a munkahelyére, az akkor még be se fejezett FORUM-házba. És itt ismerkedtem meg a nyomdával, a Magyar Szóval, a Jó Pajttal – ez utóbbi kettővel Varga Géza és Bada István jóvoltából.

Nem voltam egyetlen gyerek a behemót épületben: hamar kialakult a gyerekbanda, az éjjeli portások rémei: **Piszár Laci, Nagy Kornél, Mucsi Géza** és jómagam. Nos, ha nem is mind a négyen, de a két Géza alaposan megfertőződött az újságcsinálással – igaz, druszám ezt utóbb az Újvidéki Rádióban művelte nagy sikerrel (amit korai halála szakított meg).

László (no meg az évtizedeken át megkerülhetetlen **Badabácsi**) biztatására elkezdtem bedolgozni a Magyra Szó napilapnak, a Dolgozók és a Képes Ifjúság hetilapoknak meg a Večernje Novosti és a Glas Omladine szerb lapoknak is, fotókat készítettem e lapokba, meg időnként írtam is: magyarul, szerbül, egyre ment.

Újabb fintora volt a sorsnak (ami VAN, még, ha egyesek nem is hisznek benne), hogy munkaviszonyt a Jó Pajtás szerkesztőségével létesítettem (de hivatalosan hangzik!), 1980. november elsejével léptem be „fotóriporter-újságíró gyeskornok” megnevezéssel. Tizenhárman voltak akkor a Jó Pajtás hetilapot és a Mézeskalács ha-

könyvet lehetne írni. Testvérpapok születtek, éltek, néha sokkal jobban, néha rosszabbul, mint mi, sok közülük meg is szünt azóta (gondoljunk csak az én gyerekkorom másik remek gyermeklapjára, a Buksira, ami a Kecec nevű szerb lap fordítása volt és kb. négy évet élt, vagy több magyarországi, romániai, ausztriai, szlovéniai, szlovákiai magyar gyermeklapra)...

A Jó Pajtás él. Immár 70 éve. És ebben nekem és egykori munkatársaimnak több évtizedes munkája is benne van.

Isten éltesse az ünnepeltet még nagyon sokáig (míg a tenger ki nem apad bokáig)!

Lennert Géza

Szajkó Viola és Mák Mónika JAT-os utazáson

Öröm írni nektek, rólatok

Mint sokszor, most is köszöntelek benneteket, a Jó Pajtás kis olvasóit, s elmondhatom, hogy szeretettel írtam, írok nektek. Hogy miért? Nagyon régen az óbecsei Petőfi Sándor iskola Radnóti Miklós önképzőköriének tudósítócsoportjával hetente küldtük az írásaitok kedvenc lapunknak. Örültünk a kis tudósítások, fogalmazások megjelenésének...

Hogyan kezdődött?

Az úgy volt, hogy hétvégeken kirándulni vittem a diákjaimat Magyarországra. Megnéztük Petőfi szülőházát Kiskőrösön, ellátogattunk Kalocsára, a tájházba... Ma is őrzöm a fényképet, mely az egyik szobában, a kalocsai mintával kipingált búbos kemence mellett készült. Más alkalommal voltunk Szekszárdon, ahol láttuk Babits Mihály szülőházát, a parkban a sok-sok szobrot, Prométheusz szobrát is. Mohácson is jártunk, meg ekkor eljutottunk Pécsre is, ahol láttuk a szerelemesek lakatjait egy kerítésen, meg a négy tornyú templomot... Ópusztaszeren voltunk vagy ötször. Megnéztük a magyarok bejöveteleét ábrázoló Feszty-körképet, a tájházakat. Makóra is kirándultunk, ahol valamikor József Attila gimnazista volt. A József Attila Gimnáziumban megcsodáltuk a költőről készített multimédiás kiállítást.

De nemcsak a diákjaimnak volt élmény egy-egy kirándulás, hanem nekem is. Mindről beszámoltam a Jó Pajtás olvasóinak. Emlékszem, először az egri kirándulás élményét írtam meg, mégpedig Gárdonyi Gézárról.

Iskolám tornatanára minden évben telelést szervezett. Megjártuk a szerbiai Stara Planinát, a bulgáriai Maljevicát... Én, a Kopaonikot, Pamporovót, Popova Šapkát megjárt sielő, szívesen

A Jó Pajtás legkitartóbb tudósítója, Koncz Erzsébet 2016 nyarán

mentem minden évben, s a diákok élményeit is megírtam.

Azóta már sok-sok írás született, különféle témákról faggattam az óbecsei, az adai, a bácsföldvári, a péterrévei gyerkőcöket.

Szerettem menni Adára, s ha hívtak, hogy az ÁMV-n első lett a színjátszó csoportjuk, vagy József Attila vetélkedőt szerveznek, örömmel menetem, s megírtam...

Ott voltam Budapesten május elsején, amikor az ország az Európai Unió tagjává vált. Meg a barátnőm zongoraművész fia zongoraestjére is elmentem. Persze, erről is írtam. Az író-olvasó találkozók közül talán legkedvesebb az óbecsei születésű Nagy Abonyi Melinda, továbbá Jódal Rózsa és Jókai Anna könyvbemutatója, ezekről is készült írás. Még amikor azt sem tudtam, mi

fán terem a számítógép, a péterrévei Samu Mihály iskolában honismereti CD-ROM-ot készítettek a falujukról. Róluk nagy kihívás volt írni! Ennél még nagyobb kihívás volt Bőjte Csabával elbeszélgetni a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör színháztermében. Emlékszem, azt mondta, azt üzeni a Jó Pajtás olvasóinak, hogy: „Hegyezzétek meg a ceruzátokat, s tanuljatok. Sok szép, csodálatos dolog van ezen a Földön.”

Színházi előadásokról is beszámoltam: A kis hercegről, a János vitézről, a Lúdas Matyiról... A Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör rendezvényeiről, táncsoportjairól is szeretek írni. Sok-sok írás született kiváló, díjazott diákokról, akikre minden szülő, diák, tanár büszke lehet

Mégis, az a legkedvesebb, amelyet az óbecsei Sever Đurkić iskola negyedikesével készítettem. Láttam a Facebookon, hogy a neves magyar tudósokról, Nobel-díjasokról számoltak be egy órán. Másnap már ott voltam (tavaly Szerbia legjobb tanító nénijénél) Potrebić Tőzsér Gabriella osztályában. Elbeszélgettünk a kis nebulókkal a nagy emberekkel kapcsolatban, arról, hogy ki, melyikről számolt be azon a bizonyos órán, s az egyik fiú, Balogh Martin, látva, hogy milyen sok Nobel-díjasunk van, azt mondta:

– Büszke vagyok, hogy magyar vagyok!

„Nemcsak Martin büszke arra, hogy magyar, hanem mindannyian büszkén mondhatjuk, hogy nincs még egy ilyen kis nemzet a földön, amely oly sokban hozzájárult volna a világ tudományos haladásához, mint a magyar” – fejeztem be akkor az írásomat.

Ilyen szép dolgokról öröm írni! Meg az se elhanyagolható, hogy írásaimmal örömet szerezhettek nemcsak nektek, hanem tanítóitoknak, tanáraitoknak, szüleiteknek. Hát ezért írok még mindig nektek és rólatok.

Koncz Erzsébet

Köszöntő Melbourne-ből

Tisztelt Szerkesztőség!

Először is gratulálok a hetvenedik születésnapra. Büszkeséggel tölt el, hogy jómagam is részese voltam az újságnak. Annak idején még „dopisnicán” (kép nélküli levelezőlap) küldtem a tudósításokat iskolámból. Részt vettem az újvidéki szépolvasási versenyen, a nagybecskerekai találkozón, ahol a közlekedési ismeretekből tartottak felmérést. Ott voltam Palicson is, ahol a kistudósítók a Bagolyvárbán töltötték az éjszakát évi találkozásuk alkalmából. Nem tudom, hogy a mai szerkesztőségben van-e valaki, aki emlékszik erre. Természetesen a legszebb emlékem az 1968-ban történt jutalomkirándulás volt. Bada István vezetésével felejthetetlen két hetet töltöttünk Csehszlovákiában egy nemzetközi táborban. Üdvözlöt Melbourne-ből, tisztelettel

Farkas József

A Jó Pajtás múltjából: Táborozás Besnyi Károllyal Moravicán, 1970-ben

Születésnap emlékmorzsák

Harmincöt év a Jó Pajtás olvasóinak talán hosszú időnek tűnik, aki ennyi éves, a szemükben már szinte öregnek számít. Én viszont ennyi időt töltöttem a szerkesztőségben. Három és fél évtized alatt számtalan olyan esemény történt, amik közül egyet kiemelni lehetetlen vállalkozás lenne. Szerencsére – vagy inkább pechemre – sok-sok fotót elraktároztam borítékokban, dobozokban. Nostalgizásra nagyon jók, hiszen ha kézbe veszem valamelyiket, emlékek elevenednek meg. A pechet azért említettem, mert bizony nem mindegyiken szerepel évszám, így sokszor a memóriámra kell támaszkodnom, ha azt szeretném felidézni, mi mikor is történt.

Most, hogy a 70. születésnapjára készül a Jó Pajtás, felkérésre elővettem a gyűjteményemet. Válogattam a képek között, melyik legyen az írás főszereplője. Aztán valahogy újra és újra a nyelvművelő versenyekhez kapcsolódók kerültek a kezembe.

Például az 1989-esek, amelyek Palicson készültek. A verseny témája a játék volt, ezért játéktábor szerveztünk a győzteseknek. Az akkori főszerkesztőnk, **Mirnicz Zsuzsa** ötlete nyomán valósult meg a dolog. Akkoriban még szinte sehol sem kínáltak Vajdaságban ilyen jellegű nyári időtöltést az iskolásoknak. Egyik nap igazi falusi lakodalmat tartottunk, vőfélyvel, menyasszonnyal, vőlegénnyel, vigadozó nász néppel, fergeteges tánccal. Úgy, ahogy az illik.

Két évvel később, szintén Palicson, két-három nap alatt írtak a résztvevők egy Mátyás királyról szóló színdarabot, amit a szabadtéri színpadon mutattunk be. A taptot nem csak azok a táborozók szolgáltatták, akik a darab tartalmától függően pillanatnyilag nem a színpadon tartózkodtak, hanem a tóhoz kirándulók is, akik helyet foglaltak a széksorokban.

Az emlékek meg csak tódulnak. Zánka. Ott szintén tábor szerveztünk: álarcosbálla, pontszerző, a nyelvművelést szolgáló játékokkal. Minden alkalommal két csapatra osztva vetélkedett a társaság, az adott évi nyelvművelő

verseny legjobbjai, a harmadiktól a nyolcadik osztályosokig. Barátkozás, izgalom, romantikus Balaton-parti séták, Republic koncert... volt sok minden, amire, remélem, nem csak én, hanem maguk a résztvevők is szívesen emlékeznek vissza.

Feledhetetlenek a Bácskossuthfalván és Pacséron tartott nyelvművelő táborok is. Minden alkalommal izgalommal készültem, mert a programfelelősünk, Benák Erzsébet óbecsei magyartanár nő drámapedagógiai módszereivel a lehető legtöbbet és legjobbat hozta ki a táborozókból. Feldolgozták a tékozló fiú történetét a Bibliából, Kőműves Kelemen és felesége szerepébe bújva próbálták megérteni és megfejteni, miért történt Déva várának építéskor mindaz, ami a ballada szerint megtörtént. Mos is előttem van a lányok, fiúk töprengő arca, amikor a foglalkozás után a szokásos zsbongás helyett némán indultak ebédre. Lelkikben, jellemben gazdagabbak lettek mindannyian.

A táborokat követő években erdélyi körutazásra vittük a nyelvművelő versenyek legjobbjait. Ezek az utak is gazdagították mindannyiunk lelkét. A legélesebben az a kép villan fel bennem, amikor Kisbaconban, Benedek Elek egykori házában a puha szőnyegen ülve, behunyt szemmel, áhítattal hallgatták a nagy mesemondó történetét, amit a ház akkori gondnoka, egyébként Elek apó leszármazottja olvasott fel.

Sorolhatnék még sok hasonló emléket, de nem hallgathatom el azt sem, mit jelentett személyesen nekem a Jó Pajtás szerkesztőségében végzett munkám. Élvezetet, elégedettséget, boldogságot. Azt csináltam, amit nagyon szerettem. Gyerekek vették kézbe munkám eredményét, tapasztalatom és hitem szerint élvezték is azt. Számomra viszont élvezet volt a beküldött írásait böngészni, akár híreket, tudósításokat küldtek, akár fogalmazásokat, verseket, vagy a Bizalmas sorok pszichológusától tanácsot kérő leveleket. De – Lennert Géza kollégám és egyik főszerkesztőm szavait idézve: Neked nem lehet új vic-

Egy verseny kedvéért szálltunk ki Törökbecsére (bár ez nem teljesen biztos): Jódal Rózsa, Farkas Laci és jobbról Tripolszki Zsuzsa

cet mesélni, mert az olvasók több mint harminc éven át beküldtek az általam összeállított rovatba minden viccet – a napi nevetésadagom is biztosítva volt kis munkatársaim által.

Egészen érzékenyültem. Nemcsak azért, mert a nagymamák – így én is – könnyen meghatódnak, hanem mert csupa szép élmény elevenedett fel bennem. A gondok, a lapzárták izgalma, az ennyi év alatt felmerülő komoly nehézségek, kilátástalannak tűnő helyzetek súlya, ha nyomot hagyott is bennem, nem tolakodott előre.

És különben is, ünnepre készül a lap. Ezért csak annyit teszek a fentiekhez: Boldog születésnapot, te örök gyerek, Jó Pajtás!

Tripolszki Zsuzsa

Nagy csapat ünnepelte a Jó Pajtás 40. évfordulóját

Élőújság a Petőfiben

EREDMÉNYT HIRDETÜNK

Puskás Öcsi-könyv ajándékba!

Íme a nyertesek névsora, és a Jó Pajtás olvasóinak
2016-os könyv-toplistája

A magyarországi ALEXANDRA KİADÓ idei kiadványai közül bizonyosan sokan örömmel vennék kézbe, még többen álmodják, hogy a karácsonyfa alatt találják **Kemény Kristóf: Puskás Öcsi – A külvárosi vagány hihetetlen kalandjai 2. Focista leszek én is!** című kötetét – így jelentettük be nem is túl rég a jó hírt, ugyanis a kiadóháznak köszönhetően – a mi közbenjárásunkkal – most öten valóban a karácsonyfa alá tehetik a kötetet.

Az Alexandra Kiadóhoz öt ajándékkötetet juttatott el hozzánk Szegeden élő vajdaságiakon keresztül, nektek pedig nem kellett mást tenni, mint elküldeni e-mail-ünkre annak az öt könyvnek a címét, mely elnyerte tetszésedet.

A könyvcímek alapján kialakítottuk a Jó Pajtás olvasóinak 2016-os ötös könyv-toplistáját:

Csukás István: Nyár a szigeten
Geronimo Stilton: Időutazás
Leiner Laura: Szent Johanna Gimi 1. rész
Geronimo Stilton: Játékok könyve
Hechlovsky Krisztina: Momó és a manótitok

Az olvasott kiadványok között vannak más Csukás- és Stilton-kötetek, a Harry Potter-sorozat egyike-másika, Leiner Laura könyvei, Szűcs Vanda, John Boyne, Balázs Panna, Kalapos Éva, Kristóf Attila művei, és néhány klasszikus is, mint Tamási Áron, vagy Wass Albert.

És íme a nyertesek névsora is, akik hamarosan Puskás Öcsi és sok galibát okozó cimborái történetével is megismerkedhetnek:

Oláh Sámuel, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa
Farkas Anett, 6. osztály, Kárász Karolina iskola kihelyezett tagozata, Kispac
Uller Botond, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada
Tripolszki Ádám, 8. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta
Kiss Norbert, 6. osztály, Majsai Úti iskola, Szabadka

Gratulálunk valamennyiüknek, az ajándékkönyvet pedig igyekezzünk mielőbb eljuttatni címükre!

TEHETSÉGEINK

A kúlai Balla Anita a temerini Tini felfedezettje

A ki még nem ismeri, **címoldalunkon** láthatja a hetedikes, kúlai Balla Anitát. Hangját, énektudását sok rendezvényen megcsillogtatta, idén pedig sok kiváló társa között elnyerte a temerini Tini és Ifjúsági Táncdalfesztivál fiatalabbik kategóriájának első helyezését. Öröme határtalan volt.

A tizennégy éves lány másodszor mutatkozott be a temerini fesztiválon. Akkor mondta el a Magyar Szó napilap újságírójának, hogy első osztályos kora óta foglalkozik énekléssel. Kovács Zoltán, a tanító bácsi figyelt fel a hangjára. Minden héten legalább háromszor próbál, és igyekszik minél több megméretésre eljutni. Magától nemigen indul el, de tanítója rendületlenül szorgalmazza a vetélkedőkön való részvételt. A Nélküled című dalt adta elő a közönség és a zsűri előtt. Azért választották ezt a dalt, mert tanítójával kíváncsiak voltak, sikerül-e megbirkózni a nehéz dal adta kihívásokkal. A zsűri elismerően szólt a teljesítményről. Ez jólesett Anitának, már csak azért is, mert ő azért hallott néhány hamis hangot az interpretációjában. Különböző is elégedetlenkedő természetű, s ez továbbképzésre, még jobb teljesítményre sarkallja.

IX. Kárpát-medencei betlehemes diáktalálkozó Kárpátalján

December 7-e és 11-e között tartották a kárpátaljai Beregszászban a IX. Kárpát-medencei betlehemes diáktalálkozót, melynek kitalálója és lelkes szervezője a kecskeméti Szent Imre Katolikus Óvoda és Általános Iskola. Immár kilencedik alkalommal gyűlték össze Kassáról, Kecskemétről, Csíkszeredából és Szabadkáról azok a betlehemező diákok, akik tanáraikkal együtt évről évre elviszik a hírt Kárpát-medencei testvéreiknek a Kisjézus születéséről. Ezek a találkozók a szeretet, az egymásra figyelés, a barátkozás jegyében zajlanak, a betlehemezőket befogadó családok számára is nagy örömet jelentenek. A pásztorok és az angyalok énekkel, játékkal varázsolják elének a karácsonyi csodát minden évben másik helyszínen, és kívánnak áldott, békés ünnepeket.

Mi is ezt kívánjuk a szabadkai Október 10. Általános Iskolából: Boldog szent karácsonyt!

Körmöndi Aranka és a betlehemes csapat

Mátyás király és Beatrix esküvőjén a legenda szerint marcipánból készült sakk-készletet is felszolgáltak az újdonsült magyar királyné tiszteletére. Az első név szerint is ismert magyar sakkozó(nő!), Aragóniai Beatrix születésének 558. évfordulóján, tavaly november 14-én alakult meg a róla elnevezett sakk-klub Szabadkán a Magyar Házban. A klubban nem csak a sakkjátékkal ismerkedhetnek meg kicsik és nagyok, de egyedülálló képesség- és személyiségfejlesztő programokból is válogathatnak a klubtagok – mesélte **Rózsa Zsombor** sakkoktató, sakkedző, sakkbíró, sakknagykövet, a játékos sakktanulás és kreatív műhely egyik kidolgozója.

Pontosan mi is az Aragóniai Beatrix Sakk-klub?

– Ez egy civil szervezet, amelyet nyolcan alapítottunk. Tudjuk, hogy Magyarországon a közoktatásban is nagy szerepet kapott a sakk, amióta Polgár Judit tankönyvet dolgozott ki, de Szerbiában is helye van a sakknak az általános iskolákban, csak erről keveset beszélünk... Például, ahol én dolgozom, a palicsi iskolában 2015-ben öt, míg 2016-ban 11 osztálynyi gyerek választotta a sakkot, rendes tantárgyi keretek között foglalkozom velük. Sajnos a többi iskolában nem alakult így. A sakkot még mindig mostohagyermekként kezelik, pedig tudományosan bizonyított a képességfejlesztő hatása. A gyerekeknek óriási szükségük van a sakra. Sokan szembesülnek azzal, hogy nehézségeik vannak a tanulással, sok időt elveszítenek vele, nem látják át az összefüggéseket, rövid távra tudják csak elraktározni a tananyagot. Ezt mind helyre teheti a sakk. Ezt kell közismertté tenni, hogy a szülők és a gyerekek is belássák, hogy a sakk segíti az érvényesülésüket.

Mikor kell elkezdni sakkozni? Mi kell a világsikerhez?

– A világsikerhez egyértelműen az kell, hogy valaki 3-4 évesen elkezdjen sakkozni és arra áldozza az életét, hogy sakkozó legyen. Onnantól nem jár iskolába és semmi mással nem törődik,

Idén lapunk sakkturnája is belépett a sakk-klub életébe

– A Jó Pajtás sakkverseny az egyik legnagyobb értéke közösségünknek. 41 éve a gyermeksakkozók színe-java összejön elnyerni a Jó Pajtás kupát. Nyugodtan ki merem jelenteni, hogy Vajdaságban (Szerbiában) ez a legnagyobb presztízsű sakkverseny a gyerekek körében. A mi klubunk számára óriási megtiszteltetés volt, hogy hozzájárulhatott a 41. rendezvény megszervezéséhez. Amiben fejlődnie kell, az a gördülékenysége, amit az idei versenyen rendkívül hatékonyan megoldottunk, nem voltak hosszas várakozások és minden szabadidő ki volt töltve hang- vagy látványelemmel, így a gyerekek egy pillanattig sem unatkoztak. Az Aragóniai Beatrix Sakk-klub a jövőben is szívesen vállalja a rendezvény megszervezését és lehet, hogy egy effajta folytonosság is hozzájárulhat a verseny fejlődéséhez.

Beatrix – sakk – Jó Pajtás

Mifél háromszög ez? – elmondja Rózsa Zsombor sakkoktató, az Aragóniai Beatrix Sakk Klub alapítója

Rózsa Zsombor: Vitathatatlan a sakk képességfejlesztő hatása

naponta 12, akár 16 órát sakkozik – Polgár Judit is így jutott el a világsikerig –, de ez ma már minden élsportra jellemző. Mi a sakkot inkább oktatási eszközként szeretnénk bevezetni, ezekkel a módszerekkel a gyerekek kiválóan megtanulnak sakkozni, magas szintig juthatnak el, akár sakk-mesteri szintig is, de nem ez a prioritás, hanem az, hogy sikeres, magabiztos embereké váljanak, akik nem ijednek meg a mindennapoktól.

Rendkívül népszerűek a családi sakkprogramok Palicsón. Te látod ebben a most induló mozgalomban annak a lehetőségét, hogy viszszerakozuljenek a sakkasztalra a családi asztalra?

– Egyértelműen látom az esélyt. Valóban igaz, hogy egy generációs szakadék következett be a sakk népszerűségében. Ennek több oka is van. Szabadkán az egyik ok az lehet, hogy egészen mostanáig nem volt magyar nyelvű sakkoktatás, az Aragóniai Beatrix az első ilyen próbálkozás a városban, a helyi klubok ezt nem biztosítják. Világszerte megfigyelhető, hogy a sakk egy kicsit háttérbe szorult. Ezek a rendezvények pont arról szólnak, hogy a sakkot máshogyan közelítsük meg, értelmezzük újra, hozzuk közelebb a fiatalokhoz énekkel, táncsal, művészettel, illetve olyan trendi megközelítéssel mutassuk be, amit mindenki szeret.

Milyen programokat szerveztek? Hol tudunk vele sakkozni?

– Jelenleg három helyszínen szervezzük meg az oktatást: Csantavéren, Palicsón és Szabadkán. Őt oktatónk van. **Vörös Flóra**, a Polgár Judit-féle képességfejlesztő Sakpalota programot (Legjobb Európai Tananyag díj 2015) tanítja, ez elsősorban az 1. és 2. osztályosoknak szól. **Kecske-méti Krisztina** élsakkozó és **Szabó B. József**

versenycsapatunkkal dolgozik, **dr. Máté Emese** Vörös Flórával együtt vezeti a velem közösen kidolgozott Sakk-matt a diszlexiának! elnevezésű programunkat. Ebben a programban látható, hogy a sakk, mint felzárkóztató program is nagyon jól alkalmazható, így a tanulási nehézséggel és egyéb hátránnyal küzdő embertársunk is örömet lelheti a játékban. Míg az általam kidolgozott program és vezetett foglalkozások inkább a sakk játékos oldalát ismerteti meg, a sakkasztalán 13 ezer játékot lehet játszani a sakk mellett, ezt a sakk-klubok általában ellenzik, viszont szerintem minden játékban ott van valami, ami fejleszti a gyerekek képességeit, mert megvan bennük a taktika, a kombináció, a kreativitás és a motiváció is. Nagyszabású rendezvényeink is vannak, amelyek a saját ötleteim alapján valósulnak meg, de mindegyik óriási összefogás eredménye, mint a *Sakktivity játékos sakketikédő (több milliós nézettsége van)* és a *Funchesstic! szórakoztató sakkfesztivál*. Emellett szervezünk kirándulásokat is, évente ellátogatunk Polgár Judithoz, sakkversenyeket szervezünk, hogy összemérjük a tudásunkat és folyamatosan ismert embereket kérünk fel sakkozásra.

Hogyan lehetünk klubtagok, hol találunk meg benneteket a szülők?

– Van egy honlapunk, az aragoniaibeatrix.com oldal, ahol minden elérhetőségünk fel van tüntetve, de jelen vagyunk a Facebookon is. Ami a korhatárt illeti, az elsősök jelentkezését várjuk a képességfejlesztő programra, de egészen a középiskolás korosztályig mindenkit szeretettel látunk a tagságban, aki szeretne sakkozni, vagy már sakkozik is.

A szeretet időszaka

Már az ősi népek megfigyelték, hogy a december 24-i éjszaka a leghosszabb éjszaka. Ők még nem tudták, hogy a föld ellipszis pályán kering, és ennek következtében a nappalok hol hosszabbodnak, hol rövidülnek. A rómaiak az említett tapasztalás alapján a leghosszabb éjszakát követő napot a fény győzelme napjának tekintették. Ebből kifolyólag ünnepelték a Legyőzhetetlen Nap (Sol Invictus) ünnepét. A negyedik század végén, amikor már a kereszténység elismert és nem üldözött vallás volt, a keresztények úgy döntöttek, hogy ennek az elterjedt ünnepnek új tartalmat adnak. A keresztény hívő ember számára tehát Jézus Krisztus az, aki megadja a választ a sok felmerülő komoly kérdésre. Ő „világosítja” fel az embert. Azt az embert, akinek sok nem világos dologgal kell szembesülnie az életben. Az ember nagy kérdései között pedig olyanok találhatók, hogy mi az élet értelme, mi a célja, hogyan kell élni, vagy egyáltalán minek is élünk, ha úgyis minden embernek meg kell halnia. Ha pedig meghal, akkor a halál után mi történik vele, mi marad tovább, egyszerűen eltűnik-e a semmiben. Mint kérdező lények arra is rájövünk, hogy nincs éppen mindenre válasz. Létezik valami, ami túlhaladja az ember értelmének korlátait. Ezt nevezzük misztériumnak, titoknak. A karácsony is a misztériumok közé tartozik. Mert valamit ugyan megértünk belőle, de nem az egészet. Komoly kérdés mindenkor az, hogy az Isten egyáltalán hogyan válhat emberré. És hogy minek is vált emberré. Mert karácsonykor az emberré vált Isten – Jézus Krisztus – születésének a napját ünnepeljük. Az újszövetségi Szentírás nagyon frappánsan válaszol a nagy kérdésre, anélkül, hogy aprólékos részletekbe bocsátkozzon. A válasz szintén János evangéliumában található: „Isten úgy szerette a világot, hogy megszületett Fiát adta érte”. Ennek alapján vált a karácsony a szeretet ünnepévé – fogalmaz **dr. Harmath Károly** ferences szerzetes, hozzáfűzve, hogy az igazi szeretet az, amikor önmagunkat adjuk: több időt töltünk szeretteinkkel, odafigyelünk mások szükségleteire, felkaroljuk azokat, akik nehezebb életkörülmények között élnek.

Nem szabad az ajándék árán mérni a szeretetet, fűzzük mi hozzá, nem véletlenül, hiszen lépten-nyomon azt sugallják felénk, hogy minél több pénzt fordítsunk szeretteinkre. Nem kell ezt szó szerint érteni, és főleg nem betartani. Elég egy csendes éj – lehetőleg szemet gyönyörködtető hópehelyekkel –, és megértésben töltött együttlét szeretteinkkel ahhoz, hogy szép karácsonyunk legyen.

A karácsonyfa, a szaloncukor, a díszek

Alig van olyan ház, ahol ne jelképezné a karácsony közeledtét fenyőág, és magát az ünnepet az, hogy karácsonyfát állítanak fel. A 19. század második felétől lett népszerű, de először csak nemesi családokban. Később egyre többen kezdtek el kisebb fenyőágakat díszíteni, és a szegényebb rétegekhez is eljutott az ünnep varázsa. A díszítési technikák, ahogy múlt az idő, úgy változtak emberöltőkön át. Régebben inkább igazi gyertyát helyeztek el a fenyőfa ágain, újabban már elektromos égők lepik el a fákat. A kis gyertyák a karácsonyfa ágán a háromkirályoknak mutattak utat a kis Jézus megtalálásához – tartja a mondás. Régen a díszek is egyszerűbbek voltak, mindenki számára elérhető dolgokból készültek, pl. különféle ruhaanyagokból és termésekből (dió, alma).

A szaloncukor később terjedt csak el, a két háború között házilag készült édességként került a fa alá, vagy a karácsonyi asztalra, és onnan végül magára a fára. A karácsony fontos kelléke még a csillagszóró, melyet a gyerekek előszeretettel használnak, hiszen szépen csillog és meghitté varázsolja a szobát!

A fákon mostanság sok-sok műhóval bevont toboz és szép színes üveg, vagy éppen selymes anyaggal bevont dísz kap helyet. Sokan választanak egy-egy színt karácsony közeledtével, és olyan színbe „öltöztetik” fel a fát. Szokásos párosítás az ezüst-kék, a piros-arany. Persze, nem kell ragaszkodni a trendekhez, egy karácsonyfa úgy is szép, ha azt akasztunk rá, ami jólesik, és egy boldog és szeretetteljes családdal álljuk körbe!

Európai ifjúsági találkozó Rigában

2016. december 28-a és 2017. január 1-je között a lettországi Rigában és környékén tartják a Fiatalok Európai Találkozóját. A találkozó a Roger testvér által a múlt évszázad 70-es éveiben elkezdett „Bizalom zarándokútjának” a következő állomása lesz.

Az Európai Találkozót első alkalommal rendezik balti országban. Riga városa hosszú evangélikus hagyománnyal bír. Lettorságban a keresztény egyházak mély kapcsolatokat ápolnak egymással. A római katolikus, az ortodox, az evangélikus és a baptista egyház vezetői közösen írták alá azt a levelet, amelyben Taizét városukba hívják, hogy otthont adhassanak az Európai Találkozónak. Először fordul elő, hogy az Európai Találkozót olyan helyen tartják, ahol nagy számban élnek ortodoxok.

Kosztolányi Dezső

Karácsony

Ezüst esőben száll le a karácsony,
a kályha zúg, a hóesés sűrű;
a lámpafény aranylik a kalácson,
a kocka pörg, gőzöl a tejsűrű.

Kik messze voltak, most mind összejönnek
a perccel édes szóval ütni el,
amíg a tél a megfagyott mezőket
karcolja éles, kék jégkőrmivel.

Fenyőszagú a lég és a sarokba
ezüst tükörből bókól a rakott fa,
a jó barát boros korsóihoz von,

s zsong az ének áhítatba zöngve...
Csak a havas pusztán a néma csöndbe
sír föl az égbe egy-egy kósza mozdony.

Dél-Amerikában a karácsony nagyon fontos ünnep. Mindent színes, világító füzérekkel díszítenek: üzleteket, házakat, mangófákat, vagy éppen a pálmát a kertben. Karácsony idején az autók ingyen parkolhatnak bárhol. Az ajándékot Noël Papa hozza szentestén. Persze kicsit lengebben öltözve, mint a mi Miklósunk, ugyanis Braziliában ekkor kezdődik a legmelegebb nyár. Noël szánját nem rénszarvas húzza, hanem trambulín segítségével vagy létrán keresztül jut-tatja a házba az ajándékokat.

Latinosan temperamentumos a spanyol karácsony. Az emberek táncolnak, énekelnek az utcákon az éjféli mise után. A templomokban és az otthonokban is állítanak betlehemet, amelyet nacimientónak hívnak. Január 5-én a gyerekek kirakják cipőiket a balkontra vagy az ablak közelébe, hogy másnap, vízkeresztkor a napkeleti bölcsek azokba tehessék apró ajándékaikat.

Hollandiában már Mikulás napján megtörténik a nagy ajándékozás. A gyerekek otthonuk ajtaja előtt találják a meglepetéseket. Ezzel a szokással Hollandia az egyetlen keresztény ország, ahol a család szempontjából ez a nap fontosabb, mint a szenteste. Sinter Klass, ahogyan nevezik, nem az erdőből vagy az égből érkezik, hanem hajóval, egyenesen Spanyolországból. Sinter Klass behajózását még a tévé is közvetíti.

A belga családok már advent második vagy harmadik vasárnapján feldíszítik a karácsonyfát. A karácsonyban itt is a Mikulás a legfontosabb (legfőképpen az ország flamand részein). A neve Sinter Klaas, akárcsak Hollandiában, és már december 4-én körbelovagol az egész országban, hogy felkutassa a legjobb és legrosszabb gyerekeket. Két nappal később visszatér, hogy kiossza az ajándékokat.

Csehországban az emberek karácsonykor pontosan ugyanúgy viselkednek, mint nálunk: megszállottan vásárolnak, és annyi ennivalót készítenek, mintha nem három-négy napig, hanem hónapokig tartana az ünnep. A városközpontban, a Vencel téren, az Óvárosban és

Hogyan ünneplik a világ gyermekei a karácsonyt?

a Károly hídon egymást érik az árusok, akik a legkülönbébb fa, papír és hagyományos karácsonyfadíszeket kínálnak, de ötletes ajándékok is kaphatók, például tűzzománc kitűzők, fülbevalók, gyűrűk vagy prágai tájakat ábrázoló grafikák. December 24-én este kihálnak az utcák, mindenki várja, hogy jöjjön a Jézuska és hozza az ajándékokat.

Mi kerül a zokniba?

December 5-én a román gyerekek is megkapják az első, kisebb ajándékokat. Az igazi ajándékokat azonban csak december 25-én reggel bonthatják ki, a közös családi reggelin. Ilyenkor töltött tojást és sok kalácsot esznek. Hagományos karácsonyi süteményük a diós vagy mákos cozonac (olyan, mint a püspökkenyér). Kell is ilyenkor a bőséges reggeli, hiszen Ádám, Éva napján szigorúan böjtölnek Romániában! Egészen addig, amíg az égen az első csillagok meg nem jelennek. Ezután disznóhúst esznek, és meggylikört isznak.

A románoknak nagyon fontos a közös éneklés, de nemcsak a templomban. Karácsony idején a gyerekek a házakat járják. Táskával a vállukon, bottal a kezükben és gyapjúsapkával a fejükön énekelnek, karácsonyi verseket szavalnak, és mindenkinek kívánnak valami jót az új esztendőre. Cserébe pénz és süteményt kapnak.

Amerikában mindenütt égősorok, kivilágított házak, üzletek jelzik az ünnep közeledtét. A díszítés már igen korán, október végén elkezdődik. A szabadságok és a szünetek a háladási napján kezdődnek, november végén.

Karácsony napján a gyerekek felakasztják zoknijait a kandallóra vagy egy lépcső korlátjára. Santa Claus éjjel érkezik egy hatalmas, ajándékokkal megrakott szánon, amelyet nyolc rénszarvas húz. A kéményen keresztül ereszkedik le minden házba, hogy megtölje a gyermekök zoknijait ajándékkal.

A japán lakosság 1,5 százaléka keresztény, így nem is nagyon ünnepelnek karácsonykor, december 24-e normális munkanap Japánban. Ennek ellenére egyre több Téalóp jut el a japán háztartásokba.

Leginkább a fiatalabb családok ajándékozzák meg gyermekeiket, és kedveskednek nekik ünnepi vacsorával és süteménnyel. A fiatal párok szenteste szépen felöltöznek, és vacsorázni mennek. Japánban a mi szilveszterünk a legfontosabb ünnep. Náluk a december 31-e olyan, mint nálunk a szenteste, ilyenkor év végi ajándékokkal kedveskednek egymásnak. Este minden család meglátogat egy buddhista templomot.

A japánok között kevés a keresztény, ők inkább szilveszterkor ünnepelnek

A csodás Prága

Cozonac néven ismerik a román gyerekek a püspökkenyert

Az Árpád-házi szentek

A nagy keresztény ünnepek idején fontos emlékezni mindazokra, akik a katolicizmust meghonosították népünkél, szentjeinkre, akiknek óriási érdemeik vannak történelmünkben. Ezek az emberek rengeteget tettek a magyar nemzetért, keresztény hitünkért, az oktatásért és a kultúráért, az emberekért.

Szentjeink sora hosszú. A magyarság több mint 50 szentet és boldogot adott a katolikus egyháznak, de ez alkalommal a hangsúlyt az Árpád-házi szentekre helyezük. A XI. és a XIII. század adta a szentként tisztelt legtöbb történelmi személyiséget. A szentek ünnepét, mindenszentek napját 835 óta november 1-jén ünnepeljük. A magyarlakta vidékeken számos település, tér, templom, kolostor, iskola, színház viseli magyar szent nevét.

A szentté avatás, vagyis kanonizáció nem más, mint az egyház, illetve a pápa ünnepélyes nyilatkozata, mellyel valakiről kijelenti, hogy a mennyországba került a megdicsőültek közé.

Az év első jelentős keresztény ünnepe március 9-e. 884-ben ezen a napon tette meg az akkor még pogány magyar nép az első lépést a kereszténység felé, ugyanis a magyar vezér megcsókolta a hithirdető Szent Methodius kezét.

Szent Imre volt az első magyar szent. István király fia, Imre herceg a sors akaratából nem érte meg, hogy édesapjától megörökölje az ország trónját. Apja hiába készítette őt utódjának. Neki szóltak az Intelmek, István király utasításokat adott fiának, hogyan vezesse majd az országot, külön figyelmet szentelve a kereszténység ápolásának. Imre azonban 1031-ben egy vadászat alkalmával tragikusan életét vesztette (valószínűleg egy vadkan sebezte meg halálosan). Halála helyszínén épült fel a Szent Imre apátság épülete. István a legenda szerint ekkor a magyar koronát Szűz Máriának ajánlotta fel. Magyarországot ezért Mária Királyságának (Regnum Marianum) nevezték. Imrét 1083-ban apjával együtt szentté avatták.

Szent István, Imre édesapja volt az első királyunk. A még pogány apja, Géza fejedelem, fiát, Vajkot a kereszténység szellemében nevelte fel. A 997-től fejedelemként uralkodó Vajkot 1000

Szent István szobra a budai várban

karácsonyán, vagy 1001. január 1-jén koronázták meg II. Szilveszter pápa koronájával, ekkor vette fel az István nevet is. Államalapító királyként ő szervezte meg a vármegyerendszert és az egyházi püspökségeket nyugati mintára, meghozta az első törvényeket, az első pénzveretés is az ő nevéhez fűződik. Templomokat építtetett, mégpedig minden tíz falu köteles volt legalább egy templomot építeni. István idején a katolikus egyház élén az érsek állt, székhelye Esztergomban volt. Később Kalocsán és Bácsban is alakultak érsekségek, a főváros pedig Székesfehérvár lett.

A források szerint a királyként és hadvezérként valódi államférfinak bizonyuló István a

Szent László, a lovagkirály

magánéletében kissé aszkéta volt. Óriási erőfeszítéseket tett a kereszténység terjesztéséért Magyarországon, s ebben segítségére voltak szent Asztrik, szent Gellért és szent Mór püspökök. István haláláig, 1038-ig uralkodott. 1083-ban, VII. Gergely pápa idején az egyház szentté avatta. Szent István napját augusztus 20-án ünnepeljük, ez egyben nemzeti és egyházi ünnepnapunk is.

Istvánhoz hasonlóan Szent László is a legjelentősebb Árpád-házi királyok közé tartozott. 1077 és 1099 között viselte a magyar koronát. Rendet tett az ország belügyeiben és nagyobb hangsúlyt tudott fektetni a külpolitikára. 1091-ben meghódította Szlavóniát. Éppen déli irányú hódításai miatt összetűzésbe került Bizánccal, a

Szent Erzsébet sírhelye Marburgban

Szent Margit halála, Molnár József festménye

Szent Kinga, Lengyelország védőszentje

Velencei Köztársasággal és magával a pápával is. László királyt halála után majd egy évszázaddal, 1192-ben a pápa jóváhagyásával az egyház szentté avatta.

A tisztatestű és fényeslelkű királyként ismert Lászlót a „Szentháromság szolgájaként” emlegetik a középkori iratok, mint olyasvalakit, akit „megszállt a Szentlélek”, és aki „Szűz Mária vitézének”, Jézus hú követőjének tartotta magát. Éppen Szűz Mária tiszteletére templomot építtetett Biharváradon. Szent Lászlót a történelemírás lovagkirályként is emlegeti.

Szent Erzsébet II. András király és Gtrúd lánya volt. Vezeklő életmódott folytatott, böjtöléssel, lemondással. Egészen az önostorozásig ment az önsanyargatásban. Keveset aludt, az éjjeleket imádkozással töltötte. Ideje nagy részét a szegények megsegítésére fordította. Fiatalon, 24 évesen halt meg Marburgban. Mindössze négy évvel később szentté avatták. Nevét ma települések, kórházak, gyógyfürdők viselik. A szegények jótevőjeként maradt emlékezetes világszerte.

Szent Margit IV. Béla király és Laszrakisz Mária bizánci hercegnő lánya volt. Nehéz gyermekkorra volt, zárdában nevelkedett. Margit királynő is aszkétaként élt, alázatosan végzett mindenféle kemény munkát. Szakadozott ruhákban járt, sokat imádkozott. Az önfegyel-

Hozzájuk imádkoztak

Mindezek a boldogok, szentek, mártírok a középkori és újkori veszélyes és szörnyű időkben – a törökök érkezésétől a Habsburg-ellenes harcokon át a modern korig – reményt öntöttek a magyar népbe, amely hozzájuk imádkozott segítségért.

Szent Piroska mozaikképe a Hagia Sophiában

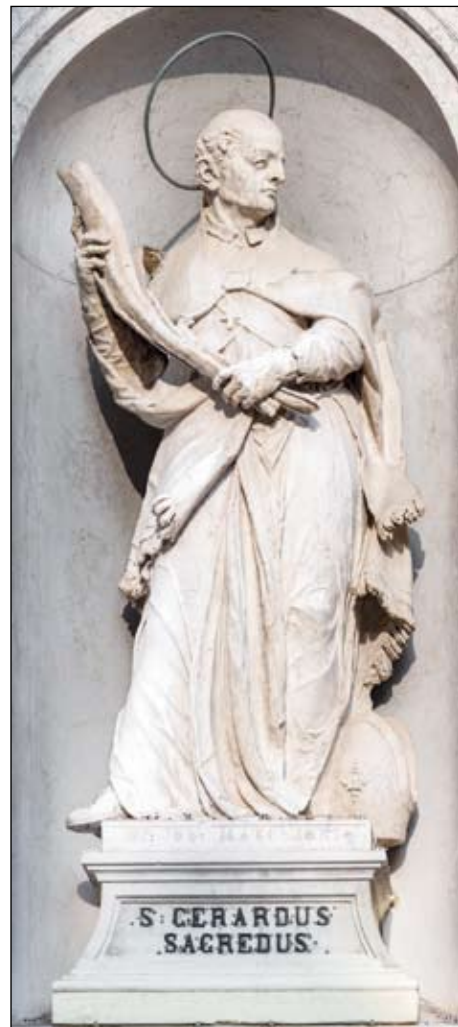
mezés és a segítőkészség megtestesítőjének számított. A Margit-szigeti kolostorban halt meg 1270-ben. A legenda szerint holtteste még hetekkel később is rózsailatú volt. Hat évre rá boldoggá avatták, de szentté avatására csak a második világháború alatt, 1943-ban került sor, XII. Piusz pápa pontifikációja idején. Róla nevezték el a nagy szigetet a Dunán Budapestnél, a Margit-szigetet.

Szent Kinga (1224-1292), németesen Kunigunda, IV. Béla királyunk másik leánya, Margit nővére Lengyelország és Litvánia védőszentje. Lengyel férjéhez, Boleszlávhoz elég korán, már 15 éves korában férjhez ment, s úgymond szeplőtelen házasságban éltek. Csak napjainkban, 1999-ben avatta szentté II. János Pál pápa.

Mi, katolikusok nem sokat tudunk Piroskáról (1088-1143), akit az ortodox egyház szentként tisztel. Emléknapiját augusztus 13-án tartják, mozaikképe az isztambuli Hagia Sophiában található. Piroska, azaz bizánci nevén szent Priszka, II. János bizánci császár felesége, Árpád-házi királynő, Szent László elsőszülött leánya volt. Házassága miatt át kellett térnie az ortodox vallásra.

Szent Imre

Szent Gellért

Szent Gellért püspök nem Árpád-házi, még csak nem is magyar volt, mégis meg kell említenünk. A történelmi források szerint lombardiai származású, tehát olasz volt, Velencében született. 1015-ben érkezett Magyarországra, nem volt szándékában itt maradni, de Szent István előbb Imre herceg nevelését bízta rá, majd megtette csanádi püspöknek. Nagy szerepe volt a pogányság elleni küzdelemben. István királlyal és Imre herceggel együtt 1083-ban avatták szentté, emléket ma vértanúságának helyszíne, a Gellért-hegy őrzi.

Sok olyan külföldi, nem magyar szentnek és boldognak is köszönettel tartozik nemzetünk, aki nagy mértékben hozzájárult keresztény múltunkhoz és jelenünkhöz. Első helyen Kapisztrán János, Hunyadi János mellett az 1456-os nándorfehérvári győzelem hőse áll, de meg kell említeni Toulouse-i Szent Lajos, Prágai Szent Ágnes, Szent Adalbert, Szent Benedek és sok más szent nevét is. Assiszi Szent Ferenc a Ferenc-rendiek megalapítója volt. Magyar Pál például a kunok közt terjesztette a hitet és a magyarságot, vértanúként halt meg a tatárjárás során, csakúgy, mint Szent Szádok, akinek érdeme a Domonkos-rend megalapítása. A pálosok rendjét Szent Özséb alapította.

Karácsonyi madárfészek

Patricia és Peti – családon belül csak Pat és Pet – tízéves ikrek, akik az elmúlt években rendszeresen az erdei rönkházban, a hegyekben lévő „nyaralójukban” töltötték a téli iskolai szünetet. Most is itt készültek a karácsonyra, remélve, hogy a szánkót és sílécet az idén végre használhatják, mivel tavaly – sajnos – nem esett annyi hó, hogy azokat érdemes lett volna lehozni a padlásról.

Pat és Pet jó testvérek voltak, szerették egymást, azzal együtt, hogy szinte mindenben, a legkisebb dolgon is azonnal képesek voltak hajba kapni.

Az aktuális veszekedésnek most éppen az volt a tárgya, hogy idén melyikük díszítse fel a karácsonyfát? A parázs vitának – ami odáig fajult, hogy Pet megráncigálta Pat copfját, Pat pedig megkísérelte sípcsonton rúgni Petet – anyuka vetett véget. Maga elé állította a két rosszcsontot, és kiosztotta a teendőket: Pet apukával megy az Erdészethez, és miután kiválasztották a megfelelő fenyőt, segíti azt hazahozni. Patnak azt mondta: kislányom, te jössz velem a konyhába, és segítesz elkészíteni a süteményeket. Azután, ha már mindketten teljesítették a feladatokat, együtt – de csak együtt – kezdhettek díszíteni a karácsonyfát.

Így hát Pet apukával elment a fáért, Pat pedig anyukának segített mézeskalácskészítést gyúrni.

Lassan a teendők végére értek – sült a mézeskalács, tartójában állt a fenyő –, így végre hozzáférhettek a fa díszítéséhez.

Legelőször a díszeket kellett lehozni a padlásról. Nagy óvatosan lépkedtek a nyikorgó falépcsőkön, hiszen otthon, a házukban, lifttel közlekednek, nem voltak ehhez hozzászokva. Odafenn aztán megindult a keresgélés. Vajon hová is teheték tavaly a díszeket? Mivel rögtön nem találták meg, amit kerestek, kitört közöttük a veszekedés.

Pat szemére hányta Petnek, hogy olyan ügyetlenül – és persze felelőtlenül – raktározta el a díszeket rejtő dobozt, hogy most maga sem találja. Összevissza keresték, mígnem egy ajtaját vesztett éjjeliszekrényre állított, háromlábú asztalka tetején lévő, kopott festésű sámlin megtalálták a keresett papírdobozt. Na de itt tovább bonyolódott a helyzet. A doboz teteje rosszul volt lezárva, így egy darabon kilátszottak a díszek, és ebből következően jó porosak is lettek. Tavaly a díszek csomagolásáért Pat volt a felelős, így most Pet visszaadhatta testvérének a kölcsönt: lehet, hogy én rossz helyre pakoltam a díszeket, de te meg hanyagul csomagoltad be őket. Most majd azzal kezdhetünk, hogy egyenként törölgethetjük a sok bogyót.

Ennyiben maradtak, kölcsönkenyer vissza. Szép óvatosan leereszkedtek a nyikorgó padláslépcsőn, levitték a díszeket, majd rögtön nekiláttak tisztára törölni azokat.

Azután kezdődhetett a mulatság, a fenyő felkészítése.

Először a szaloncukrot aggatták a fára, ezt követték a nehezebb díszek, majd az ágak hegyére kerültek a könnyebb üveggyömbök és az egyéb függelékek. Végül – apuka segítségével – a gyertyákat és a csillagszórókat rögzítették.

Már csak a szokásos aranyhaj maradt vissza, amit mindig a díszítés legvégére hagytak. Most azonban a hajszál vékonyságú aranszálat sehol nem találták.

Ugyan hová lehettek? Talán kipotyogtak a dobozból, amikor lehozták a padlásról? Ezt Pat rótta fel Petnek, aki viszont azonnal replikázott is: lehet, hogy te dobtad ki a papírdarabokkal, amelyekbe a díszek voltak csomagolva.

Persze, megnézték a padláslépcső alatt, ke-resték a szemetesben is a papírhulladék között, de a maréknyi aranszálcscsa csak nem került elő. Most megint anyukának kellett közbelépnie: gyerekek, vacsora, azután gyertyagyújtás, és az ajándékok átadása következik. Irány a konyha!

Miután megvacsoráztak, nagy lelkesedéssel és izgalommal gyújtották meg a gyertyákat és a csillagszórókat. Itt kivételesen nem merült fel vita: Pat feladata volt – apuka segítségével – a gyertyák, Peté pedig a csillagszórók meggyújtása.

Amikor a nagy világosság betöltötte a szoba minden zugát, váratlanul a padlás deszkáin keresztül is áttört valami sziporkázó fényesség. Ég a padlás! – kiáltotta anyuka, akinek soha, semmi nem kerülte el a figyelmét.

Apuka már szaladt is a vizes vödörért, és nagy léptekkel sietett fel a padlásra. Odafenn

meglepetéssel látta, hogy nem ég semmi, hanem az egyik rönkfá tövében, egészen közel a kitört üvegű padlásablakhoz, egy maréknyi fészek látható, és az sziporkázott olyan szemkápráztató fényességgel.

Hát megoldódott a rejtély: a padlásra beköltözött egy madárcsalád, amely kicsi fészkebe beépítette a rosszul lezárt tetejű, karácsonyfadíszeket rejtő papírdobozból elcsent aranszálatokat, attól ragyogott úgy a fészek.

Apuka mögött pillanatok alatt ott tolongtak a kíváncsi ikrek is. Nagy volt az öröm, hogy nem kell tüzet oltani, ellenben – akaratukon kívül – megajándékoztak egy madárcsaládot egy ragyogó, karácsonyi fészekkel. A zajra a fészekből egyszer csak előbukkant két rémült fejecske, ezért apuka és az ikrek szép csendben visszavonultak a hallba.

Ott aztán megtárgyalták, hogy amíg a szünet tart, minden nap étellel, tápláló olajos magvakkal látják el a madárcsaládot, és ha hazamennek, akkor is hagynak részükre ennivalót, ha már amúgy is megosztották velük nemcsak a Szentestét, hanem az egész téli szünetet.

És így lett ez az ikrek legérdekesebb, egyben legemlékezetesebb karácsonya.

Karácsonyi fény

Itt van már a karácsony,
Kisült a finom kalácsom!
Itt van a havas december,
Készítetek hóembert!
A fenyőfa alatt,
Ott a sok falat.

Karácsonyfán a csillag,
Jaj, de szépen villan!
A gyerekek örülnek,
Ahogy körbe ülhetnek.
Alma, dió, mogyoró,
Csoki, süti, hű de jó!

Karácsonyi dalt énekelj,
A szeretet nagy ünnepén!
Labda, baba, korcsolya,
Örül neki Orsolya.
Itt van nekünk újra a szép,
Káprázatos karácsonyi fény!

**Bancsi Lóránd, 4. osztály,
Szent Száva iskola, Piros**

Igazán fontos a számomra

A családomból nehéz kiválasztanom egyetlen fontos személyt, hiszen mindenkit szeretek. Az öcsém is közéjük tartozik.

Sohasem felejttem el azt a pillanatot, amikor megláttam őt. Barna szemeivel úgy mosolygott rám, mint egy anyyalka. Kiskorában sokat babusgattam. Most már jól el lehet vele beszélgetni, játszadózni. Sokszor kérleltem szüleimet, hogy legyen testvérem. Először lánytestvért szerettem volna, de már belátom, hogy így sokkal fantasztikusabb. Így jobban megismerhetem a másik nemet is. A kis Vilmoska immár öt és fél éves. Nagyon szerethető, igazságos fiú. Nagyon kedvelem őt. Habár néha vitázunk, attól még szeretjük egymást. Ha szüleimmel konfliktusba kerülök, akkor kiáll mellettem. Anyukám mindig megemlíti azt, hogy az öcsémre számíthatók, s támaszom lesz örökké.

A családom immáron öt és fél éve kerek, mióta megszületett az öcsém. Szerintem ez a legjobb dolog, ami történhetett velem.

**Szabó Rebeka, 5. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

A dohányzás drága multság (esszépróbalkozás)

A dohányzás sokkal súlyosabban károsít, mint azt gondolnánk! Hiába emelik a cigaretta árát, hiába tilos dohányozni nyilvános helyen, és hiába figyelmeztetnek bennünket a cigarettdobozokon lévő szövegek – a dohányosok száma, úgy tűnik, állandóan nő.

Aki dohányzik, számos káros tényezőnek és betegségnek teszi ki magát. A kellemetlen szagú dohányfüst többféle rossz anyagot tartalmaz: kátrányt, szénmonoxidot, nikotint, ciánhidrogént, radioaktív polóniumot, arzént és még sorolhatnánk.

A dohányzás legsúlyosabb következménye a rák. A tüdőrákban szenvedők legalább 90 százaléka erős dohányos. A kátrány ugyanis, mint égési melléktermék, lerakódik a tüdőben. Minden egyes cigaretta elszívásával csökken annak légzési felülete. Ugyanakkor a dohányban lévő anyagok érszűkületet és infarktust okozhatnak, károsítják az idegrendszert, agyvérzéshez vezethetnek. A légúti és allergiás megbetegedések is gyakrabban fordulnak elő a dohányzók körében. Ezenkívül szennyezik a szájüreget, a fogakat, a nyelvet, illetve garat- és gégerákot, meddőséget, pszichiátriai megbetegedéseket (szorongást, evészavart, figyelemzavart) idézhetnek elő. Egyes vizsgálatok arra utalnak, hogy a dohányosok esetében több ránc jelenik meg az arc bőrén. Így a cigarettázók sokkal idősebbeknek tűnnek saját korosztályuknál. Emellett nagyobb a bőr rák kialakulásának kockázata, a cukorbetegségről pedig erőteljes lehet a szem, a vese és az idegrendszer károsodása. Sokan a dohányzók közül azt észlelik, hogy hidegebbek ujjai, miközben cigarettát szívnak. Ez a rossz vérrellátás következménye, mely még végtagamputációhoz is vezethet. A gyomor gyulladásos megbetegedései szintén a dohányzás következményei. Sőt, a rágyújtás következtében a kipattanó szikra baleseteket is okozhat.

Ha az anyuka dohányzik terhessége alatt, akkor a kisbaba sokkal nagyobb eséllyel lesz majd allergiás, hasfájós, koraszülött, kis súlyú és gyenge immunrendszere. A dohányzó szülők gyermekei a későbbiekben passzív dohányosokká válnak.

A kutatások azt bizonyítják, hogy a passzív dohányzás szintén károsít! A füst például csökkenti az étvágyat, tüsszögést, köhögést, szemészeti és légzési problémákat, fejfájást, szédülést, hányingert, torokfájást vagy rekedtséget idéz elő azoknál, akik a közös helyiségekben akaratlanul elszívják mások káros szokásait.

A cigaretta kábítószerként is felfogható. A benne található nikotin komoly függőséget, nagyobb mennyiségben pedig halált eredményez. Elégé szomorú tény, hogy a mai 13-14 évesek között sok a dohányzó.

Ha azt kérdeznék valaki tőlük, miért dohányoznak, amikor mindenki tudja, hogy ártalmas az egészségre, azt hiszem, nem tudnának megfelelő választ adni. Szerintem a kamaszok azt a hibát követik el, hogy utánóznak, mindent ki akarnak próbálni, szeretnék, ha felnőtteknek hinnék őket, Van közöttük olyan is, aki nem tud mit kezdeni magával, s kíváncsiságból rágyújt. Elgondolkodtató a szülői nevelés is. Ha valaki úgy nő fel, hogy anyuka és apuka is dohányzik, és füstös az egész lakás, könnyen azt hiheti, hogy az nagyon jó. De ha a szülő nem dohányzik, hamar észreveheti gyermekénél a gondot, s idejében reagálhat. Érdekes, de a dohányzó tinik rosszabbul tanulnak, mint a nemdohányzók, s csak nehezen, vagy egyáltalán nem fogják fel, milyen kárt okoznak maguknak.

Legyen az cigaretta, pipa vagy akár szivar, a füst tehát bejárja szervezetünket, környeze-

tünket. Ezért érdemes a leszokást választani és orvoshoz fordulni segítségért. Az egészségünk védelmében túl az is fontos, hogy megvédjük családunkat, szeretteinket. Ráadásul, sokkal több pénz marad a zsebünkben és a környezetünket sem szennyezzük.

**Hardi Karolina, 7. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Újvidék**

Osztályom

Az én osztályom kicsikét furcsa,
A fiúk olyanok, mint a hurka.
Hárman vannak a lányok,
ők egy kicsit csontsoványak.

A legjobb barátom Dávid,
nagyon szereti a házit.
Meg is csinálja rendszeren,
ez a mindene szerintem.

Ancsi, a macskamániás,
szereti az informatikát.
A tornán mindig veszekszik,
de a sorban emelkedik.

Gabi segítőkész,
mert ő az osztályban az ész.
Szereti a palacsintát,
mert tehet rá sok Nutellát.

Niki meg a tánc, a tánc,
ezért mindig versenyre jár.
Tudjuk, szereti a tornát,
szinte mindig versenyre jár.

Szabi a mi óriásunk,
ő a legjobb kosarasunk.
Szabi csoportja mindig nyer,
mert ő kosárra dobni mer.

Edi az osztályunk csintalanja,
van is neki igazolatlanja.
Szereti nagyon a nyarat,
mert akkor foghat sok halat.

**Forró Dániel, 7. osztály,
Ivo Andić iskola, Tiszakálmánfalva/Budiszava**

**Szenteste – Szakáll Hargita, 3. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Mindenki boldog

Nálunk a decemberi hónap a Mikulással kezdődik, aztán jönnek sorban az ünnepek.

A testvéremmel izgatottan várjuk már december elején, hogy mit hoz a Mikulás és a Jézuska. Mikuláskor kitakarítom a cipőt, csizmát, hogy a Mikulás szép lábbelibe tegye a nyalánságokat. Mikulás reggelén szaladok ki az ajtó elé, hogy megnézzem a csomagot. Aztán nemsokára jön a Luca, akit idegesen várunk, ha jók voltunk abban az évben, akkor hoz egy kis ajándékot, ha nem, akkor meg hoz egy kis verést. Luca ünnepekor elültetjük a Luca-búzá, ami majd a fa alá kerül. A karácsony már egy kicsit tovább tartó ünnep. December 24-én reggel ott a fa, csak össze kell rakni. Reggelizünk és felállítjuk, ezután kidíszítom a szobámat. Ezen a napon elmegyünk ismerőseinkhez mézes pálinkára, majd a mamánál ebédel az egész rokonság. Karácsony reggelén a fa alatt ott szokott lenni az ajándék. Mivel én koránkelő típus vagyok, és csak a reggeli után lehet kibontani az ajándékot, ezért felrázom az egész családot. Miután kibontottuk az ajándékot, boldog karácsonyt mondunk egymásnak. Nemsokára ebéd következik, ahol anya főz bablevest, vesz kalácsot és diót, meg fokhagymát, plusz még süt mákos gubát. Ez az ebéd nálunk karácsonykor. Nálunk még az is családi hagyomány, hogy este megnézzük a Reszketesetek, betörők című filmet.

Szerintem a karácsony a legszebb ünnep, mert akkor születik meg a kis Jézus, és akkor biztos együtt van a család.

Sinkovics Adrián, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Családi tűzhely

*A családi tűzhely
olyan, mint egy kályha:
benne ég a szeretet,
s gyönyörű a lángja.*

*Anyá, apa, három gyerek:
ez a család csak így kerek!
Mikor leszáll az este,
öröm otthon lenni,
s kéz a kézben jókat beszélgetni.*

*Az én családom mindig
ilyen legyen, mert együtt
lenni jó, s a szeretet
örökké velünk legyen!*

*Apa, anyá ölelése,
testvéreim szeretete,
valóságos áldás.
Azt üzenem:
Családjáért minden ember,
legyen mindig nagyon hálás!*

**Micskó Áron, 5. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Az iskola most és régen

Hogy milyen volt a régi iskola, nagymamám meséjéből tudom. Egy biztos, teljesen más volt, mint a miénk most.

Nagymamám iskolájában egy tanterem volt, oda járt minden korosztály. A tanár csoportosan foglalkozott a diákokkal, mindenkinek a korának megfelelő feladatot adott. Fekete táblát, krétát és szivacsot vitt mindenki, arra írták a feladatokat. Nagy állványon volt a golyószámoló, mint amilyen nekünk volt kicsiben az első osztályban. A tantermet kemencével fűtötték, kicsi, kopott padok és székek voltak. Nagy volt a fegyelem, mert aki rendetlen volt, az kapott a kezére vonalzóval. Szegények voltak, de mégis örömmel mentek az iskolába a gyerekek.

A mi időnkben minden más, sok a tanterem, a tanár, minden korosztály külön osztályba jár. A gyerekek táskát, sok könyvet, füzetet, ceruzát visznek magukkal. Vannak tantermek, ahol számítógép, és diavetítő is van. A padok nagyok, a székek kényelmesek, fehér táblák vannak, amelyekre filctollal írunk. Minden tantárgyból van külön könyv és füzet. Sokkal több mindenről tanulunk mi most az iskolában. Megszűnt a verés, a gyerekek sokkal szabadabbak. Régen az iskolába gyalog mentek, bármilyen messze laktak is, most pedig busszal utazhatnak.

Nagyon sok minden változott a régi idők óta, de én örülök, hogy ilyen szép, tiszta és modern iskola járhatok.

Erős Olivér, Kizúr István iskola, Szabadka

Képzelt riport Lionel Messivel

A napokban sikerült gyermekkorom példaképével, Lionel Messivel riportot készíteni. Ő egy híres argentin futballista.

G. A.: Jó napot, Messi úr! Nagy rajongója vagyok Önnek. Mikor kezdett ezzel a sporttal foglalkozni?

L. M.: Szervusz. Hogy hívnak?

G. A.: Grcki Aleksa a nevem.

L. M.: Ötévesen kezdtem, és a mai napig a focinak élek.

G. A.: Ki tanította meg futballozni?

L. M.: Édesapám tanított meg.

G. A.: Mondana néhány eredményt?

L. M.: Persze. 2000-ben játszottam a Barcelona korosztályos csapataiban. A 2006-2007-es szezonban megválasztottak gólkirálynak. 2009-ben megnyertem az Aranylabdát és a FIFA Év játékosává lettem. Te is ilyen álmokat dédelgetsz?

G. A.: Igen. A tanulás miatt nincs sok időm edzeni, de már beválasztottak a Nyers István Labdarúgó Akadémiára.

L. M.: Sok sikert!

G. A.: Köszönöm! Milyen tanácsot adna a mai focista gyerekeknek?

L. M.: Sok kitartást. Oda kell figyelni az edzőre, és edzésen kívül is gyakorolni kell.

G. A.: Köszönöm szépen a riportot, Messi úr! Viszlát!

L. M.: Szívesen máskor is. Szia!

Ez hatalmas élmény volt számomra, hogy a példaképemmel találkozhattam.

**Grcki Aleksa, 7. osztály,
Arany János iskola, Orom**

Milyen lenne az élet áram, telefon és internet nélkül?

Sokkal nehezebb lenne ez a felgyorsult világ áram nélkül. Az is lehet, hogy boldogabbak lennének az emberek.

Milyen lenne a világ áram nélkül? Nem lehetetlen, hiszen az emberek nem is olyan régen megvoltak nélküle. Sok dolog használhatatlanná válna: számítógépek, tévé, telefon, gyárak, konyhagépek. Kútból húznák a vizet, fával főznének és fűtenének, petróleumlámpával és gyertyával világítanának, lavórban mosakodnának és teknőben fürödnének. Mindenért sokkal jobban meg kellene dolgozni. Minden sokkal körülményesebb lenne.

Manapság a szülinapra is Fecebookon hívják meg az embert. A reggeli rutin része az internet. Az emberek elmerülnek az apró dolgokban, pletykákban. Levelezéssel, hírolvasással kezdik a napot. Nincs idejük egymásra.

Világháló nélkül később értesülnénk ezekről a dolgokról. Internet nélkül nem kellene foglalkozni az e-maillal, beérkező levelek elolvasásával. Világháló nélkül nem kellene foglalkozni ezekkel a dolgokkal: útvonaltervezés, hírek elolvasása, időjárás előrejelzés megtekintése. Minden sokkal körülményesebb lenne. Szerintem az emberek sokkal boldogabbak lennének, mert nem a kütyükkel foglalkoznának, hanem egymással.

Ha nem lenne áram, akkor szerintem nem szennyeznénk annyira a környezetet. 100 éve még térdig ért a hó, most pedig 2 cm-nek is örülünk. Szerintem ez a környezetszennyezés miatt van.

**Varga László, 6. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

**Kabylev Szonya
3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Karácsonyi szokásaink

A karácsony a kis Jézus születésének ünnepe.

Számunkra a karácsony az ádventtel kezdődik. Az ádvent az örömteli várakozás időszaka. Ilyenkor minden vasárnap meggyújtunk egy gyertyát az ádventi koszorún. December 23-án anyával szépre feltakarítjuk a házat és felszeleltünk néhány narancsot, a szeleteket pedig különböző helyekre akasztjuk fel. Ilyenkor kellemes narancsszag terjed a házban. 24-én böjtölünk, ezért mákos gubát és bablevest eszünk.

Délután édesanyámmal nekilátunk a sütemények elkészítésének, ez gyakran estig tart. Szenteste apa előveszi a karácsonyfát, amit én szoktam feldíszíteni. Éjjelkor részt veszünk az éjféli szentmisén. 25-én reggel, amint kinyílik a szemem, szaladok a karácsonyfához, amely alatt ajándékok sorakoznak. A szüleim ilyenkor már régen fent vannak. Anyu és apu a különleges karácsonyi reggelit készítik. Ebédre a nagyszüleimhez szoktunk menni, mivel a nagyim istenien főz, ezért mindig degeszre esszük magunkat. Vacsora után pedig falatozunk az előző nap készített sütekből. Este mindig megnézünk egy karácsonyi filmet. 26-án, ha már esett a hó, mindig kimegyünk a szüleimmel az udvarra és hógolyóznak egyet. Délután befogjuk póni lovunkat a szán elé és szánkózzunk egyet. A szánon nemcsak a szüleim és én ülünk, hanem a kutyánk, Leon is velünk van.

Nekem a karácsony az egyik legszebb ünnep, és szeretek a családommal ünnepelni.

**Tót Bagi Kincső, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Futó Roland
1. osztály, Emléiskola, Zenta

Neked mondom, Királyhalom

Gyerekkorom neked köszönhetem, Királyhalom. Szébb és kedvesebb falut nem is kívánhattam volna. Utcáid olyanok, mint a mennybe vezető út, fényesek és csodásak.

Többen is mondták, hogy nem vagy jó falu, de én mindig kiálltam melletted, hogy te igenis nagyon jó vagy. Persze nem tökéletes, benned is, mint minden másban, vannak hibák. Van még rajtad mit javítani, de én így is szeretlek, és segíteni fogok a változásban. Nem tudom, talán megbántottalak azzal, hogy nem a te iskoládba járok, remélem, megbocsátasz. Hiszen itt tervezem leélni az életem. Ez a hely a legjobb a családalapításra, nem túl forgalmas, van elég hely, és nagyon összetartóak az emberek. Rengeteg emléket szereztem. Például amikor a számversenynen annyit neveltünk, hogy másnapra elment a hangom. Amikor falunapkor felléptünk a táncosokkal és mindenki megtapsolt minket, milyen jó volt. Vagy amikor kimentünk a családdal és a barátokkal majálisozni, csónakáztunk, és mindenki remekül érezte magát. De talán a legjobb az újjévezés volt, mikor kimentünk a faluba a barátainkkal, és annyira neveltünk, és jól éreztük magunkat, hogy az se zavart minket, hogy mindjárt megfagyunk. Annyi szép emlék köt Királyhalomhoz!

A legjobb barátom vagy. Szeress úgy, ahogy én szeretlek, és őrizd meg a szívedben!

Kovács Afrodit, 8. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Távolban élni (riport)

Azt mondják, Amerikában megszokott dolog az, hogy az emberek nem élnek sokáig egy helyen. Hol munkahelyet cserélnek, hol meg várost, ahol laknak. Én ezt nehezen képzelem el, mert amióta csak megszülettem, itt élek Újvidéken. Még másik városban sem laktam, nemhogy Amerikában. Ismerek azonban olyan embert, habár nem amerikai, aki messze innen született, sokfelé járt, és most itt él Szerbiában. Ő a hegedűtanárom, Vitalij Gulicsuk.

Vitalijt (mert én magamban már csak így nevezem, valójában tanár úrnak szólítom) már hét éve ismerem. Akkor kezdett engem tanítani. Azt látni kellett volna! A helyzet így nézett ki: én reszkető inakkal beléptem a tanterembe. Egy mosolygós bácsi jött elé, megfogta a fejem, s egy ideig hallgattunk. Ő azt hitte, hogy én csak magyarul tudok, én meg azt, hogy ő csak oroszul. Aztán kézzel-lábbal mutogattunk. Egyszer csak Vitalij valamilyen furcsa dallamossággal megszólalt szerbül. Ekkor már én is szerbül válaszoltam.

Mára már mindketten belejöttünk nemcsak a szerb nyelvbe, hanem ő már magyar szavakat is ismer, én meg néhány orosz kifejezést. Meg is kérdeztem tőle, hogy nehéz volt-e neki a szerb nyelv tanulása.

– Először nem is ezt ismertem meg – mesélte –, Újvidék előtt néhány évig Crna Gorában ta-

nítottam, tehát először az ottani nyelvjárást, az ijekavicát szoktam meg.

– Előtte csak oroszul beszélt?

– Dehogy. Nekem az ukrán az anyanyelvem. De ott, ahol éltem, egyaránt használtuk az ukrán és az orosz nyelvet is.

– Nehéz volt Oroszországot otthagyni? – kérdeztem.

– Nemcsak Oroszországot, Ukrainát is. Én ugyanis ebben a két országban sokfelé éltem, sokfelé jártam iskolába, zeneakadémiára. Nagyon kedves emberek vettek körül, szeretettel gondolok rájuk.

– Most messze van tőlük...

– Igaz, de minden évben hazalátogatok. Ott él az édesanyám, a rokonaim közül is sokan.

– Visszavágyik?

– Újvidék most már az állandó otthonom. Itt vagyok itthon.

Hát erről az otthonról írok néhány sort: Vitalijékhoz imádok elmenni. Amikor a lift fölrepít a magasba (16. emelet) és belépek a lakásukba, elém tárul az egész város. Látom a Fruška gorát, a Péterváradit, a sugárutakat, még a mi házunkat is a Telepen. Meg a madarakat, amelyek ott röpködnek az ablak előtt. De nemcsak ezért szeretek ott lenni, hanem azért is, mert mindig valamilyen édességgel kedveskedik nekem. Azt mondja, hogy a jó muzikusoknak sok energiára van szükségük. Fagylaltot meg mindig kivehetek a hűtőből. Szóval szeretek náluk. Megszerettem őket. Vitalij feleségét, Olgát is, aki zongoratanárnő, és majd amikor középiskolás leszek, engem is tanítani fog. Azért is szeretem őket, mert mindig jókedvűek.

Velük én is mindig jókedvű vagyok. Még akkor sem szomorodom el, ha Vitalij megdorgál, mert nem gyakoroltam eleget. S az is eszembe jut, amit egyszer mondtok:

– Az ember nem kell, hogy szomorú legyen, ha szülőföldjétől távol van, mert jó emberek mindenhol vannak.

S azt is mondják, hogy mi jó emberek vagyunk, mi vagyunk az itteni magyar családjuk. Erre én büszke vagyok.

Habram Ádám, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Csacsi rímek

*Régi az iskola,
uzsonnára piskóta,
megettem a piskótát,
vettem még egy uzsonnát.
(Bogdán Árpád)*

*A fán csiripelnek
az éhes madárcák,
ennivalót keresnek,
berakják a csőrükbe.
(Kok Szentia)*

**Az újvidéki Petőfi Sándor iskola
hatodikosainak próbálkozásai**

Szabó Palócz Attila

József és a virtuózok

Részlet a *Teakarnevál* című kötetben megjelent kisregényből

Ott azonban, ahol alig néhány pillanattal korábban még a Siotour komphajóját sejtettem, a víz szélében, a Tenyeres-part kikötőjében, most egy fényes, fémese izzású hatalmas nagy lapos sziklát láttam. Vagy csak a szemem káprázott volna? Elvégre jó sokat, mondhatni rengeteget ülök a monitor előtt, érzem már egy ideje vezetés közben is, hogy a látásom már nem a régi, ímhol homályosba vált, minden bajom van, mint egy házsártos vénembernek. Egy új szikla – vagyis az Új Szikla – káprázott ott a szemem előtt, mint egy négyszögletű hasáb, háromszor olyan magas, mint én, s elég keskeny is ahhoz, hogy a karommal átérjem – és teljesen átlátszó; amelyik az imént, miközben játszottunk, Balatoni szórakodás, scrabble, Európa ifjú polgára, Takarékoskodj!, akkor bizony még nem volt ott. Vagy csak már akkor is átlátszott volna?

Vagy csak már akkor is átlátszó lett volna?

...és ezért nem vettem volna észre. Mert igen, észrevenni azt épphogy csak alig lehetett, csak a nagyon figyelmes pillantás azonosíthatta, hogy egyáltalán van ott valami – akárha nagymacska is talán –, s esetleg, mert könnyen megtörténhetett volna, hogy én sem veszem észre az adott pillanatban, ha a lemenő nap meg nem villan, meg nem csillan a lapján. Ha a lemenő nap meg nem villantja a lapját... Talán mondanom sem kell, soha életemben nem láttam még ilyet, ha láttam egyáltalán most is... S ha nem csak a képzeletem tréfált meg cefetül...

Nincsen olyan természeti tárgy, amihez ezt a jelenést hasonlítani tudnám, vagy csak a szókincsem és a műveltségem kevés ehhez, ezt persze nem tudhatom, de szavakkal kifejezni nem tudom. Igazán visszaadni ezt az élményt szinte képtelenség... De akárhogy legyen is, kétségkívül nagyon vonzó jelenség volt.

Amikor odaléptem hozzá, nem történt semmi. Sőt, ez kisebbfajta csalódást is okozott bennem...

Kinyújtottam hát a karom, és kezemmel megérintettem a hideg, kemény felületet. Néhány percnyi – s valóban úgy tűnt – elmélyült töprengés után ragyogó magyarázatot találtam mindenre. Miért nem velem kezdik hát megvitatni az élet értelmét? Hiszen itt vagyok, a kész válaszaimmal?! Az előre gyártott, mirelit megoldásaimmal...

...s mint tudjuk, a nálamnál nagyobb filozófusok is mindig készek voltak szemet hunyni elméleteik szembeszökő cáfolatai előtt.

...s talán a számat is nyitva felejtettem, ahogy a még mindig halkán zizegő, őrjítően egyhangú, monoton hangra figyeltem, amelyik mindnyájunkat mintha hipnotizált, és a varázsa alá kerített volna. Dobszót hallottam, ami egyre hangosabb és áthatóbb lett. Alice-ra pillantottam, Alojz Mogreenre, David Irdlebergerre... De még József is úgy állt ott, mintha megdermedt volna. Nem, ez biztosan nem az, most már nyilvánvaló volt, ez nem, nem, ez nem lehet a Siotour kompjárata... Mintha a vérünk reagált volna a ritmusra.

A ritmus hívó szavára... Miközben a szürkület egyre mélyebb, a dobszó pedig egyre harsányabb lett. Az árnyaink fokozatosan elnyúltak, miközben az égről a fény elszivárgott, s a kristály lassan fölizott.

Ekkor már egyáltalán nem tűnt átlátszónak. Sokkal inkább sápadtan és fehéren derengett. Határozatlan körvonalú árnyalakok úsztak át a felszínén és a mélyén, amelyek azonmód fénysugarakká, sötét foltokká rendeződtek át, majd szövevényes, küllös mintákká álltak össze, és lassan forogni kezdtek. A fénykerekek pedig egyre gyorsabban és gyorsabban forogtak, egyre nagyobb lendületbe jöttek, és velük együtt gyorsult a dobpergés is;

ekkor már nagyon úgy éreztem, hogy beleszádulok ebbe az egészbe. A fénykerekek ekkor már teljesen összeolvadtak a szemem előtt, a küllők csillogó fénycsóvákká egyesültek, és a tengelyükön forogva lassan távolodtak, s valahol az elérhetetlennek tetsző messzeségben megkettőződtek, az így létrejött vonalak átrezegtek egymáson, a metszésszögük pedig lassan-lassan megváltozott. Ilyen geometriai mintákat a középiskola óta nem láttam... Vagy talán még akkor sem! Egykori tanáraink lehetnének ennek a nálamnál jóval megbízhatóbb és hitelesebb megmondhatóit...

Nem tudom, mennyi idő telhetett el így – mert vajon hogyan is mérhettem volna?! –, de egyszer csak a rácsok és a táncoló minták hirtelen eltűntek; vagyis, most, hogy mennyire hirtelen, mennyire nem... Ne firtassuk! De egy idő után már nem voltak ott, nem érzektem őket, a helyükben pedig koncentrikus körök tűntek föl egy kis fekete korong körül. A hasáb megcsendült, mint egy harang, s én valami leírhatatlan, szinte testi kéjt éreztem. No, talán mondanom sem kell, ebbe is sebtében beleszádultem, mint ezekben a percekben már gyakorlatilag szinte mindenbe...

A hasáb most már egyenletesen, tagolatlanul fénylett, s úgy állt ott az időközben leszállt éjszaka sötétjében, mint a környezete fölé magasodó fénytömb, egy gigantikus kandeláber. Mi pedig mintha csak álmunkból ébredtünk volna, meg ráztuk a fejüket, és tinédzseresen elindultak az ösvényen, ki a tópartra, úszni egyet meztele-nül az éjszakában, a monolit biztonságát adó fényében. S úgy voltunk egészben, ahogy, mert mindnyájan tudtuk jól, hogy ebben a történetben már semmi bajunk sem eshetik...

Alice, Félicité, David Irdleberger, Alojz Mogreen, József, a vámpír – és szerénytelenségem.

Mert ebben a monolitban csak önmagunkkal nézünk szembe, s nem láthatunk benne olyat, amit vállalnunk, felvállalnunk ne kellenne. Véggkimerülés-szerű állapotban az ágyon fekvő is már csak alig-alig nyögdecseve és vegetálva, vagy szkafanderben, ifjanci hévvel, múltunkkal és jövőnkkel, de legfőképp a mindenkori jelenünkkel szembesülve, akkor is, ha már eltorzítják látásunk a színes-szín-telen, elmosódó képzetek, még korántsem biztos, hogy épp a látásunkkal volna baj. Mert mindvégre is magunkra maradunk a végtelenben...

Kedves Olvasó Tanulók!

Miként arról az elmúlt héten beszámoltam, Újvidéken jártak és bemutatkoztak a Napút folyóirat szerkesztői, köztük Szabó Palócz Attila (1971) Budapesten élő vajdasági író. Most az ő legújabb, a Napkút Kiadó és a Cédrus Művészeti Alapítvány gondozásában megjelent könyvéből, a *Teakarnevál*-ból (2016) olvashattok részletet rovatunkban.

Az idei Nobel-díjakat december 10-én adták át Stockholmban és Oslóban. Az irodalmi Nobel-díjas Bob Dylan nem jelent meg az ünnepségen, szerzeményét Patti Smith adta elő. Ennek szövegét olvashatjátok Fenyvesi Ottó fordításában.

Jó olvasást!

Bence Erika

Bob Dylan

Ólmos, nagy eső közeleg

A Hard Rain's A-Gonna Fall

Merre jártál kékszemű gyermekem?
 Mondd, hol voltál, kedvesem?
 Tizenkét ködös hegycsúcsot körbejártam,
 Kúsztam, másztam, gyalogoltam hat országúton,
 Bejártam hét szomorú erdő közepét,
 Elmentem tucatnyi halott tenger partjára,
 És egy tízezer mérföld mély temető ölen is voltam,
 Mert ólmos, nagy eső közeleg, ólmos, nagy eső,
 Ólmos, nagy eső közeleg, felhőszakadás.
 És mit láttál kék szemekkel gyermekem?
 Mondd, mit láttál, kedvesem?
 Láttam egy csecsemőt vicsorgó farkasok között,
 És egy néptelen utat gyémántokkal kikövezve,
 Láttam egy fekete faágat, melyből vér csordogált,
 És egy szobányi embert véres kalapácsokkal,
 Láttam egy fehér lajtorját a víz mélyében,
 És tízezer kitépett nyelvű szónokot is láttam,
 Gyermkek kezében puskákat és éles kardokat,
 Mert ólmos, nagy eső közeleg, ólmos, nagy eső,
 Ólmos, nagy eső közeleg, felhőszakadás.
 És mit hallottál kékszemű gyermekem?
 Mondd, mit hallottál, kedvesem?
 A mennyi dörgését, vészjósló figyelmeztetést,
 Hallottam a tengeri szökőár hatalmas moraját,
 Hallottam a lángoló kezű dobosok századát,
 Rajtam kívül senki sem hallotta a suttogó sokaságot,
 Hallottam egy éhező segélykiáltását,
 És hallottam a kárórvendők kacaját,
 Hallottam az árokban megfagyott költő versét,
 És a bohóc sírását a függönyök mögött,
 Mert ólmos, nagy eső közeleg, ólmos, nagy eső,
 Ólmos, nagy eső közeleg, felhőszakadás.
 És kivel találkoztál kékszemű gyermekem?
 Mondd, kivel találkoztál, kedvesem?

Bob Dylan

Találkoztam egy kisgyerekekkel, ki a lovát gyászolta,
 Egy fehér emberrel, aki fekete kutyát vezetett,
 Találkoztam egy lángoló testű asszonnyal,
 És egy leánnyal, akitől szívárványt kaptam,
 Találkoztam egy megcsalt férfival,
 És egy másikkal, kit a gyűlölet vezérelt,
 Mert ólmos, nagy eső közeleg, ólmos, nagy eső,
 Ólmos, nagy eső közeleg, felhőszakadás.
 És most mitévő leszel, kékszemű gyermekem?
 Mondd, mit fogsz csinálni, kedvesem?
 Visszamegyek, mert nemsokára elered az eső,
 És elbujdosom a legmélyebb erdő sűrűjébe,
 Ahol sok az ember és mindenki nincstelen,
 A vizek méregkapszulákkal vannak tele,
 Ahol a völgyben lévő otthon, olyan,
 Mint egy nyirkos börtöncella,
 És a hóhér arca mindig rejtve van,
 Ahol az éhség az úr, és a lelkekről elfeledkeztek,
 Ahol a fekete a szín, és nincsenek számok,
 És el fogom mondani, és gondolkodom róla,
 Elmondom, és érezni akarom a lehetét,
 És a hegyek majd továbbadják, mindenki láthatja,
 Azután az óceán felett lebegek, míg el nem süllyedek,
 És tudni fogom majd a dalt, amit énekelni kell,
 Mert ólmos, nagy eső közeleg, ólmos, nagy eső,
 Ólmos, nagy eső közeleg, felhőszakadás.

Fenyvesi Ottó fordítása

Patti Smith a díjátadáson

Fenyvesi Ottó

Így mentette meg két iparmágnás Patagóniát

Hol is van Patagónia? Kezdjük talán ezzel a kérdéssel! Ha még nem tudnátok, elmondjuk, hogy Dél-Amerika legdélebbi részén terül el, Patagónián Argentína és Chile osztozik. Körülbelül akkora, mint három Németország, de ezen a hatalmas területen csak mintegy kétmillió ember él. Nyugati és déli részét az Andok hegyei borítják, keleti részén fennsíkok és alföldek osztoznak. Neve a patagón szóból származik, amelyet Magellán használt a vidék őslakóira, akikről azt hitték, hogy óriások. Az ottaniak valóban nagy termetűek voltak a korabeli spanyolokhoz képest, de nem óriások.

És most következhet egy érdekes történet: **Kris McDivitt** az 1970-es években fiatal volt, bátor és gazdag, egy olajüzletben dolgozó apa sívversenyző lánya, aki későbbi vagyonát a több millió dollárt érő ruhamárka, a Patagonia első vezérigazgatójaként szerezte. Férjével minden pénzüket a dél-amerikai természetvédelembe fektették, 2,2 millió hektárnyi földet vásároltak fel.

Aztán 1993-ban, 43 éves korában Kris McDivitt váratlanul szerelembe esett a kalandfüggő sziklamászóval és természetvédővel, **Doug Tompkins**sal, aki mellelég társalapítója két cégnek. Összeházasodtak (és Kris felvette Doug nevét is), részesedéseiket készpénzre váltva és kaliforniai gyökereiket elszakítva Patagóniában telepedtek le off-grid módon (a hálózaton kívül), ahol az erdőben lévő otthonuk, valamint Chile és Argentína hegyei között ingáztak.

Doug Tompkinsnak csak egyik cége eladásból 150 millió dollárnyi bevétele lett, és Kris is milliókat keresett a Patagóniával 20 éven keresztül. Kettejük elképzelése egy nagy, természetvédelemmel foglalkozó alapítvány lét-

Kris és Douglas

rehozása volt, amihez a vagyonukat összeadva felvásárolnának és visszaállítanának több millió hektárnyi veszélyeztetett vadont. Patagóniában ehhez minden megvolt: őserdők, vizes

területek, magasba szökő hegyek, fjordok, tengerpartok, gleccserek és aktív vulkánok. Ahogy Kris elmondta, a terv a lehető legtöbb föld felvásárlása, fejlesztése és védelme volt, hogy végül ezeket a területeket látogatható nemzeti parkokként visszaadják az embereknek.

Egy éven belül 5 új nemzeti park létesülne Chile és Argentína legvadabb tájain, és 3 további jelentősen bővítenének. A két érintett állam további földekkel is hozzájárult a projektumhoz, így több mint 10 millió hektárnyi területet (ami a Lake District méretének 15-szöröse) óvnának meg a további bányásztól, fakitermeléstől, állattenyésztéstől és a vízi létesítményektől, vagy ipari tevékenységektől. Ahogy McDivitt Tompkins mondja „Bizonyos értelemben nemzeti parkokat nevelünk. Olyanok nekünk, mint a gyerekek.”

A chilei és argentin elnökök ma már szívesen fogadják Kris és csapatát, de amikor idegenekként először mentek Latin-Amerikába, erősen megkérdőjelezték a motivációikat.

A lámafélékhez tartozó guanakók egy csoportja Chile déli részén, a Patagónia Nemzeti Parkban

Vörös Listán a zsiráf is

A világ egyik legismertebb állata, a zsiráf is felkerült a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) most frissített Vörös Listájának sebezhető kategóriájába, amely a kihalás által fenyegetett állatfajokat sorolja fel.

Gyorsan csökken a világ egyik legismertebb és legkedveltebb afrikai állatának egyedszáma. Tizenöt éve még mintegy 140 000 zsiráf (*Giraffa camelopardalis*) kóborolt Afrika síkságain és erdeiben. Mára ez a létszám több mint 40 százalékkal csökkent. A zsiráfok az afrikai szavannák jellegzetes nagyvadai.

Mint annyi más faj esetében, a hanyatlás fő okai között szerepel az élőhely elvesztése, annak feldarabolódása, a túlvadászat és az orvvadászat. Sajnos ezek együttesen lassan a „csendes” kihalás szélére sodorják ezt az ikonikus állatot. Ezért döntött úgy a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN), hogy a Vörös Lista legújabb kiadásában fenyegetettségéből sebezhetővé minősíti át a zsiráf természetvédelmi státuszát.

Bár az új genetikai kutatások arra utalnak, hogy az eddig vélt egy faj (és több alfaj) helyett négy zsiráf faj létezik, az IUCN egyelőre egy zsiráfajjal számol, amíg a taxonómiai kérdések véglegesen nem tisztázódnak.

Új madár- és növényfajok kerültek veszélybe

A vörös lista friss kiadása bő 85 ezer fajt sorol fel, közülük több mint 24 ezer a kihalás felé araszol. Hétszáznál is több, újonnan felfedezett madárfaj került a

Jákópapagáj

listára, 11 százaléknak fennmaradása egy hajszálon függ. Egyikük, az antioquiai ökörszem veszélyeztetett státuszba került, mivel élőhelyének nagy része Kolumbiában egy tervezett gát építése miatt eltűnhet. A szigeten a behurcolt fajok veszélyesek sok madárfajra.

A szürkepapagáj vagy jákópapagáj egyike a súlyos helyzetben lévő fajoknak. Kedvelt célpontja az orvvadászoknak, mivel igen beszédes és hosszú életű házi kedvenc. Bizonyos régiókban állománya 99 százalékkal csökkent. Nemzetközi kereskedelmét októberben teljesen betiltották.

Az új vörös lista először értékeli ki a gabonafélék 233 vad rokonát. Kiderült, hogy sokukat az élőhelyükre benyomuló farmok veszélyeztetik. A vadon élő rokonok az új fajták természetéhez szükséges genetikai anyag létfontosságú forrásai. Segítségükkel a klímaváltozásnak és a kártevőknek ellenállni képes fajták hozhatók létre.

A mangó például fontos élelem a trópusokon, de a kutatók kiderítették, hogy négy mangófaj veszélyeztetett, a kalimantáni mangó pedig már ki is halt. Szintén bajban vannak a napraforgó rokonai, egyebek között a *Helianthus anomalus*, amely sérülékeny státuszt kapott.

A mangó is veszélyeztetett

A csicszeriborsó Iránban és Törökországban őshonos vad rokonait veszélyeztetettnek sorolták be élőhelyük gazdálkodás folytán való átférfajlás miatt, míg a spárga japán rokona (*hamatamabouki*) szintén ilyen státuszba került élőhelyének pusztulása miatt.

Tudod-e?

A bőrre fújható szúnyogriasztók igazából nem riasztják el a szúnyogokat, hanem csak megzavarják az érzékszerveiket, így a szúnyogok nem veszik észre a használatát.

A halak is kaphatnak tengeribetegséget.

Nem az ember az egyetlen faj, amely háborúzik. A hangyák szabályos csatákat vívnak, sőt még rabszolgákat is ejtenek.

A hosszúlábú apapók mérge veszélyesebb a fekete özvegyénél, ám ez a pók sosem harap meg embereket, mivel túl kicsi a csáprágója.

A tokiói állatkert évente két hónapig zárva tart, így adva egy kis szabadságot az állatoknak.

980-nál több ismert fajtájukkal a denevérek adják az összes ismert emlősfaj 23 százalékát.

A dinoszauruszok nem ettek fűvet – az ugyanis akkor még nem létezett.

Egy házilégy mindössze 14 napig él.

A nőstény kutyák kétszer gyakrabban harapják meg az embereket, mint a hím társaik.

A leggyorsabb hal a vitorlahal (109 km/h), a leglassúbb a tengeri csikó (0.016 km/h = 16 m/h sebességgel).

Egy kilogramm méz előállításához a méhek 4 millió virágot látogatnak meg, miközben a megtett távolság a Föld területének négyszerese.

A tigriscápa-embriók megküzdenek egymással az anyaállat méhében, és csak a túlélő születik meg.

ÖKOLÓGIA

Mitől környezetbarát?

Már minden cég azzal akar kitűnni, hogy termékei öko-, vagy biotermékek. Gyakran hamis zöld reklámokkal, termékekkel is szembe találhatjuk magunkat, azonban léteznek valóban környezetbarát termékek.

Mégis, mire alapozhatunk, ha környezetbarát terméket akarunk választani? Néhány alapvető a fejünkbe kell vésnünk, s meg kell próbálnunk ennek megfelelően szelektálni.

Főbb szempontok:

* Természetes anyagokból készült, minél kevesebb vegyi anyag használatával.

- * Tartós, könnyen javítható, így sokáig tudja szolgálni a tulajdonosát, nem kell helyette újat venni, nem kell kidobni (és ez nemcsak a világ érdeke, hanem a saját érdekünk is!)
- * Használata során nem keletkezik semmilyen káros anyag.
- * Lehetőség szerint nem igényel külső energiaforrást, de a legrosszabb esetben is energiatakarékos! Újrafeldolgozott alapanyagokból készült.

- * Újrahasznosítható (ugyanarra vagy más célra).
- * Használata után nem lesz belőle veszélyes hulladék.
- * Lehetőleg kevés és természetes csomagolásban árulják.
- * Nem kell távoli országokból ide szállítani (ez rengeteg energia).
- * „Környezetbaráttermék” védjeggyel rendelkezik.
- * Kézzel gyártott termék.
- * Környezetkímélő gazdálkodásból származik.

Fontos!

Tudni kell, hogy tökéletes környezetbarát termék nincsen. Egy-egy terméket a saját kategóriájában belüli helyettesítő termékekkel összehasonlítva értékelhetünk, így található meg a legkörnyezetbarátabb alternatíva.

Miért csomó, nem pedig masni?

A hajók és a repülők sebességét csomóban szokás mérni. Ez a mérőegység a (nemzetközi) tengeri mérföldön alapul: mivel a tengeri mérföld 1852 méter, a csomó pedig az óránként megtett tengeri mérföldeket jelöli, egy csomó 1852 kilométer per órással felel meg. Na de miért pont csomónak hívják, nem – mondjuk – masninak?

Az elnevezés a hajók 16. századi sebességmérési módszerére utal, és bár azóta maga a mérés jóval kifinomultabb, a név maradt a régi. A módszer lényege, hogy egy kötélre csomókat kötöttek, a kötélre erősített fadarabot a vízbe dobták, és megmérték, hány ilyen kötélcsomónyit távolodik a hajó egységnyi idő alatt.

A fadarab általában háromszög alakú volt, és az egyik oldalán ólommal súlyozták, hogy a menetirányra merőlegesen beforduljon, így egy helyben maradt, miközben a hajó egyre távolodott tőle. Az időt homokórával mérték. A mérést végző tengerész átfordította az órát, bedobta a fát, és amikor lepergett a homok, ráfogott az addig az ujjai közt futó kötélre, és megszámlolta, hányadik csomónál jár.

Eleinte a csomók közötti távolság és a mérési idő is ingadozott, de idővel sztenderdizálódtak a mértékek: a csomókat 14,4 méterenként kötötték, és a kötelet 28 másodpercig hagyták futni. Persze a fadarabos-köteles kézműves módszer nem volt túl pontos, ezért később egy propelleres fémműszerrel váltották fel.

Ahol az egész falu egyetlen házban él

Whittier megérdemelten kapta meg a Legfurcsább Alaszkai Település címet tizenöt évvel ezelőtt. Festői szépségű helyen található, ahol a fenyvesekkel beborított hegyek a felhőkig érnek, de a látványt igencsak elcsúfítja egy hatalmas épület, a 14 emeletes Begich torony. Enélkül azonban Whittier se létezne, hiszen a település összes lakosa – mind a 220 – ebben a házban él.

A környéken elviselhetetlen az időjárás, hat hónap esőzést hat hónap havazás követ, és gyakoriak a 130 kilométer per órással szelek.

Ennek ellenére a lakosai úgy élhetnek, mintha pár ezer kilométerrel délebbre lennének – akár papucsban és köntösben is lecsoszoghatnak a boltba. Az épületben mindent megtalálnak, lifttel mehetnek az orvosi rendelőbe, az önkormányzati hivatalba vagy az iskolába. Még a külön épületben található intézményeket is elérhetik száraz lábbal a szerteágazó alagútszisztemen át.

Whittier évtizedeken át annyira el volt vágva a külvilágtól, hogy csak vonaton vagy hajón lehetett megközelíteni, és így is csak akkor, ha megfelelő volt az időjárás. Most már egy autóval járható alagút is vezet a városba, ezen mindkét irányban óránként csak egyszer eresztetik át forgalmat. Aki pedig nem ér oda 22:30-ra, az autójában kénytelen aludni.

Milyen szaga van a világűrnek?

Gondolkodtál már azon, hogy milyen szaga lehet az űrnek? Na jó, magának az űrnek nyilván semmilyen szaga nincs, de az, ami benne van, a beszámolók szerint egészen változatos módon bűzlik.

Konkrétan az űrbe persze még az asztronauták se tudnak csak úgy beleszagolni, hiszen megfulladnának a vákuumban, de a nyílt űrben a ruhájukhoz, felszerelésükhöz tapadó anyagok szagát az űrállomásra visszakérülve már érzik, ahogy azok a levegővel keverednek. Akkor viszont a legkülönfélébb kellemetlenségeket érzik, ha beleszagolnak a levegőbe.

A leggyakoribb hasonlatok szerint olyan, mintha valami odaégett volna, vagy mintha egy autóversenyen lennének. Ez azért van, mert az üzemanyagok és más szénhidrogének égetésekor melléktermékként keletkező policiklusos aromás szénhidrogének a csillagközi anyagban is jelen lévő, a csillagok formálódását és pusztulását kísérő vegyületek. (Sőt, az élet kialakulásával is egyre gyakrabban hozzák őket kapcsolatba.)

Persze azon is múlik az űrszag, hogy ki az, aki érzékeli és ismert szagokhoz próbálja hasonlítani. A Buzzfeed egyszer összegyűjtötte, hogy maguk az asztronauták mi mindenhez hasonlították már a szagokat. Változatos tapasztalatokról számoltak be: égett faszén, sült hús, elhasz-

nált puskapor, hegesztési gázok, odaégett mandulás süti, egy napja a hobiban hagyott nedves ruha, rum.

Louis Allamandola, a NASA Ames Kutatóközpontjában működő Asztrofizikai és Asztrokémiai Labor igazgatója szerint Naprendszerünk szaga különösen erős, mert tele van szénvegyületekkel, viszont kevés benne az oxigén. És bár a saját csillagrendszerünkön kívül még nem jártunk, ha egyszer a csillagközi térbe is eljutnánk, Allamandola szerint még sokkal változatosabb szagokkal is találkozhatnánk.

Korábban a NASA megpróbálta az űrben tapasztalható szagokat mesterségesen előállítani (bár végül letett erről), hogy a gyakorlatozó űrhajósokat már ne érje váratlanul a bűz, amikor élesben találkoznak vele. Ehhez egy Steve Pearce nevű illatszakértőt kértek fel, aki érzéketlenül írta le a végeredményt: „Képzeld el az izzadt lábszagot és az állott testszagot, ehhez keverjenek körömlakklemosót és benzint... és már közelítenek!”

Miért vannak fordítva a számológép és a telefon billentyűi?

Aki látott már elektromos számológépet és nyomógombos telefont, és megpróbálta az egyik eszközzel szerzett rutinját a másikon hasznosítani, valószínűleg nem boldogult. A számológép és a telefon számgombjai ugyanis fordított elrendezésben vannak.

A számjegyek mindkét esetben 3x3 gombos elrendezést kaptak, és a nulla került legalulra. Csakhogy a telefontól a számolás fentről lefelé halad, míg a számológépeknél lentől felfelé.

Bár a kézi számológép éppen úgy kiment a divatból, mint a nyomógombos telefon, az elrendezés a mai napig visszaköszön a számítógépek numerikus billentyűzetén, illetve az érintőképernyős telefonokon. Még mindig fordítva vannak. De mi lehet ennek az oka? A pontos választ senki sem tudja, de több érdekes elmélet is született róla. Amikor a Bell megkezdte a témába vágó kutatásokat, megkeresték a legnagyobb amerikai számológépgyártókat, hogy megkérdezzék,

miért döntöttek úgy, hogy az ő 3x3-as kiosztásuknál a 7-8-9 kerül a felső sorba. A válasz meglehetősen egyszerűen úgy döntöttek, hogy ezt az elrendezést fogják használni, és kész. Semmilyen kutatást nem végeztek arra vonatkozóan, hogy mi lenne a kényelmes a felhasználóknak, egyszerűen így alakult. Az elrendezés viszont annyira beépült a köztudatba, hogy a numerikus billentyűzetek tervezésekor a gyártók lemásolták a számológépekről ismerős elrendezést, és ez máig így maradt.

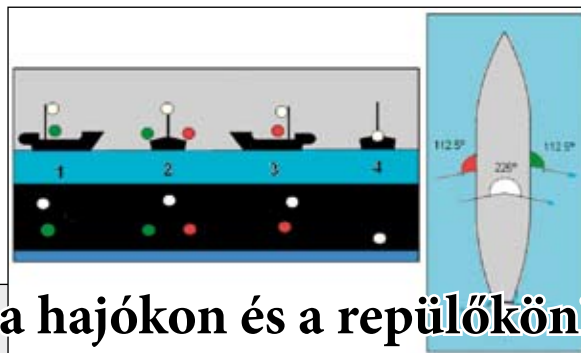
Ejtőernyő nélkül repültek az első vadászpilóták

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a repülés a legbiztonságosabb közlekedési forma, ezt mégsem szeretjük elhinni. Pedig a mai utasoknak fényekkel jobbak a túlélési esélyeik, mint egy teszt-pilótának. Gondoljunk csak bele, hány profi pilóta halt szörnyű halált! A száz évvel ezelőtti vadászgépek életveszélyesek voltak: a pilóták gyakran közvetlenül a motor fölött ültek, és a fa géptestet is gyúlékony lakk borította. Ha a gép kigyulladt, a pilóta biztosra vehette, hogy meghal. Ilyenkor ugyanis vagy bennégett a gépben, vagy kiugrott.

De akkor miért nem adtak nekik ejtőernyőt? Mert a katonai vezetés úgy gondolta, a bepánikolt pilóták sokszor inkább kiugranának, minthogy megpróbálják megmenteni a gépet, és különben is, a szűk pilótafülkékben nem fért volna el az ejtőernyő.

Az első használható modelleket a németek fejlesztették ki. Használhatón itt azt kellett érteni, hogy létezett, és tényleg jobb volt a semminél: ha a pilótának szerencséje volt, a géptörzsben tárolt ejtőernyő nem akadt bele a lángoló roncsba, és a pilóta talán túlélhette a balesetet. A mai ejtőernyők alapmodelljét végül az amerikai hadsereg fejlesztette és rendszeresítette 1919-ben.

Miért van piros és zöld lámpa a hajókon és a repülőkön?

Lehet, hogy eddig észre sem vetted, hogy a hajók és repülők oldalán is piros és zöld fények égnek? Mostantól állandóan figyelni fogod, ráadásul megtudod, miért vannak ott.

Az egész piros és zöld lámpa dolog 1889-ben kezdődött, amikor egy nemzetközi tengerészeti konferencián Washingtonban kimondták a résztvevők, hogy igen-igen hasznos lenne a hajókarambók elkerülése szempontjából, ha a hajókon lenne valami fényjelzés, ami a távoli szemlélőnek is egészen egyértelműen megmutatja, hogy az adott jármű éppen milyen irányban közlekedik.

Addig ugyanis ilyesmi nem volt előírva, sőt, az 1850-es évekig az sem volt előírva, hogy bármilyen fényjelzés legyen a hajókon. Aztán 1890-től az USA-ban, 1897-től kezdve pedig világszerte elfogadott lett ez a rendszer, ami nemcsak a repülésbe, de még az űrrepülésbe is átkerült.

A lényeg az, hogy a hajók két oldalát két színnel jelölik meg: a bal oldal a piros, a jobb oldal a zöld fényt kapja. A korai szabályozás még előírta azt is, hogy a hajók árbocán jó magasban, illetve a tatnál, vagyis

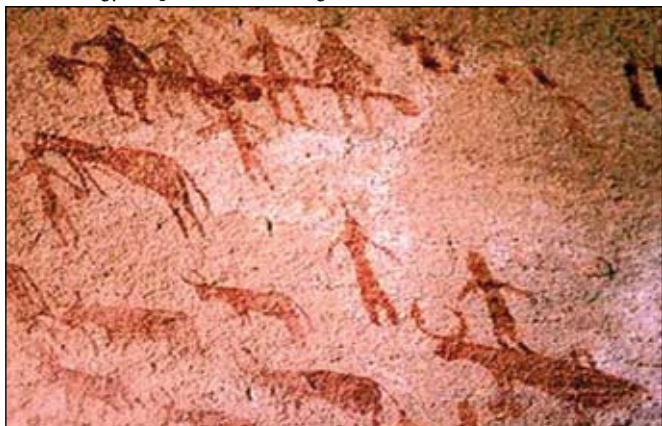
a hajó végén is legyen egy-egy fehér lámpa. Fontos részlet még az is, hogy a fények nem teljes körben világítottak, hanem csak egy bizonyos fokban, pont azért, hogy csak előlről vagy épp csak hátulról lehessen őket látni. A négy fény együtt baromi egyszerűen leolvashatóvá teszi egy hajó haladási irányát.

Természetesen a rendszer úgy hatásos igazán, ha tudjuk, hogy a piros és a zöld az irányon túl azt is jelzi a hajóknak, hogy kinek van elsőbbsége. Ez sem bonyolult: ha két hajó találkozik, az mehet előre, aki a másik zöld oldalát látja, annak pedig, aki a piros fényt kapja, el kell engednie őt. Na jó, ez ennyire azért nem egyszerű, de ez a lényeg.

Az 1900-as évek elejére tényleg nemzetközi sikert elérő rendszer olyan látványosan csökkentette a hajózási baleseteket, hogy a hajózásból rengeteg szakszót és elvet átvéve repülésnél nem is volt igazán kérdés, hogy alkalmazzák-e, noha a mai, modern repülésirányításban a lámpák szerepe kicsit átalakult.

Az ujjainkkal kezdődött

A számolást segítő eszközök története gyakorlatilag egyidős az emberiség történetével. Az őseink az ujjait használta a számoláshoz, aminek a latin neve digitus. Innen származik az angol számjegy, a digit (digitális) elnevezés is. Később a számoláshoz (összeadáshoz, kivonáshoz) köveket, fonalakat használtak, az eredményt a barlang falába, csontba vagy falapokba bevésve rögzítették.

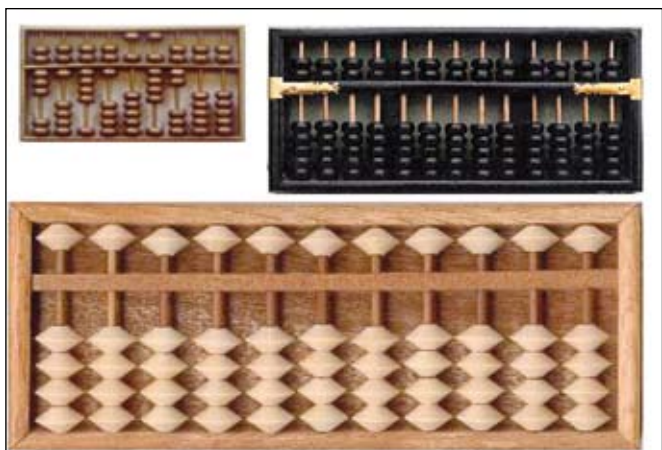
Barlangrajzokon is felismerhetők a számolás nyomai

A nagyobb számértékek megjelenésével kialakult az átváltásos rendszerű számábrázolás, a tízes, tizenkettes, majd a hatvanas számrendszer. Az első, máig is fennmaradt helyiértékes írásmód a kipukon látható.

Fába vésett számok

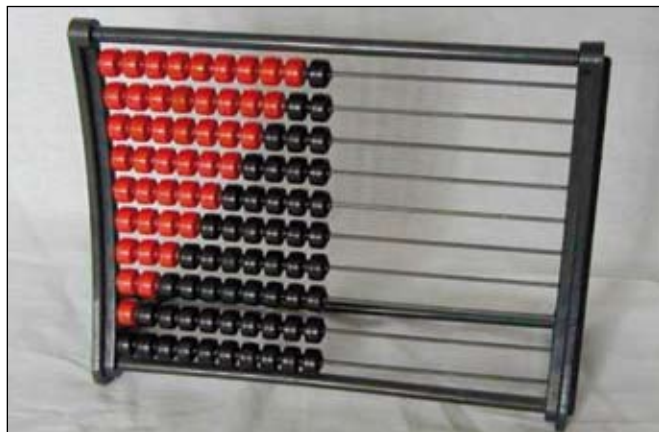
A komolyabb eszközök egyike, az abakusz tette lehetővé az egyszerűbb műveletvégzést. Az abakusz síneibe helyezett apró kőből áll. A kővecské, vagy kavics latin neve calculus, innen származik a kalkulátor szó is,

A XVI. századig az abakusz volt a számolást segítő fő eszköz

ami számológépet jelent. Az abakuszt némileg módosítva a XVI. századig mint fő számolást segítő eszközt használták, egyetemen tanították a vele való szorzás és osztás műveletsorát. Az abakusz japán megfelelője a szorobán. Mai európai formája a golyós számolótábla.

Fibonacci (1170?–1240) 1202-ből származó *Liber Abaci* című könyve hathatósan közrejátszott abban, hogy Európa megismerkedjen a hindu-arab számokkal és használatukkal. A könyvében még hindu számjegyekről beszélt, helyesen! Mert ma ugyan arab számoknak ismerjük a számokat, de ezek valójában hindu számok.

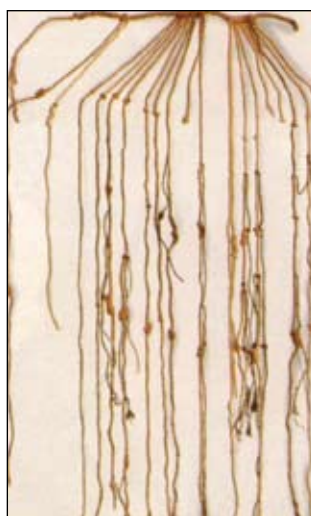

Ugye, ismerős? A gyerekek manapság is gyakran golyóstáblán ismerkednek a mennyiséggel

Mielőtt a számológépeket feltalálták volna, logarlécsek voltak használatban. A vonalzó egy része ide-oda csúszott egymás mellett, és egy sorba hozta a számokat, amik az eredményt megmutatták.

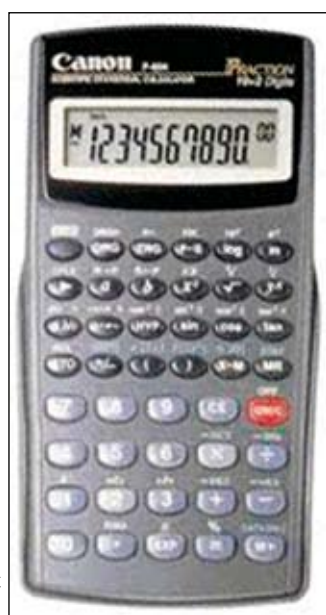
Az első számológépeket 1960-ban fejlesztették ki, és hálózati áramról működtek, amit hamarosan felváltottak az elemek. Vannak olyanok is, amelyek napelemmel működnek.

A számológép mindenkinek megkönnyíti a matekot, az iskolásoktól a tudósokig. Napjainkban az alapszámológépek olcsók és könnyen hozzáférhetők, azonban sok ember számol más gépeken és eszközökön, például a számítógépen vagy a mobiltelefonon.

A kipu

Az első számológépeket 1960-ban fejlesztették ki

A számológép mindenkinek megkönnyíti a matekot. Nemcsak az iskolások használják előszeretettel, hanem a tudósok is.

A filmvilág legnagyobb nevetetői

**Charlie Chaplintól Steve Carellig és Eddie Murphy-ig –
A nevetés a leghatásosabb gyógyszer, mondta Danny Kaye**

A nevetetők a nagykapun tódultak be Hollywoodba, s már a némafilm éveiben is megkacagtatták a nagyérdeműt. Ez az írás róluk, a komédiakirályokról szól, őket vesszük számba, nem a teljesség igényével – írta **Barácius Zoltán**, néhai munkatársunk csaknem tíz évvel ezelőtt a Jó Pajtás félévzáró számában. Összefoglalója ma is legalább annyira helytálló, mint akkor, épp csak újabb filmek, filmalkotók tűntek fel a palettán.

Nos, az angol Charlie Chaplin 1913-ban át-hajózta az óceánt, s az álomgyárban híres komikussá vált. Számos szkeccsben ügyetlenkedett, neki köszönhetjük A nagy diktátor című szatírát is. A Marx testvérek a 30-as és a 40-es években voltak népszerűek, összesen 13 filmben komédiáztak előbb öten, majd négyen. A team vezetője a cinikus Groucho volt. Velük rivalizált Abbot és Costello, aztán Stan Laurel és Oliver Hardy... Egyik legsikeresebb filmjük az Oscar-díjas The Music Box (1932), ebben a sztoriban egy zongorát próbálnak felcipelni a lépcsőn. Harminc év alatt nem kevesebb, mint száz vígjátékban diliszkedtek – közösen.

Hollywood szupersztárja a némafilmkorszakban Harold Lloyd volt és a „balfácán”, Buster Keaton. Nincs már közöttünk az angol komédiás, Peter Sellers, aki 1963-ban a Rózsaszínű Párduc Clouseau felügyelőjének szerepében élete legkiválóbb alakítását adta. Szeretjük Louis de Funest is, az állandóan hadaró, hadonászó francia komikust. Parádésan alakította a mindenért hőbörgő csendőrt. 1983-ban hunyt el. Jacques Tati sincs már az élők sorában. A színész Hulot úr figurájával vált világhírűvé. Ezt a legendás alakot öt filmben játszhatta el. A Hulot úr nyaral című vígjátéka kiváló. Neveltünk sokat Fernandelen is és Alberto Sordin. Meg Totón. Már régen visszavonult a forgatástól Doris Day. Az 50-es és a 60-as években gyártott vígjátékai nagy kasszasikerek voltak, gyakori színésztársa

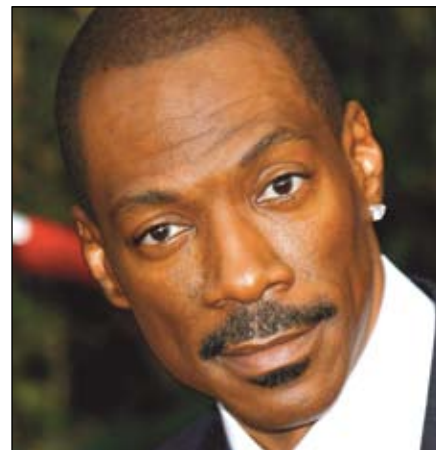

Peter Sellers a Rózsaszín párdúc megismételhetetlen megformálója

a sármos Rock Hudson volt. Mel Brook ma már visszavonulóban van, Benny Hill elhunyt.

Az 50-es években a legkeresettebb musical- és vígjátéksztár Danny Kaye volt, aki legjobb alakítását az Udvari bolondban nyújtotta. Sokat neveltünk Bud Spencer és Terence Hill kalandjain, ők a „pofonosztók”. Bob Hope a slágerkirály, Bing Crosby mellett komédiázott. Na és Jack Lemmon, a Van, aki forrón szereti és a Legénylakás sztárja, Walter Matthau társa a Furcsa párban. Woody Allen csillaga egyre halványul, akárcsak Leslie Nielsené, az Annie Hall és a Csupasz pisztoly-sorozat alapozta meg hírnevüket. Nagyon hosszú azoknak a névsora, akik mostanság állnak a nevetetés nemes szolgálatában. Például Chavey Chase (Karácsonyi vakáció), Robin Williams (Egy úr az úrből), Billy Crystal (Harry és Sally), Mike Myers (Austin Powers), Richard Pryor (Dutyi dili) és a híres Monty Python-együttes (Gyalog galopp, Brian

élete). Ők valamennyien egyszer vagy többször mozgásba hozták a rekeszizmainkat. Most azt állítják a bukmékek, hogy az egész világ Steve Carell és Jack Black mókáin nevet. Hááát... nem tudom. Megvagyunk nélkülik. Carell – állítólag – akkor a legviccesebb, amikor nem csinál semmit, rezenéstelen fapofával fogad mindent. A hivatal című sorozattal futott be, de sikert arat legújabb vígjátékával, a ZseniKém – Az ügynök haláli cíművel. A dagi Jack Black a King Kongban is feltűnt. Meg a Rocksuliban, majd a Trópusi viharban látjuk. Rowan Atkinson alias Mr. Bean az angol humort propagálja – váltakozó sikerrel. Nagy durranása volt a Fekete vipera és a Dilizsaru. Egész estét betöltő filmjeivel sem mondott csődöt, sőt!

Eddie Murphy

Itt nyüzsögnek még a többiek: Adam Sandler, Ben Stiller, Will Ferrell, Sacha Baron Cohen, Billy Murray stb. Nem állítjuk, hogy Eddie Murphy a Beverly Hills-i zsaruval örökre beírta nevét a karizmatikus sztárok nagykönyvébe, de neki is megy a dolog. Ám: Senki sem tökéletes, ezt ne feledjük!

Van, aki forrón szereti!

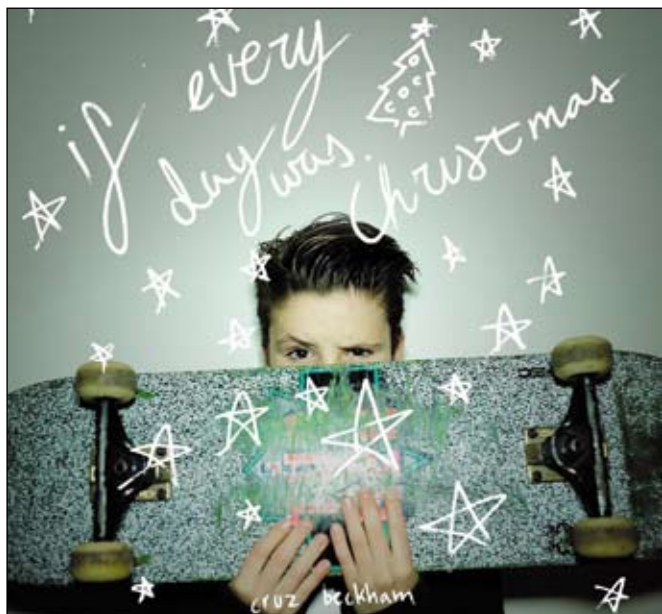

Harry és Sally, azaz Billy Crystal és Meg Ryan

Karácsonyi hangulatban

Az alábbiakban azokról szólunk, akik már alig várják a karácsonyt, és jóval az ünnep előtt a karácsonyra hangolódtak. Türelmetlenségükben zenei kiadványokra összpontosítottak, azaz dalban fogalmazták meg, hogy számukra mit jelent a karácsony.

Az első dal

Nemrég jelent meg David és Victoria Beckham legkisebb fiának, Cruz Beckhamnak az első önálló dala, az If Everyday Was Christmas, szinte csak napokkal azután, hogy Justin Bieber menedzsere, Scooter Braun le szerződtette. A dal a karácsony jegyében készült, és mit is kívánhat egy 11 éves, mint hogy mindennap karácsony legyen. Cruzt máris az új Justin Bieberként emlegetik. Az ifjú énekes nemrég egy műsorban beszélgettek, amely során a műsorvezető rákérdezett, mit érez ezzel kapcsolatban és szeretné-e úgy építeni a karrierjét, ahogy Justin tette. Cruz szerényen és visszafogottan válaszolt, azt mondta reménykedik benne, mert nagyon szeret énekelni. Cruz egyébként tisztában van azzal, hogy a sors híres és tehetséges szülőikkel áldotta meg, így a jótékonykodást is elkezdte gyakorolni: a kislemezéből befolyó bevételt nélkülöző gyerekek megsegítésére ajánlotta fel.

Boldog karácsonyt az egész világnak

Az EDM, azaz electronic dance music trió, a Major Lazer, kellemes ünnepeket kíván az egész világnak új számukkal, a Christmas Treeszel. A Major Lazer december 1-jén jelentette meg ünnepi dalát, amelyben a jamaicai reggae énekes, Protoje hangja is felcsendül. A Christmas Trees egyébként a Mad Decent lemezkiadó A Very Decent Christmas 4 ünnepi electro összeállításában szerepel, további tíz karácsonyi electro dallal

együtt. A trió negyedik stúdióalbuma, a Music Is the Weapon egyébként januárban jelenik meg, és tartalmazza majd például a Justin Bieberrel és MØ-val közös Cold Water című dalt, valamint a Believeert, amelyet Showtek közreműködésével készítették.

Karácsonyi meglepetés a rajongóknak

A Las Vegas-i színhelyű The Killers zenekar idén is készült egy karácsonyi meglepetéssel a rajongóknak. Nemrég jelentették meg a Don't Waste Your Wishes című kiadványt, amelyre összesen tizenegy karácsonyi dalt helyeztek el. Híres előadók működtek közre, például Elton John, Jimmy Kimmel és a Dawes. A lemez azért is jelentős a zenekar rajongói számára, mert a Brandon Flowers vezette formáció körül 2012 óta nagy a csend. Ekkor jelentették meg ugyanis eddigi utolsó stúdióalbumukat, Battle Born címmel. A Don't Waste Your Wishes december első felében jelent meg.

A csodálatos karácsony

A naptár még csak novembert mutatott, amikor Kylie Minogue máris karácsonyra hangolódott és belelendült legújabb ünnepi nagylemezének a népszerűsítésébe. A kizárólag karácsonyi dalokat tartalmazó lemez első dala az At Christmas lett. Azóta megjelent az ausztrál énekesnő új téli stúdióalbuma, a Kylie Christmas: Snow Queen Edition. A lemez valójában a tavalyi Kylie Christmas bővített kiadása, amelyen további hat karácsonyi szerzemény kapott helyet. Egyike a zenei újdonságoknak a Mika-val készített duett, a Wonderful Christmastime. Ezzel párhuzamosan Kylie Minogue egy új nagylemezen is dolgozik.

Feltörekvő előadók

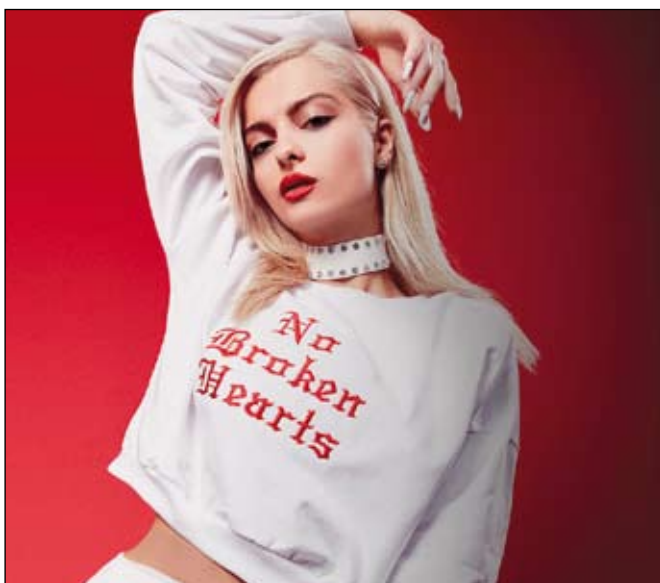
Az idén sem voltunk híján feltörekvő előadóknak. A zenei csatornák ügyltek is arra, hogy minél különlegesebb énekeseket mutassanak be. Az alábbiakban mi is bemutatunk három előadót, akik nem csupán zenéjükkel hívták fel magukra a figyelmet.

Szegénysorból küzdötte fel magát

Lukas Graham Dániából érkezett. Története egészen egyedi: az énekes szinte egyenesen a koppenhágai gettóból került a rivaldafénybe. Dalait leginkább a börtönfalak mögött ülő barátok, édesapjának elvesztése és a társadalmi kizsorigottság érzése ihleti. Lukas Graham 2012 óta foglalkozik aktívan zenéléssel, azonban nemzetközi sikerre csak 2015-ben tett szert. Érdekesség, hogy nem csupán egy előadóról van szó, a négy személyes együttes is az ő nevét viszi. Bemutatóalbumuk is Lukas Graham címen jelent meg, 2012-ben csak Dániában, később viszont újból kiadták, ezúttal a nemzetközi piacra. Lukas Graham a köztudatba a 7 Years című dallal robbant be, amely édesapjával való viszonyáról szól.

Bebe új arca

Bebe Rexha Brooklynban született, albán bevándorlók gyermekeként. Egészen kicsi kora óta a zene bűvöletében él. Fő inspirációjának Stevie Wondert, Tori Amost, John Legendet és a The Temptationst tartja. 2010-

ben Pete Wentz, a Fall Out Boys basszusgitárosa kísérleti jelleggel együttest alapított Black Cards néven, ehhez pedig producert keresett. Minden jól indult, a producer által pedig megismerte Rexhát is. Pete Wentz leszököztette a lányt a projekthez és bejelentette, hogy 2011-ben kiadnak egy albumot. Ebben az évben megjelent egy daluk Dr. Jekyll and Mr. Fame címmel. A formáció körül azonban számos bonyodalom kerekedett, ráadásul a következő évben Bebe kilépett, hogy szólókarrierjét építhesse. Ígéretes dalszerzőnek mutatkozott, így több kiadó is versengett érte. Első hivatalos szólószerzeménye 2014-ben jelent meg, első középalbuma pedig tavaly. Bebe Rexhára nem csupán a kiadók, hanem híres előadók is felfigyeltek. A köztudatba idén robbant be a No Broken Hearts című dallal, amelyben Nicki Minaj is közreműködött, valamint az In the Name of Love című zeneszámmal, amelyet Martin Garrixszal készített.

A sokszínű Petite Meller

Petite Meller rendkívül egyedi előadónak ígérkezik. A francia énekesnő debütáló albuma nemrég jelent meg Lil Empire címen. Nem csupán az előadói pályára összpontosít, filozófiai tanulmányokat is folytat. Petite Meller sokat ad a vizualitásra és merészen kombinálja az élénk színeket. Tulajdonképpen már a kinézetével is felkelti magára a figyelmet. A Lil Empire albumán korábban megjelent dalait helyezte el, ilyen például a Backpack, a Baby Love, a Barbaric, a Lil' Love, a Milk Bath és a The Flute. A lemezt mindenféle előzmények és reklámozás nélkül adta ki. Egy interjúban azt mondta, azért ilyen hirtelen, mert már nagyon türelmetlen volt, nem akart tovább várni, elvégre azt szeretné, ha az emberek felfedeznék a zenéjét. Petite Meller a Terry Poison együttes tagja volt, de egyszer New York utcáin sétálva elérkezettnek látta az időt a szólóprojektumhoz, így született meg a NYC Time című dala. A zenéje kapcsán az állítja, hogy a füle az iránytűje, amely álmainak megvalósításához irányítja. Gyakran mongol vagy épp afrikai népi hangszerek is meghihetik. Szövegeit nem egyszer az egyetemen jegyzetelte és általában az élet abszurdításáról, a szomorú és örömteli pillanatokról szólnak. A köztudatba nemrég a The Flute című dalával robbant be.

A világ megmentői

Utánanéztünk, hogy kik mentik meg a világot 2017-ben, azaz többek közt mely hősök érkeznek jövőre a mozikba

Visszatér a Wolverine

Amióta megérkezett a James Mangold rendezte Logan első előzetese, a rajongók körében kezdetét vette a találgatás, hogy milyen filmre számíthatnak. Annyi biztos, hogy nem lesz mentes izgalmas akciójelenetektől. A történet természetesen Marvel-képregényen alapul, középpontjában pedig Logan áll, aki elvesztette a szuperképességeit. A film egy posztapokaliptikus világban játszódik, ahol a mutánsok többsége kihalt, X Professzor is egyre idősebb és betegesebb, de a remény felcsillanni látszik az X-23-as klón személyében. A régóta várt filmalkotás előreláthatóan márciusban kerül mozikba. A főbb szerepekben Hugh Jackmant, Boyd Holbrookot, Patrick Stewartot, Elizabeth Rodriguezt, Doris Morgadot és Richard E. Grantet láthatjuk.

Jön a Power Rangers

Ugyancsak márciusban kerül a mozikba az új Power Rangers. Az új mozifilm az 1990-es években készült filmet veszi alapul, így bajkeverő tinnikről szól. Zack (Ludi Lin), Trini (Becky G), Jason (Dacre Montgomery), Kimberly (Naomi Scott) és Billy (RJ Cyler) egy rejtély közepébe csöppennek, miután megelégedik a szombati büntetést és kiszöknek. Egy misztikus kristályt fedeznek fel, ami egyedülálló képességekkel ajándékozza meg őket, így főhőseink élete egyik napról a másikra teljesen megváltozik. Ekor rájönnek, hogy jónak lenni jó.

Újabb bevetésre készülnek a galaxis őrzői

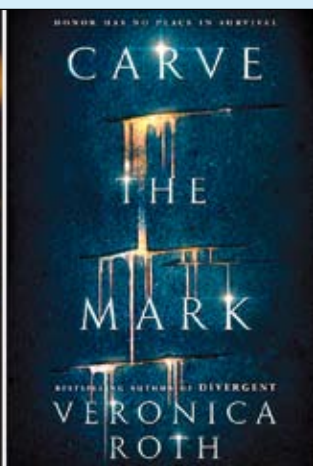
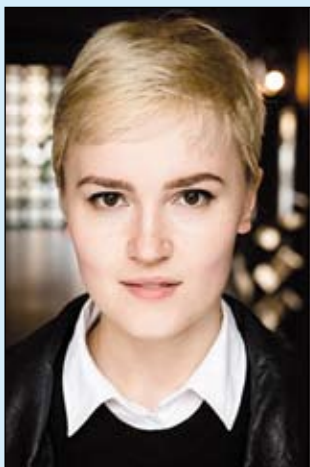
Jövő tavasszal mutatják be a mozik a 2014-es sikerfilm régóta várt folytatását. A galaxis őrzői második részének betekintője az első epizódhoz hasonló izgalmakat ígér. A folytatásban visszatér a szereplők nagy része, így viszontláthatjuk Chris Prattet, Zoe Saldanát, Vin Dieselt, Bradley Coppert, Dave Bautistát és Karen Gillant. Hozzájuk csatlakozik Sylvester Stallone, Kurt Russel és Nathan Fillion. A filmet James Gunn rendezzi.

A csodálatos Csodanő

A DC újabb lebilincselő történetet visz a filmvászonra. A Wonder Woman, azaz a Csodanő első előzetese is igencsak felkeltette a filmkedvelők érdeklődését. A Patty Jenkins rendezte film főszerepében Gal Gadot látható, partnerét, Steve Trevort pedig Chris Pine alakítja. Az eredetileg Diana Prince névre keresztelt hősnő az 1910-es évekbe kalauzolja a nézőket, ugyanis a történet szerint ő hoz békét a Földre az első világháború után. A film nyáron kerül a mozikba. Ha pedig a DC-ről van szó, akkor itt említjük a Justice League-t, illetve Az igazság ligáját. A filmben megjelenik Ben Affleck, Henry Cavill, Gal Gadot, Jason Momoa, Ezra Miller és Ray Fisher. Ők alakítják azokat a szuperhősöket, akik természetesen azért állnak össze, hogy megmentsek a világot. A rajongók nagy öröme az új előzetesben feltűnik Flash, Aquaman és Cyborg is a már ismert karakterek, Batman, Superman és Wonder Woman mellett. Erre a filmre azonban a jövő télig várni kell.

Újabb kötet A beavatotthoz

J. K. Rowlinghoz hasonlóan Veronica Roth-nak is nehezebbé esik elengedni a szívéhez nőtt karaktereket. Az író nő nemrég videóüzenetben jelentette be, hogy még egyszer Tris és Four világába kalauzolja az olvasókat, ugyanis Carve The Mark címmel epilógust ír a történethez, ami idővonal szempontjából A hűséges című epizód után játszódik. A mű várhatóan januárban jelenik meg. A beavatott-sorozat egyébként világszerte nagy sikert ért el, így nem volt vitás, hogy Hollywood filmre viszi-e a történetet. Az első filmadaptáció 2014-ben került a mozikba, a kulcscharaktereket Shailene Woodley, Theo James, Miles Teller, Tony Goldwyn, Maggie Q, Ansel Elgort, Zoe Kravitz, Kate Winslet, Jai Courtney és Ashley Judd alakította. Ezt követte 2015-ben A lázadó, majd A hűséges, a folytatás pedig jövő júniusban várható Ascendant címmel.

Újra főszerepben láthatjuk

say Lohan a vérfarkas vérvonalból származó magánnyomozót, Patriciát alakítja, aki elsődleges céljának tekinti, hogy kiderítse, ki gyilkolta meg a nagybátyját. A filmben a skót származású Gianni Capaldi és a brit Charlotte Beckett is főbb szerepekben jelenik meg. Lindsay jelenleg önéletrajzi könyvén és legújabb lemezén is dolgozik. A könyv kapcsán egy interjújában elmondta, mivel betöltötte 30. életévét, elérkezettnek látta az időt, hogy összegezze az életét egy kötetben, és feltárja személyes tapasztalatait. Arról is szólt, hogy hibáinak és kudarcainak elfogadása után sokkal magabiztosabb lett. Ami énekesnői pályafutását illeti, eddig két lemezt adott ki. Az első Speak címmel 2004-ben, ezt pedig egy évvel később az A Little More Personal (Raw) követte. Azóta sok idő eltelt, így rajongói abban reménykednek, hogy az új albumra már nem kell sokat várni.

Lindsay Lohan főszerepet alakít a The Shadow Within című filmben, amelynek forgatását egy évvel ezelőtt, Belgiumban fejezte be. A film jövőre érkezik a mozikba. A Tiago Mesquita rendezte bűnügyi thrillerben Lind-

Jubileumra készülve

A naptárak 1997-et írtak, amikor a Children of Bodom finn melodikus death metal együttes megjelentette első lemezét Something Wild címmel. Alexi és csapata ennek köszönhetően robbant be a köztudatba. Igaz, a zenekar 1993 óta aktív volt, de akkoriban még az Inearthed nevet viselték. Készítettek néhány demót is, de nagy sikerre nem tettek szert, így egy kis időre feloszlottak. 1996-ban viszont úgy gondolták, hogy még egy próbát megér csapatuk jövője, ezért felvették a Children Of Bodom nevet és megkezdtek első albumuk munkálatait. Megérte, hiszen a Something Wild nagy sikereket ért el világszerte. Az együttes azóta is folyamatosan jelen van a zenei színtéren, összesen kilenc lemezt adott ki. Az Alexi Laiho vezette zenekar most készül arra, hogy kellőképp megünnepelje a kezdeti sikereket. Ennek fényében 20 Years Down & Dirty címmel a rajongókat egy turnéval örvendeztetik meg, amely a jövő év folyamán indul.

A visszatérésén dolgozik

A mióta anya lett, Jessica Simpson pihenteti a karrierjét, de nagyon úgy tűnik, hogy a színésznő, énekesnő készen áll a visszatérésre. Nemrég zajlott az amerikai zenei díjátadó, amely minden bizonnyal nosztalgikus hangulatba hozta Jessicát, hiszen közzétett egy tizenöt évvel ezelőtt készült videót, amikor ő állhatott a rendezvény színpadára. A felvétel mellé a jövő évre vonatkozó kurta üzenetet is odabiggyesztette, ami arra enged következtetni, hogy jövőre megjelenteti új stúdióalbumát. Jessica egyébként egy beszélgetős műsorban is vallott arról, hogy minden vágya ismét színpadra lépni, hiszen még se a férje, se a gyerekei nem látták őt ebben a szerepben. Akkor úgy nyilatkozott, hogy háza alagsorában épített magának stúdiót, hogy munka közben is a családja közelében lehessen. Jessica egyébként valóságshow-sztárként lopta be magát a köztudatba a kétezres évek elején, de sikeres színészi és énekesi karriert is kiépített. Visszatérése minden bizonnyal nem marad észrevétlen.

Győzött a cserkészcsapat

November 26-án **Pintér Attila**, **Sótanyi Bálint** és jómagam, az 52. Kosztolányi Dezső cserkészcsapat őrvezetői, részt vettünk egy már hagyományos, az 1956-os forradalommal és szabadságharcral, valamint annak jugoszláviai vonatkozásaival foglalkozó, középiskolásoknak szervezett versenyen.

Szabó Hunor rajvezető készítet minket fel erre a vetélkedőre. Szabadidőnkét tanulással töltöttük ki, több találkozt összehoztunk, hogy készüljünk, általános iskolás és középiskolás tankönyvekből merítettünk minél több információt, illetve filmet is néztünk együtt a kommunizmusról.

Tizennégy vajdasági középiskolás csapat érkezett a felkészítő tanárával a vetélkedő helyszínére, Szabadkára. Mindenki izgult, és azon agyalt, vajon hogyan fog teljesíteni csapatával a délután folyamán. A verseny több fordulóból állt. Az első egy teszt volt, ahol 1956-tal kapcsolatos kérdésekkel találkoztunk, illetve két esszé is meg kellett írunk. Ez a forduló viszonyult a legnehezebbnek. A verseny második része szóbeli tudásfelmérés volt. Ez tartalmazott egy képfelismerés feladatot, ahol minden csapatnak egy képről fel kellett ismernie egy személyt, akinek fontos szerepe volt a forradalomban, illetve a kommunizmus időszakában, továbbá egy villámkérdéses feladványt és személyleírást is.

Ami a kedvencem, és egyben az én feladatom volt a versenyben, az egy prezentáció elkészítése volt. Személyes történeteket kellett előad-

ni. A legtöbb csapat a szülők, nagyszülők történetét, a forradalommal kapcsolatos élményeit mesélte el. Én több személyes történetet is bemutattam, továbbá a bécsi 72. számú Széchenyi István Cserkészcsapat által szervezett budapesti kirándulást, amit az 1956-os emlékv tiszteletére szerveztek. Említettük csapatunk tagjának, Szabó Ferencnek a családját is, az ő nagyapja ugyanis részese volt a 60 éve lezajlott eseményeknek. Szerepet játszottak az előadásban a clevelandi cserkészek, és a Szentkirályi család is.

Ebéd közben azon idegeskedtünk, hogy vajon melyik csapat kap helyezést, és hogy vajon mi elérünk-e helyezést.

Izgatottan ültünk be az eredményhirdetésre, és szinte el sem hittük, amikor első helyeztként felolvasták a cserkészcsapatunk nevét. Mosollyal az arcunkon mentünk az oklevélért és az értékes könyvekért, amiket nyertünk.

Boldog vagyok, hogy részt vehettem ezen a versenyen, mert nagyon élveztem. Jó, hogy ennyi fiatal érdekel ez a téma, és különösen jó ötletnek tartom, hogy kutatómunkát végeztek velünk a prezentáció végett. Egy kiváló alkalom volt a verseny arra is, hogy találkozhassunk, beszélgethessünk barátainkkal, akiket ritkábban látunk. Összemérhettük tudásunkat más diákokéval, és mindez jó hangulatban telt el.

Sótanyi Zsófia őrvezető, 52. sz. Kosztolányi Dezső Cserkészcsapat, Szabadka

Szabó Hunorral, aki felkészített bennünket a versenyre

Gazdag könyvajándékban részesültünk

Együtt az úton

A magyarországi Angyal.hu Alapítvány Hétköznapi Angyalok Kerestnek elnevezésű idei pályázatán **Kujundzity Tifani**, a szabadkai J. J. Zmaj iskola harmadikos díjat kapott Együtt az úton című grafikájáért. Az értékes tábla pc-t az alapítvány munkatársai elvitték Szabadkára, és meglepetésként, tanórán adták át a diáknak. Nagy volt az öröm Grubanov Martinek Emília tanítónő osztályában. Felvételünkön Tifani az osztályával és az alapítvány munkatársaival

Zongorakoncert Óbecsén

A z óbecsei Petar Konjović Alsófokú Zeneiskola az idén is megszervezte hagyományos év végi hangversenyét. Ezúttal bemutatkozott **Biljana Gorunović** zongoraművész, az Újvidéki Zeneakadémia tanára is, aki Moszkvában, a Csajkovszkij Konzervatóriumban tanult. Óbecsén is orosz zeneszerzők szonátáiból válogatott, mély átéléssel játszott. Sok zongoramuzsikát kedvelő diák és szülő jött el a koncertre, és műsorszámát vastapssal jutalmazta.

Koncz Erzsébet

Mikulás-futás Palicson

Tizennyolcadik alkalommal tartották meg Palicson a hagyományos Mikulás-futást. A december 10-ei esemény népes volt és jótékony-sági jelleggel ruházták fel. Természetesen részt vettek a helybeli iskolá-

sok is. A Miroslav Antić iskola diákjai újrán díszeket készítettek, melyeket a Nagy teraszon állítottak ki az érdeklődőknek.

Balázs Mészáros Zsuzsanna

Hagyományápolás a város központjában

December 9-én elmentünk az osztállyal a városba.

Mielőtt még bementünk volna a vásárba, elmentünk a sztiroporból készült nagyméretű kockákhoz. Ott játszottunk egy jó fél órát. Játás után elmentünk megnézni, hogyan készül a kürtőskalács. Láttuk, hogy a tésztát hosszú csikokra vágják, majd megsüti parázson. Utána tehetünk rá vaníliát, csokit, darált diót, mogyorót. A kürtőskalács egyébként Erdélyből származik. A tancsi hármass csoportokra osztott minket és egy-egy kalácsot kellett egymás közt elosztanunk.

Nekem minden tetszett.

Sütő Valentina, 3. osztály

Pénteken az osztállyal és a tanító nénivel ellátogattunk a téli vásárra.

A kirakodóvásárban játékokat, édességet és különös ruhákat láttunk. Az osztály lefénnyépezkedett a műhóemberrel. Lilivel és Timivel sztiroporból készült kockavárat építettünk. Kürtőskalácsot is vettünk.

Nagyon jól éreztem magam, mert játszhattam a társaimmal.

Vas Natália, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Különös természetóra

December 8-án egy kísérletet mutathattam be osztályomnak. A témája az volt, hogy mely anyagok vezetnek az elektromos áramot.

Amit felhasználtam: cérna, gumi, fémhuzal, elemlámpa, csapvíz, desztillált víz, só. Kanál is kellett hozzá. A huzal egyik vége a lámpához volt erősítve, a másik vége pedig az elemhez. Amikor összeérintettem a huzal két végét, a lámpa világítani kezdett. Amikor beletettem a huzal két végét a csapvízzel telt pohárba – világított a lámpa, amikor viszont a desztillált vízbe raktam bele, nem világított. Ezután mindkét pohárba tettem egy-egy kanál sót. A csapvízben és a desztillált vízben is világított. Kiderült, hogy a víz vezeti az elektromos áramot.

Nagyon boldog voltam, mert osztálytársaim is élvezték a bemutatót.

Kuti Lili, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Összeérintve a huzal két végét a lámpa világítani kezd

Minden évszaknak megvannak a divathullámai, vagyis azok a trendek, amik az adott hónapokban meghódítják a divatvilágot. Télen persze nehéz divatosan öltözködni, hiszen a kabát alatt kevés látszik, és a hidegben sokszor egyébként sincs kedved annyira variálni, de néhány egyszerű trükkel mégis könnyedén feldobhatod a szettjeid! Lássuk az idei szezon legtrendibb darabjait!

Bársony

Az idei év a szuper anyagokról és az újra fénykorukat élő, már majdnem elfelejtett fazonokról szól.

Nagyon izgalmas egyebek között a bársony visszatérése, amit megtalálhatsz a csizmák között, a pólókon, a zakókon, a szoknyákon és a táskákon is. A klasszikus sötétebb kék, zöld, fekete és khaki árnyalatokon kívül sok helyen találhatsz bordó és nude darabokat is, amiket jól tudsz kombinálni lengőbb anyagokkal, vagy farmerrel.

Kockás minták

Téli divattrendek

Mivel törheted meg a szürkéséget?

A kockás ingek talán soha nem mennek ki a divatból, hiszen mindennapi, kényelmes, mégis egyszerre nőies viseletet jelentenek. Az idén több helyen találhatsz oversize fazonú, vagy egyéb anyagokkal – például bőrrel, csipkével vagy szegecsekkel – kombinált darabokat.

A kockás minta azonban nem csak az ingek között, hanem szinte mindenhol megjelenhet, szoknyákon, kabátokon, és persze a kedvenc sálaidon is, amelyek jó melegen tartanak majd a hűvös időben.

Púderes árnyalatok

A púder szín örök klasszikus: azon túl, hogy bármelyik évszakban szuperül tudod viselni, az a legjobb benne, hogy szinte mindenhez passzol. Nőiessé teszi a fekete szetteket, vagy a farmerrel kombinált outfiteket, de jól passzol a férfias khaki árnyalatokkal és a fehérrel is.

A lényeg, hogy ha beszerezel egy púder színű darabot – legyen az egy kabát, egy táska, egy felső vagy egy ruha –, azzal semmiképp nem lőhetsz mellé, és nem kell azon izgulnod, hogy hónapokig csak a szekrényedben áll majd.

Oversized kabátok

Elsőre talán úgy tűnhet, hogy túlméretezték a kabátot, de az oversized darabok nagyon trendinek számítanak majd ebben a szezonban. A legtöbb ilyen kabát hosszú és bő fazonú, így alulra mindenképpen szűk nadrágot viselj.

Ha tetszenek az oversized darabok, akkor válassz megkötős fazon, amivel a derekadnál össze tudod húzni a kabátot – ez nem csak praktikus, de csinos is!

Metál

A metál árnyalatok az egész év sztárjai. Már tavasszal és a nyáron is imádtuk, de szerencsére a téli kollekciókban sem kell lemondanunk róla.

Mindegy, hogy egy kabát, egy téli csizma vagy egy kiegészítő formájában jelenik-e meg a metál az öltözködésben, a lényeg, hogy ezzel nagyon különlegessé és divatossá tehetsz szinte bármilyen szettet.

Szervezetünknek a hideg, téli hónapokban van leginkább szüksége a vitaminpótlásra. Immunrendszerünk erősítéséhez nélkülözhetetlen a megfelelő mennyiségű természetes tápanyag bevitel. A legjobb és legegyszerűbb módszer erre, ha egészséges turmixokat iszunk mindennap, tele gyümölccsel. Felráznak a legszürkébb téli reggelen is. Az elkészítésük könnyű: a hozzávalókat dobáld bele a turmixgépbe, és már mehet is a kavarás.

1. Napsütötte reggel turmix

A legjobbat teszel a reggeleddel, ha ilyen narancsos turmixszal indítod a napot. Feltölt energiával, és tele van olyan hozzávalókkal, amelyek a tisztulásban is jó társaid lesznek. Ezzel akár helyettesítheted a reggelidet is, szénhidrát és fehérje is van benne, úgyhogy teljes értékű étkezésként kezelheted.

Hozzávalók:

- 1 narancs húásával együtt
- 1 citrom húásával együtt

Turmixoljunk a hideg ellen!

- 1 teáskanál kurkuma
- 1 evőkanál beáztatott köles
- 1 pohár víz

2. Tiszta zöld turmix

Minden, ami zöld – ez a jelszó ennél a receptnél. Nyisd ki a hűtődet, és szinte bármilyen zöldet találsz, az mehet is bele. Ez a fajta nagyon zöld turmix egyébként a legelterjedtebb, nem véletlenül, hiszen gyümölcsös íze miatt itatja magát, a zöldségeknek köszönhetően pedig rengeteg vitamint tartalmaz.

Hozzávalók:

- 1/4 uborka
- 1/2 maroknyi spenót vagy más leveles zöldség
- 1/2 avokádó

- 1 zellerszár
- 2 szál menta
- 1 kivi
- 1 pohár víz
- 1/2 alma
- 1 citrom leve

3. Rózsaszín turmix

A gránátalma roppant gazdag tápanyagokban, betegségmegelőző hatása van, a cékla méregtelenít és nagyon jól tesz a vérnek, a grépfrút immunerősítő. A méztől pedig kellemes édes ízt kap ez a turmix.

Hozzávalók:

- 1 bögre gránátmalé
- 1/2 bögre görög joghurt
- 2 kicsi, főtt cékla
- 2 közepes piros grépfrút, hámozva, darabolva
- 2 evőkanál méz
- 1 bögre zúzott jég

Hópelyhek a körmön

Hópelyhek mindenütt... vagy legalábbis jó lenne. Mindenesetre, ha az utcákat nem is fedi be karácsonyig a fehér takaró, körmeinken visszaköszönhet a tél egyik legbájosabb szimbóluma. A fehér pihék jól kombinálhatóak bármilyen alapszínnel, de főként piros, kék alapon vagy nude árnyalatokon mutat jól a minta. Elkészíteni pedig valóban pofonegyszerű: pár precíz húzott vonalka, és kész is. Kell hozzá egy nagyon vékony ecset, egy alapszín, fehér lakk, illetve ha szeretnéd cifrázni, akkor még csillámos fedőlak.

Így készítsd:

A hópehelymintás körmökhez fess fel az alapszínt, majd várd meg, amíg megszárad, érdemes gyorsan száradó lakkot választani. Fehér lakkból fess fel három, egymást közepén keresztező vonalat, majd még néhány

ezebből indulót, de egy pöttyözéssel is dekorálhatsz. Kis keresztet is festhetsz, majd ezekre rövidebb szárú x-eket, melléjük pedig fehér pöttyöket. Ha megszáradt, átlátszó vagy csillámos fedőlakkal fejezd be a műved.

Készíts házilag karácsonyi illatosítót!

Az egyik legjobb dolog az ünnepi készülődésben az, hogy az otthonunk szép lassan megtelik a fenyő-fahéjas karácsonyi illattal, amitől egyetlen másodperc alatt a legszebb ünnepi hangulatba kerülünk. A karácsonynak igenis van illata: keveredik benne a fenyőszag, a fahéj, a narancs aromája, a cukormáz mézeskalács, az ablakon beáramló hideg, a csomagolópapír és még egy rakás különféle személyes élmény is. Idén állítsd össze saját karácsonyi illatot, ami úgy melengeti majd át a lakást, mint a nagy legforróbb ünnepi ölelése.

Ehhez először is valamilyen jó minőségű olajra (mondjuk jojobaolajra) lesz szükséged, amiből egy keveset keverj össze néhány deci vízzel, és tedd fel

forrni egy serpenyőben. Dobáld bele fenyőágat, fahéjrudat, szegfűszeget, szerecsendiót, narancshéjat, vagy bármit, ami számodra a karácsonyt jelenti, és forrald össze, amíg el nem kezded érezni az ünnepi aromát. Ha készen vagy, az illatozó serpenyőt hagyd a tűzhelyen, vagy tedd egy radiátorra – ha pedig csökkenne az illat intenzitása, forrald fel újra!

Valóban ez a szerelem?

Nagyon gyakori a kérdés: valóban szerelem, amit érzek? A válasz nem egyszerű. Ami számodra szerelemnek tűnik, lehet, nem több a másik iránt érzett vonzalomnál. Igazából mi a szerelem? Miért akarsz épp azzal a valakivel együtt lenni, miért nem valaki mással? Miért ér véget a szerelem? Ezeket a kérdéseket korántsem egyszerű megválaszolni, de megpróbálkozunk vele.

Míg egyesek igen gyorsan és gyakran képesek beleszeretni valakibe, majd kiszerezni az illetőből, addig mások csak testi vonzalmat éreznek aktuális partnerük iránt. Kamaszkorban, amikor a romantikus szerelem vadonatúj élményként jelenik meg, nehéz pontosan tudni, mit is tartogat az új érzés. Számtalan zűrzavaros érzés kavarg benned, és társadalmi nyomás is nehezedhet rád.

Egyértelmű, hogy a szerelem nem azonos a testi vágygal. A fizikai vonzalom természetesen a szerelem esetén is jelen van, de sokkal több ennél. A szerelemhez elengedhetetlenül hozzátartozik a szeretet, a barátság érzése, az elkötelezettség és a bizalom.

Amikor valóban szerelmes vagy, olyan érzés kerít hatalmába, mintha a legjobb, legmegbízhatóbb barátod lenne melletted, mindamellett, hogy testi vágyak is jelen vannak a kapcsolatotokban.

A szerelem két, egymás boldogsága iránt elkötelezett ember találkozása. Ha bizalmatlanság, féltékenységek, bizonytalanságérzés üti fel a fejét, a szerelem halovány árnyékánál többről nincs szó.

A szerelem fantasztikus erőt ad, sugároz. A szerelemben a szíved fenntartás nélkül kitarthatod szerelmed előtt, s biztos lehetsz benne, hogy min-

Orvossal kezeltetni?

Az arab orvostudomány a mértéken felüli szerelmi állapotot „szerelmi kórság”-nak nevezi, amit orvossal kell kezeltetni. Enciklopédiáiban, tankönyveiben a betegség meghatározása, kezelésének módja egyaránt szerepel. A szerelmi betegség kezelésének különböző módjait ajánlották: édesvízi fürdést, lovaglást és egyéb izgasztó sportolást stb., de jónak tartották az ibolyaolajjal való kenetetést, a borivást, a kertek és a mezők szemlélését, szép dallamok hallgatását, zsolttárok éneklését. Sikerral kecsegtet szerelmi kórság esetén, ha a szerelmes gondolatait eltereljük a szeretett lényről, de a gyógyítás leghatékonyabb módjának a házasságot tartották.

dennél jobban ügyel majd rá. A szerelem jó érzés; érzed, hogy általa jobb emberré válhatsz. Önpusztító érzésekre nem motivál.

A szerelem könnyedén mennyekbe röpíti lelked, s beragyogja életedet. Bármí, ami ennél kevesebb, nem lehet szerelem: csupán testiség, barátság vagy vonzalom.

Érzelmek által jobbnak, különlegesnek érzed magad. A féltékenységek zöld szemű szörnyetege csak pillanatokra úszhat be szerelmetek kék egére, hisz tudhatod, hogy a társad szeretően óv, félt téged, s félti az érzéseiteket.

Semmi más nem szerez neked akkora örömet, mint amikor együtt vagytok.

Az első randi

A külsín tagadatlanul fontos része az első randinak, és ez talán a ruházaton keresztül érvényesül a legjobban. Hordjunk otthon ruhát, amelyet a hétköznapiakon viselünk. Nagyon fontos, hogy öltözetünkben kellemesen érezzük magunkat, ne kelljen feszengeni vagy mindig arra figyelni, hogy lecsúszik-e vállunkról a ruha pántja. Ha egyébként nem viselünk tűsarkú cipőt, ne az első randin kezdjük el, mert a csúfos elesés szinte borítékolható. Ne ringassuk csipőnket csak azért, hogy a partner érdeklődését felkeltsük.

Ne töltsünk a manikűrösnel fél napot, és ne készíttessünk tartós, lakkozott, kókéményre fűjt frizurát, ha máskor nem tennénk. Ne felejtsük: az első randi fontos esemény, de egy ismeretlen frizura az egészet tönkretelheti. A férfiak egyébként is jobban kedvelik a természetességet, a lazán leomló hajfűrtöket, mint az atombiztos frizurát. Ám ha aznap viharos szél fúj, érdemes egyszerűen összefogni a hosszú hajat,

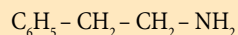
hogy mire megérkezünk a randi helyszínére, ne vessünk úgy, mint egy tökéletesre sikerült madárijesztő.

Legyünk pontosak, és semmiképpen ne késsünk öt percnél többet. 10 perc várakozás már frusztrálhatja a fiút, az pedig több, mint figyelemfelkeltő, ha a másik fél késik, főleg, ha nem szolgál megdönthetetlen alibivel, amit vis majornak tekinthetünk.

Viselkedjünk természetesen. A csacsogás bár bizonyos mértékig bájosnak hat, ám egy idő után a buta locsogás idegesítő a férfiak számára. Beszéljünk magunkról, hiszen kíváncsi ránk, ám a legnagyobb sikert akkor érhetjük el, ha őt is hagyjuk szóhoz jutni. Könnyen meghódítható az a férfi, akit hagynak kibontakozni. De ha főleg ő beszél, leginkább magáról, érdemes elgondolkozni, hogy vajon mi lesz a jövőben a számára felállított fontossági sorrend, kerülhetünk-e valaha az első helyre az ÉN után.

A szerelem kémiaiája

A szerelmesek egymás találását kísérő külső jelekért: pirulás, tenyérizzadás, szaporább szívdobogás, kellemes eufória (felfokozott kedélyállapot)... elsősorban az agysejtekben termelődő fenil-etil-amin (PEA) a felelős. Ezt a vegyületet „szerelmi szubsztanciaként” is szokták emlegetni:

A megtetszést követő emelkedett lelkiállapotot és boldogságérzetet, a szerelmet az agyban hirtelen nagy mennyiségben termelődő szerelmi szubsztancia, a fenil-etil-amin okozza. Ez a vegyület az amfetaminok családjába tartozik, amelyek az eufóriát okozó legismertebb vegyületek. Legjellemzőbb élettani hatásuk a vérnyomásemelő hatás, ezért az amfetaminokat presszoaminoknak is nevezik.

1. jelige: „December”

Kedves Bizi!

13 éves vagyok, és egy szerelem ügyében kérek tanácsot. Belezúgtam egy két évvel idősebb fiúba, aki a szomszédom. A nyáron udvarolt nekem, de én nem vettem komolyan, mert azt gondoltam, hogy számára csak szórakozás az egész. Időközben beleszerettem. Olyan szépeket mondott nekem, egyszóval udvarolt, és most már bánom, hogy leráztam. A barátnőm nemrégiben megkérdezte tőle, hogy tetszek-e még neki. A válasza „igen” volt. Másnap ugyanez a barátnőm azt a kérdést tette fel neki, hogy akar-e velem járni. 2 napot kért, hogy gondolkodjon. Sajnos, a válasz „NEM” volt. Nem akar velem járni. Most már nem is szól hozzám. Nagyon bánatos voltam, és egy másik fiúval kezdtem el járni, de gyorsan szakítottam vele. Rájöttem, hogy még a szomszéd fiút szeretem, nem tudom elfelejteni. Szóval, megint beleszerettem (a szomszédomba). A barátnőim szerint még mindig van esélyem nála. Érdemes vele újra beszélni? Kérdezzem meg személyesen, hogy akar-e velem járni, legalább próbáljuk meg? Vagy hagyjam békén? Keressek másikat? Nem tudom, mi lesz velem, ha nemet mond! Segíts! Mit tegyek?

Válasz:

Igazán nehéz helyzetben vagy, azért, mert a fiúval kapcsolatosan téves döntést hoztál, ami nem csoda, hisz nem voltál tisztában az érzéseiddel. Próbálkoztál a barátnődön keresztül, de sajnos, a sebzett önérzet beszélt a fiúból (Amin szintén nem kell csodálkoznia!). Több tényező is ellened dolgozik, ezért a legegészségesebb az lenne a számodra, ha a továbbiakban nem feszegetnéd a járás és a szerelem kérdését nála. Úgy látszik, elveszítette az érdeklődést irántad, más, fontosabb dolgok történnek az életében. Ő továbblépett. Hagyjad, hogy az idő megtegye a magáét. A továbbiakban is legyél az a kedves, vidám természetű szomszéd tinilány, akinek ő tetszik. Hogy te is tetszel-e neki, vonzónak tart-e, járni szeretne-e veled, majd eldől a jövőben. Csak ne siesd el a dolgokat! Az az igazság, hogy nem késél le semmiről, ha egy kicsit nem jársz senkivel sem. Biztos, hogy nem sokára az életedbe és a szívedbe egy újabb szimpátia, szerelem költözik majd be.

2. jelige: „Lady”

Kedves Bizalmas!

14 éves lány vagyok. Rendszeresen olvasom a Jó Pajtást és a Bizalmas sorokat is, és eljött az idő, hogy én is levéllel forduljak hozzád. Óriási gondom van, és nagyon boldogtalan vagyok! Van egy fiú, akivel járok, aki valójában nem is tetszik olyan nagyon, és van a volt fiúm, akibe még mindig szerelmes vagyok, akivel egy hónapja szakítottam. A volt fiúm nemrégiben baleset miatt kórházba került. Meg szeretném látogatni, és megmondani neki, hogy még mindig szeretem. Merjem-e, vagy hagyjam békén, és maradjak a mostani fiúmmal? Kérlek, segíts dönteni!

Válasz:

Sajnos, leveledben nem szólsz arról, hogy miért is szakítottál azzal a fiúval, akit még mindig szeretsz, és aki miatt aggódsz. Azt a kérdést is feltettem magamnak a leveledet olvasva, hogy miért is csapod be önmagadat, és teszed boldogtalaná a mostani fiúdat. Miért kezdte ki egy olyan fiúval, aki nem is tetszik olyan nagyon? Nem értem, miért kell mindenáron „járni” valakivel, még akkor is, ha az a valaki nem tetszik, nem szeretjük? Sokkal becsületesebb lenne tőled, ha hagynád a fiút, akit nem szeretsz, egy ideig egyedül lenni, hogy letisztázódjanak az érzelmeid, és tiszta lappal indulni tovább. Hogy hova? Vagy a volt fiúhoz, aki most kórházban van, aki miatt aggódsz, és akit meg szeretnél látogatni. Látogasd meg a volt fiúdat, de ettől a látogatástól, és a fiútól se, ne várjál túl sokat. Sok bizonytalan, és ismeretlen dolog van vele kapcsolatosan. Ki tudja, lehet, hogy a fiú nem szeretné folytatni veled a kapcsolatot. Inkább az aggódó ismerős szerepét

venné fel anélkül, hogy szerelmesen a nyakába borulnál. Látogasd meg, és ha a fiú is szeretné, segíts neki átvészelné a nehéz kórházi napokat. Hogy tovább mi lesz? Azt csak az égiek tudják! Nem lepődnék meg, ha az életedben nagyon gyorsan egy harmadik fiú játszaná a főszerepet, és dobogtatná meg a szívedet.

3. jelige: „Hópihécske”

Kedves Bizi!

Kérlek, segíts, mert életemben először szembesültem ilyen óriási problémával.

Nyolcadikos lány vagyok. A problémám pedig az, hogy az eddigi legjobb barátnőm féltékeny lett rám, mert én vagyok a fiújának is a legjobb barátnője. Az utóbbi időben mintha a barátnőm fiúja sokkal jobban megértene, jobb barát lenne, mind a saját barátnőm, akivel óvodás korunktól együtt vagyok. Mostanában, a problémáimat inkább a barátommal beszélem meg, őt hívom fel tanácsért, segítségért. Ő türelmesen végighallgat, a barátnőm viszont csak rávágja, hogy „ez hülyeség!”, és mondja a maga szövegét. Nemrég még meg is támadott, és mindennek lemondott! Nem is beszéltem vele egy hétig, de kibékültünk egy hosszabb beszélgetés után. Tegnap bejelentette, hogy miattam szakítani akar a fiúval. Mit tehetek? Szakítam meg én a barátommal a barátságot, hogy megmaradjon a barátnőmmel való barátságom? A barátom azt mondta, hogy ne izguljak, minden rendbe fog jönni. Jó lenne bebizonyítani a barátnőmnek, hogy mi ketten a fiúval valóban csak jó barátok vagyunk.

Válasz:

Igazán nehéz helyzetben vagy. A leveledből kitűnik, hogy nagyon kötődsz mindkettőjükhez, mintha kettőjükhöz kívül nem is lenne más közeli barátod. Ugyanakkor nagyon is megértem a barátnődöt, mert vesztve éreztette magát, kétfelől is, a baráti viszonyát és szerelmi viszonyát illetően is. Nagyon jót tenne, ha maximálisan őszinte lennél önmagadhoz. Gondolkozd el azon, hogy valójában milyen érzelmek fűznek téged a fiúhoz, hisz nem hiába mondják, hogy a szerelem és a barátság egy töről fakad. Nem egyszer megtörtént már, hogy fiú és lány közötti nagyon jó barátságból szerelem lett: kölcsönös vonzalom, azonos érdeklődési kör, közös témák, amiről órákig lehet beszélni, jól érzitek magatokat egymás társaságában, és még sorolhatnám. Ha letisztáztad magadban a fiú iránti érzelmeidet, és mégis úgy látod, hogy barátság, és csakis barátság fűz hozzá, még egyszer beszélj a barátnőddel a dologról. Magyarázd el neki, hogy létezik olyan is, hogy párhuzamosan barátkozhatunk fiúval és lánnyal egyaránt. És neked mindkettőtök barátsága egyaránt fontos. Ha kiderül, hogy a fiúval való barátságod hátterében sokkal több van, ott rejtőzik a szerelem, amelyet elnyomtál/elnyomtatok, hagyjad, hogy a felszínre kerüljön. De ehhez a fiúra is szükséged van, arra, hogy ő is tisztázza, ki iránt mit is érez. Ha mégis a barátságok, baráti viszonyok győznek, akkor igyekezned kellene jó taktikával megoldani, hogy a barátnőd és a barátod bizonyos helyzetekben egyedül lehessenek. Egy időre húzdódi háttérbe, hagyd őket, éljék a saját szerelmi életüket. Te pedig lassan bővítsd ismerőseid, barátaid körét, keress olyan szabaddíós elfoglaltságot, amihez nem kell a barátnőd.

És ahhoz hogy jobban megérthesd, mi játszódik le a másikkban, a barátnődben, időnként képzelj magad az ő helyzetébe, te hogyan éreznéd magad, mire gondolnál, mit éreznél, ha ő lennél? Lépjél néha a másik ember, a barátnőd cipőjébe, és tisztábban látod majd a dolgokat.

Fontosabb évfordulók 2017-ben

SPORT

London rendezi a 2017-es atlétikai világ-bajnokságot (augusztus 5-13.).

Budapest Balatonfüred segítségével rendezik a 2017-es úszó-világbajnokságot (július 14-30.), aminek Hosszú Katinka 2016-os sportsikerei rendkívül kedveznek

Győr rendezi a 2017-es Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivált (július 23-30.), tíz sportágban mintegy 50 nemzet fiataljai mérik össze képességeiket.

Bukarest rendezik a tornászok Európa-bajnokságát, a képen Berki Krisztián

2017 szeptemberében – A Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) limai kongresszusán jelöli ki a 2024. évi nyári olimpiai játékok házigazdáját.

IRODALOM

Joanne Kathleen Rowling: Harry Potter című könyvsorozatának utolsó része 2017-ben játszódik. (Harry Potter és a Halál ereklyéi – Epilógus – Tizenkilenc évvel később)

CSILLAGÁSZAT

február 26. – Gyűrűs napfogyatkozás Dél-Amerika déli része, az Atlanti-óceán, Afrika és az Antarktisz felett

augusztus 21. – Teljes napfogyatkozás Észak-Amerika és Dél-Amerika északi része felett

Mivel töltssem a szünidőt?

Rengeteg dolog van, amit minden karácsonykor megteszünk, még több az, amit egész évben tervezünk, és mégsem tesszük meg, és van olyan, amit egészen egyszerűen csak meg kellene tennünk. Állj meg egy picit, és csinálj olyan dolgokat, amelyek felvidítanak!

Alkoss!

Ha nem érzel magadban elég bátorságot ahhoz, hogy a szobádat dekoráld, akkor csinálj valamit saját kezűleg! Rajzolj, fess, vagy próbálj ki új módszereket. Fiúk, itt az ideje elkezdni graffitizni, persze szigorúan papíron, vastag kartonon! Lányok, ki lehet próbálni ezer jó dolgot, sose késő elkezdni hímezni, üveget festeni...!

Menj el egy múzeumba!

Sokszor csak azokat az épületeket nem nézzük meg, melyek előtt nap mint nap elmegyünk. Most, a szünet beköszöntével látogassunk el pár ilyen helyre! A múzeumok többsége ilyenkor rengeteg programmal kedveskedik. Nézz körül az interneten, majd pedig válaszd ki a számodra legmegfelelőbbet!

Házi vagy pótlás?

Sajnos a szünet sem mindig fenéig tejföl. Vanak dolgok, amiket muszáj megcsinálnunk. Ha a suliból sokat hiányoztál a karácsonyt megelőző hetekben, itt az idő, hogy bepótolod lemaradásodat. Hidd el, sokkal jobb nyugalomban a szünet közepén elkészülni a leckével, mint az utolsó napon ráébredni, hogy mennyi mindent meg kellene még tanulnod.

Olvass!

Nincs is jobb, mint egy elgondolkodtató könyv elolvasása. Ha szereted az oldalakat lapozni, akkor bátran fogj bele egy-egy nagyobb könyvbe is! Meglátod, ha jól választasz, le sem bírod majd tenni!

Írj!

Gyakran a legegyszerűbb dolgok a legnagyobbak. Lehet, hogy nem vagy egy írótehetség, de mindenféle gátlás nélkül leírni a gondolataidat – remek dolog lehet. Lelkileg is megkönnyebbülsz, emellett fejleszti a gondolkodásodat is. Persze nem muszáj itt megállnod, írhatsz komplett sztorikat, vagy készíthetsz képregényeket is. Ez már csak rajtad áll!

Kirándulj, barátkozz!

Ha elmész a távolabb lakó nagyihoz egy hétvégre, az is tekinthető kirándulásnak. A haverokkal barátkozni, bulizni, kimenni a természetbe, megcsodálni a környezetet... sok lehetőség van! Mozdulj meg!

Tedd rendbe magad!

Itt az idő, hogy végignézz magadon, számba vedd, hogy hova is kell ellátogatnod. Fogorvoshoz? Fodrászhoz? Esetleg kozmetikushoz? Nem túl hosszú a szünet, próbáld hasznosan eltölteni az időt!

Arany János-émlékév – kétszáz éve (1817.március 2-án) született a nagy magyar költő, író, műfordító. Barabás Miklós 1856-ban készült festménye

Évszázados évfordulók

április 8. – Laborfalvi Róza magyar színésznő születésének 200. évfordulója

május 13. – Mária Terézia magyar királynő születésének 300. évfordulója

május 17. – Irinyi János, a gyufa feltalálója születésének 200. évfordulója

május 26. – Szörényi Éva Kossuth-díjas magyar színésznő születésének 100. évfordulója

május 29. – John Fitzgerald Kennedy, az USA 35. elnöke születésének 100. évfordulója

július 18. – Jane Austen angol író halálának 200. évfordulója

október 5. – Szabó Magda Kossuth-díjas magyar író születésének 100. évfordulója

október 15. – Fábri Zoltán Kossuth-díjas magyar filmrendező születésének 100. évfordulója

október 15. – Mata Hari táncosnő, kémnő halálának 100. évfordulója

november 19. – Indira Gandhi, India egykori miniszterelnöke születésének 100. évfordulója

Síparadicsomok a Kárpát-medencében és azon túl

Mesébe illő táj, hóborította hatalmas hegyek – ez a panorama fogadja azt, aki télen a hegyvidék felé veszi az irányt. Sajnos, kevesen engedhetik meg maguknak a téli kikapcsolódást, ám aki egyszer belekóstol, fájó szívvel mond le róla.

Szerbia egyik legkedveltebb síparadicsoma a **Kopaonik**. Tengerszint feletti magassága 1650 és 2017 méter közötti, a pályák egy része hóágyúzott. Összesen 44 kilométernyi pálya áll rendelkezésre minden nehézségi fokozatban. A pályákhoz 24 felvonó visz fel, köztük számos üléses. Este kivilágított pálya üzemel. Az idény november végétől húsvétig tart. A rendezett környezet, a lenyűgöző táj, a változatos növényvilág, a nagyszámú őshonos növényfaj, a luxusszállodák, a fesztiválok egyre több turistát vonzanak nem csak a síidőszakban hanem egész éven át.

Bosznia-Hercegovina pályái közül legismertebb talán a **Jahorina**, ahol az 1984. évi téli olimpia síversenyeit is rendezték. A pályák 30 kilométernyi hosszúságban húzódnak 1100 és 1890 méter közötti magasságon, a pályák tetejére öt duplaüléses és három húzólift szállítja a síelőket.

Az utóbbi években **Bulgária** ismét helyet követel magának a népszerű sícélpontok térképén. Az ország területén több, síelésre kiválóan alkalmas magashegységet találunk: a Rodope, a Vitosa, vagy a Pirin kitűnő sítérpekkel várja a téli sport szerelmeseit. A bulgáriai pályarendszerek előnye, hogy a magas fekvés miatt (többségük 2000 méter körüli magasságon van)

szinte garantált a sok hó. Az utóbbi időkben a legtöbb pályán korszerű felvonórendszereket állítottak üzembe. A legismertebb bulgáriai sítérp a Szófiától csupán 70 kilométerre található **Borovec**. Itt található az ország leghosszabb lesiklópályája is, amely 5800 méter hosszú. A pályák szintkülönbsége 520 méter, viszont 2040–2560 méterig húzódnak.

Magyarország ugyan nem nevezhető síparadicsomnak, nincsenek magas hegyei, hó is csak elvétve akad, ennek ellenére vannak síelési lehetőségek. Mind az Alpoknálja, mind a Dunántúli-középhegység vagy az Északi-középhegység magasabban fekvő pontjai rejtegetnek síelésre alkalmas területet. Neves a Bakonyban található **Eplény**, a hegység déli részén, a Veszprém és Zirc között található sípálya, amely Magyarország egyik legmeredekebb sítérpe. A síelni vágyókat 4,5 kilométernyi lejtő várja. Azután kiemelnek a 700 méter magasan fekvő **Dobogókő**t, Magyarország egyik leghóbiztosabb területét, és a Bükk Nemzeti Park területén, Észak-Magyarország egyik legszebb részén kiépült **bánkúti sítérpet**. A bankúti sítérp tengerszint feletti magassága 800–930 méter, a pályarendszer hat különböző nehézségű lesiklópályából és két tanulópályából áll. A kezdők tanulását egy külön „bébilift” segíti.

Szlovákiában a síközpontok kivétel nélkül remek feltételekkel és szolgáltatásokkal várják a téli sportok szerelmeseit. Az ország igazi síparadicsom, amely több mint 1000 felvonóval, mintegy 300 drótkötélpályával, minőségi sípályákkal és sífutópályákkal kápráztatja el a sportolni vágyókat. Hogy a döntés könnyebb legyen, íme, néhány kedvelt síközpont: **Tátralomnic** (Tatranská Lomnica), a magas-tátrai **Csorba-tó** (Štrbské Pleso) Snow Park, Jasná, az alacsony-tátrai **Dóval** (Donovaly).

Ausztria a pénzesebb síelőket csábítja. A keletről érkezők leginkább a határhoz közeli, a stájer és a karintiai pályákat veszik igénybe, hogy ne kelljen távolabbra utazniuk. A természeti adottságok itt is szépek, de nyugatabbra az Alpokban még nagyobb kihívások várják a síelés szerelmeseit. A hozzánk is legközelebbi, leghóbiztosabb sítérp **Hochkar**. A természet olyan mikroklimát varázsolt ide, hogy erre még Ausztria nyugati fele is irigykedhet. Egyre többen látogatnak azonban Tirol, vagy Salzburg tartományokba.

Miért jó síelni?

A havas lejtőn való lefelé csúszás mámorító érzés.

Nincs szebb, mint a havas téli táj, és síelés közben ez vesz körül.

Lehet élvezni a csendet, a harapnivalóan tiszta levegőt a hegyekben.

Mint minden természetben űzött sport, ez is közel hoz a természethez, megmutatja annak szépségeit.

Aki megszereti a síelést, az megszereti, sőt, várni fogja a telet.

Csodálatos dolog együtt csúszkálni a családdal, barátokkal – sok időt tudunk együtt tölteni, a felvonón van idő beszélgetni.

A sípályákon mindig történik valami. Nincsen sínap új sztori nélkül.

A síeléstől úgy fáradunk el, hogy sportolás közben nem szenvedünk. A nap végén érezzük csak, mennyit mozogtunk. A síelés utáni fáradtság kellemes fáradtság.

A síelés technikája örökké fejleszthető, minden alkalommal tanulhatunk valami újat, amivel még élvezetesebb lesz a mozgásunk.

Holle anyó

Élt egyszer egy özvegyasszony, annak volt két lánya: az egyik szép és szorgos, a másik csúnya és lusta. Az özvegy sokkal jobban szerette a csúnya lustát, mert az édeslánya volt. Minden munkát a másiknak kellett végeznie, az volt Hamupipőke a házban. Ott ült szegény napestig a kút mellett az úton, és font, egyre font, míg csak a vér ki nem serkent az ujjából.

Egyszer aztán úgy megvágta az ujját a szál, hogy az orsó is csupa vér lett tőle. Le akarta mosni a kútnál, de az orsó kicsusszant a kezéből, és beleesett a vízbe. A lány sírva fakadt, hazaszaladt a mostohájához, s elpanaszolta neki, mi történt. Az meg, ahelyett hogy megszánta volna, kegyetlenül ráripakodott:

– Ha beleejtetted, szedd is ki belőle!

Szegény lány visszament a kúthoz, nem tudta, mitévő legyen; félelmében végül is az orsó után ugrott. Elvesztette az eszméletét, s mikor aztán magához tért, egy szép, napfényes, virágos mezőn találta magát. Elindult, ment, mendegélt; egyszer csak egy kemencéhez ért. A kemence tele volt kenyérrel, s a kenyerek azt kiabálták:

– Húzz ki hamar! Húzz ki hamar, mert megégek! Már régen kiszültem!

A lány nekilátott, és szép sorjában mind kiszedte őket a lapáttal. Aztán továbbment; ment, mendegélt, míg egy almafához nem ért. A fa tele volt almával, és azt kiabálta:

– Rázz meg! Rázz meg! Minden almám megérett már!

A lány megrázta a fát, hogy csak úgy hullott a sok alma, mint a zápor. Addig rázta, míg az utolsó szem is le nem hullott róla. Akkor az egészet szépen kupacba rakta, és továbbindult.

Ment, mendegélt, végre egy házikóhoz ért. A házikóból egy anyóka kukucskált ki barátságosan, de olyan hosszú foga volt, hogy a lány megijedt, és el akart szaladni. Az öregasszony azonban utána kiáltott:

– Ne félj tőlem, kedves lányom! Maradj nálam; ha minden munkát rendben elvégzel a háznál, jó sorsod lesz. Csak arra vigyázz, hogy jól megvedd az ágyamat, jól fölrázd a párnámat, hadd szálljon a pihéje; olyankor hó hullik fönt a világban. Én vagyok Holle anyó.

Az öregasszony olyan szépen rábeszélte, hogy a lány végül is összedezte bátorságát, ráállt a dologra, és beszegődött hozzá. Mindent megtett a kedve szerint, az ágyát is mindig jól fölrázta, csak úgy szálltak a pihék, akár a hópehelyek.

De jó dolga is volt ám az öregnél! Soha egy rossz szót sem hallott, s ehetett, amennyi jólesett neki.

– Evett is eleinte jó étvágygal; hanem aztán valahogyan ízét veszítette a falat a szájában. Egyre kedvetlenebb, egyre szomorúbb lett. Eleinte maga sem tudta, mi leli; hanem utóbb, mikor már jó ideje szolgált Holle anyónál, ráeszmélt; hogy hazakivánczol. Hiába ment itt ezerszer jobban a dolga, mint otthon, mégiscsak mindig ott járt a gondolata a messzi kis falusi házban. Végül aztán már nem bírta tovább, odaállt szépen Holle anyó elé, és azt mondta neki:

– Elfogta a szívemet a honvágy, nem maradhatok tovább nálad. Tudom, százszor jobb sorsom van itt, mégis azt mondja a szívem: vissza kell mennem az enyéimhez!

– Tetszik nekem, hogy hazavágyol – felelte az öreg –, ebből is látszik, hogy derék, hűséges teremts vagy. És amiért olyan becsülettel szolgáltál, én magam viszek fel a fenti világba.

Azzal kézen fogta, és egy nagy kapuhoz vezetette.

– Innét most már mehet magad is – mondta –, ez a kapu egyenest a falutok határába nyílik.

A kapu kitárult, s abban a pillanatban, ahogy a lány átlépett rajta, sűrű aranyeső hullott rá a magasból, és az arany mind ott ragadt a ruháján; fénylett, csillogott az egész lány tetőtől talpig.

– Ez a fizetség a szorgalmazóért! – kiáltotta Holle anyó a kapun át, és még a kútba esett orsóját is kidobta utána.

A két kapuszárny dörömlve becsukódott, s lám, a lány, amint körülnézett, ott találta magát a falujuk határában, nem messze az anyja házától.

Gyorsan útnak eredt, sietett haza boldogan. Ahogy befordult az udvarukra, a kút kávjáról meglátta a kakas és nagyot rikkantott: – Kukurikú! Mi történt? Aranyos lányunk hazatért!

A lány bement a házba, és mert talpig arany borította, az anyja is meg a testvére is szívesen fogadta. Ő meg elmesélte, mi történt vele. Mikor a mostohája meghallotta, hogyan jutott a nagy gazdagsághoz, nagyon szerette volna, ha a csúnya, lusta lányának is ilyen szerencséje akad. Kiküldte hát fonni a kúthoz, a lány meg bedugta a kezét a tüskebokorba, összeszúrta az ujját a tövisekkel, bevérezte az orsót, bedobta a kútba, és utána ugrott. Ő is a szép mezőn tért magához; azon az ösvényen indult el, amelyiken a másik lány járt. Amint a kemencéhez ért, kiabálni kezdtek a kenyerek:

– Húzz ki hamar! Húzz ki hamar, mert megégek! Már régen kiszültem!

De a lusta lány azt felelte:

– Hogyisne! Hogy összepiszkoljam magamat!

Az továbbment. Csakhamar az almafához ért.

– Rázz meg! Rázz meg! Minden almám megérett már! – kiáltotta az almafa.

– Hogyisne! Hogy a fejemre essék egy alma! – felelte a lány, és továbbment.

Odaért Holle anyó házához, de egy cseppet sem ijedt meg az öregtől, mert már tudta, milyen nagy foga van, és tüstént elszegődött hozzá.

Az első nap erőt vett magán, szorgoskodott, és ha Holle anyó mondott neki valamit, rögtön megtette, mert egyre csak a sok aranyra gondolt, amit majd kapni fog tőle. A második napon azonban már lustálkodott egy kicsit, a harmadikon meg már alig akart fölkelni reggel. Holle anyó ágyát sem úgy vetette meg, ahogyan kellett volna; nem rázta föl a dunnát, hogy a pihék szétszálljanak belőle. Az öreg végül is ráunt, és kiadta az útját. A lusta lány cseppet sem búsult rajta, hogy a dolog így fordult; most jön majd az aranyeső – gondolta magában.

Holle anyó őt is a kapuhoz vezette; hanem amikor a lány kilépett rajta, arany helyett egy jókora üst szurok zúdult a nyakába.

– Ez a fizetség a szolgálatodért! – mondta Holle anyó, és becsukta a kaput.

A lusta lány hazament; tetőtől talpig szurkos volt, s amikor a kakas meglátta a kút kávjáról, nagyot rikkantott: – Kukurikú! Mi történt? Szutykos lányunk hazatért!

A szurok pedig rajta ragadt élete végéig.

Grimm testvérek

Fogadd meg tanácsainkat, megéri!

A nyelvtanulás nem egyszerű, mégis lehet jól és hatékonyan csinálni! A következő 15 tipp ebben ad segítséget. Próbáld ki néhányat, és ami nálad működik, azt használd rendszeresen!

1. Amikor nekiállsz egy új nyelv tanulásának, fontos, hogy lépésről lépésre haladj.

Először csak hallgass idegen nyelvű szöveget. Bármilyen, amit az adott nyelven mondanak, legyen az film, kisvideo a youtube-on, hanganyag a netről, hangoskönyv, tényleg BÁRMI, csak autentikus legyen, és ne túlságosan tájnyelvi. Ez nagyon sokat segíthet abban, hogy megszokd a nyelv hangzását, a kiejtését.

2. Akarj nyelvet tanulni, mert a vágy nagy motivációs erővel bír! A nyelvtanulás nagyon hasznos dolog, nemcsak arra jó, hogy sikeres legyél iskolában, egyetemen, munkában, hanem tényleg kinyitja a világ kapuit előtted – bármikor építhetsz kapcsolatot külföldiekkel, barátkozhatsz, utazhatsz, az interneten mindig találsz lehetőséget a használatra, és megismerhetsz egy új kultúrát.

3. Time management... Használd ki maximálisan az idődet! Minden nap vannak olyan időszakok, amikor az agyad éppen nincsen elfoglalva semmivel – pl. utazol, sorban állsz valahol, vagy éppen mosogatsz –, rengeteg ilyen időszak van egy nap során. Hatékony megoldás, ha ezt az amúgy holt időt kihasználod, és pl. hallgatsz közben nyelvi anyagokat – akár tréninget, akár csak szövegeket, hogy szokd a kiejtséget –, vagy akár beszélsz magadban, vagy hangosan.

4. Kifejezésekben, mondatokban, szituációkban gondolkodj mindig, ne egyes szavakban. Amikor idegen szóval találkozol, ne csak az egyik jelentését írd ki, hanem a felhasználási

módjait. Inkább vegyél kevesebb kifejezést, de tudd azokat használni. Jobban jársz, mint ha bemagolsz egy oldalt a szótárfüzetből, és később nem emlékszel rá.

5. Használd a képzelőerődöt a nyelvtanulás során minél többet! Képzeld el szituációkat – mikor, mit mondanál –, amikor tanulsz egy új kifejezést, helyezd be szituációba! Próbáld meg ezeket a szituációkat, szövegeket hangosan elmondani, eljátszani! Beszélj minél többet hangosan!

6. Egy-egy új anyagrész után írd sztorikat (lelél, történet, vagy csak a témáról összefoglalás), amiben a lehető legtöbb új szót, új szerkezetet felhasználod, méghozzá a saját mondataidban. Így sokkal könnyebben megmaradnak az új dolgok. Később, amikor van idő, olvasd át ezeket az írásokat.

7. Használd ki az internet adta lehetőségeit! Hallgathatsz rádiót, nézhetsz videókat, kommunikálhatsz anyanyelvi beszélőkkel, kereshetsz akár levelezőtársat, olvashatsz a hírportálokat, az idegen nyelvű cikkeket... rengeteg a lehetőség, és ingyen van.

8. Szótanulás... Keresd az érdekes kifejezéseket, vicces idiómákat, gyűjts szleng kifejezéseket is az idegen nyelven, hogy szókincsed minél előbb legyen! Idiómákat küldő podcastok is vannak, ilyenkor minden nap kapsz egyet magyarázattal, ha tetszik, írd ki, tanuld, használd!

9. Használj szótárt, méghozzá amikor egy ismeretlen szót, kifejezést találsz, először nézd meg az egynyelvűben, hátha kit tudod következtetni a jelentését, aztán jöhet a kétnyelvű változat. Kezdeknek a képes szótárak is nagyon hasznosak!

10. BESZÉD! A különlegesebb, nehezebb hangokat gyakorold külön, hangosan, és próbáld meg minél többet beszélni hangosan az idegen nyelven – még akkor is, ha csak képzelt szituációt játszol. Jó hely erre az autó, vagy a fürdőkád, ahol általában egyedül van az ember :) De

persze bárhol lehet. A lényeg, hogy beszélj minél többet hangosan!!!

11. Olvass olyan (kétnyelvű) könyvet idegen nyelven, amit ismersz már, és tetszik, így biztosan megérted a sztori lényegét. Ne csak szépirodalomban gondolkodj, a képregények, mesék, és a gyerekeknek szóló bármilyen szövegek is nagyszerű nyelvtanulási lehetőségek – sokkal könnyebb megérteni, hiszen általában illusztráció is van hozzájuk, és a nyelvezetük sokkal egyszerűbb.

12. Nézz idegen nyelvű filmet! Kezdként magyar felirattal, később az eredeti nyelven.

13. Miután egy nyelvtani szerkezetet megismersz, megérted a használatát, nézz utána a nyelvtani magyarázatának is, hogy a lényegét valóban megértetted-e.

14. Nehéz dolog, de próbáld meg a célnyelven gondolkodni – nyelvtanilag, szókincs szempontjából is. Minél jobban ráérezel a gondolkodásmódjukra, annál könnyebben sajátítod el a nyelvet.

15. Szótanulásra, a mindennapi tárgyak nevének memorizálásához jó technika, ha felcímkézed őket, így mindig előtted van az idegen nyelvű kifejezés, és előbb-utóbb biztosan rögzül. A nehezebben megtanulható kifejezésekre ugyanez vonatkozik – kettőt-hármat cetlizz ki az asztalodra, vagy a számítógéped asztalára, hogy mindig lásd őket, és amikor ezeket memorizáltad, jöhetnek a következők.

Az időbeosztás nagyon fontos!

A legjobb technika, ha majdnem minden nap tanulsz egy kicsit, kb. fél-egy órát aktívan – de nagyon következetesen! (Időnként persze kell egy-két szünnap, amikor hagyod leüledni a tanultakat – pl. hétvége) Erre jó és költségkímélő lehetőség valamilyen távoktatásos tanfolyam, ha nem akarsz nyelviskolába, vagy tanárhoz járni, és az ingyenessen elérhető nyelvecskék a neten.

Legjobb, ha kihasználod minden lehetőséget, szövegeket hallgatsz, a híreket a neten idegen nyelven nézed meg, a postafiókod szövegét is átállíthatod az adott nyelvre. Használj otthon címkéket, feliratokat, szóképek legyenek a zsebedben, amikor úton vagy, este kétnyelvű könyvet olvas, feliratos filmet néz... Találd meg a számodra legjobb módszereket a fentiek közül, próbáld őket variálni és napi szinten alkalmazni. Hamar lesz eredménye!

Még csak nem is fárasztó!?

Látod, mennyit foglalkozol egy nap a nyelvtanulással úgy, hogy nem is fáradsz bele? Általános szabály, hogy nagyon következetesnek kell lenni, és odafigyelni a nap folyamán adódó üres percekre. Kár ezeket nem kihasználni!

A legjobb animációs filmek 2016-ban

Az év végéhez közeledve már rangsorolhatjuk az idei év legjobbjait. Az animációs filmek rajongói nem panaszkodhatnak a 2016-os felhozatalra, ugyanis a legjobb alkotások többsége a hazai mozikba is eljutott. Gondoljunk csak az olyan produkciókra, mint a Zootropolis, a Kubo és a varázshúrok, vagy a Szenilla nyomában. Ezúttal a 2016-os esztendő animációs filmjeit rangsoroltuk, de kíváncsiak vagyunk a Ti véleményetekre is. Nektek melyik a kedvencetek? Íme néhány tipp a szünidőre:

Szenilla nyomában

Amikor Dory rájön, hogy a Kaliforniai Tengerbiológiai Intézetben született, és fiatal korában engedték ki az óceánba, elindul, hogy megkeresse szüleit, Némót és Marlint.

Zootropolis – Állati nagy balhé

Zootropolis, a modern emlősök fővárosa, különleges hely. Ebben a színes kavalkádban a világ minden tájáról származó állatok élnek egymás mellett békében. Itt nem számít, ki vagy, a legnagyobb elefánt és a legkisebb állat is megfér egymás mellett. Amikor megérkezik a városba Judy Hopps, a zöldfülű rendőr, rá kell ébrednie, hogy nem egyszerű feladat első nyuszinak lenni a nagy és erős állatokkal telezsúfolt rendőrségen. Judy azonban elszántan bizonyítani akar, ezért ugrik az első lehetőségre, hogy a végére járjon egy ügynek, még ha ez azt jelenti is, hogy együtt kell dolgoznia a gyors észjárású szélhámos rókával, Nick Wilde-dal.

Kubo és a varázshúrok

A képzeletbeli Japánban játszódó történet főhőse az okos és jószívű Kubo, aki azzal szórakoztatja kisvárosa lakóit, hogy különféle történeteket talál ki. Egy nap azonban véletlenül megidézi egy szellemet, s ez örökre megváltoztatja életét. A bosszúsomjas szellem elől való menekülésben segíti őt Majom és Bogár, s Kubo arra is fényt derít, hogy mi

történt elesett édesapjával, aki a világ legjobb szamurája volt. Fegyverként magával viszi varázslatos hangszerét, a shamisent, mely hasznosnak bizonyul a bosszúsomjas Hold Királlyal és a gonosz lányikkal való megmérettetésben.

Vaiana

Háromezer évvel ezelőtt a világ legjobb tengerészei keresztülhajóztak a Csendes-óceánon, és felfedezték Óceánia számos szigetét. Ezután ezer évig nem utaztak ismét, és senki sem tudja, miért.

A Walt Disney Animation Studios legújabb animációs alkotása a Vaiana című film, amelynek főszereplője egy kalandvágyó tini, aki vakmerő küldetésre indul, hogy megmentse népét. Útján Vaiana találkozik az egykor hatalmas félistenként tisztelt Mauival, aki szárnyai alá veszi a lányt, hogy igazi felfedezőt faragjon belőle. Együtt vágnak neki a nyílt óceánnak, az út pedig nem szűkölködik eseményekben. Hatalmas szörnyekkel és elképesztő veszélyekkel szállnak szembe, s közben Vaiana teljesíti ősei küldetését és felfedezi azt, amit a legjobban keresett: saját magát.

1.kép

A hóember elkészítéséhez szükséges alapanyagok: dunsztosüveg, kókuszliszt, gombok, decoupage ragasztó, pillanatragasztó, narancssárga papírlap, ecset.

2.kép

A dunsztosüveget megtisztítjuk üvegmosóval.

Készítsünk hóembert!

3.kép

Ecsettel vastagon felkenjük a decoupage ragasztót. (A ragasztó hobbiboltokban vagy papírboltokban is beszerezhető.)

4.kép

Rászórjuk a kókuszlisztet a ragasztóra.

5.kép

A narancssárga papírlapból kivágunk egy kisebb négyzetet, és tölcserű formálunk belőle. A pillanatragasztóval felragasztjuk az üvegre a tölcserűt, ez lesz a hóember orra. A gombokat is felragasztjuk, ezekből lesz a szeme. Ezután egy zoknit húzunk az üveg tetejére és készen is van a hóember!

Fehér Ildikó

Itt az idő karácsonyi hangulatot varázsolni a szobádba, hiszen ismét itt van az egyik legkedvesebb ünnep az évben. Nincs ötleted? Adunk néhányat!

Asztali dísz

A legegyszerűbb, leghangulatossabb és az egyik legszebb megoldás, ha egy közepes méretű dísz készítesz az asztalodra.

Elkészítése: A biztos tartásért érdemes beszerezned egy habszivacsot, melyet aztán rögzítesz a kiválasztott edénykében. A habszivacsba már könnyedén beletűzdelheted a fenyőágakat, terméseket, tobozokat, masnikat, díszeket, figurákat. A dísz még inkább feldobja egy szép gyertya. Ha úgy döntesz, hogy meg is gyújtod, ne hagyd magára, mert könnyen lángra kaphat az egész! Ne feledd, a kevesebb néha több!

Világító dísz

Nagyon dekoratív tud lenni egy vázában néhány lehántolt ág, amely szépen világít. Műanyagból saját égővel ellátott dísz boltokban is beszerezhetsz, de olcsóbb lesz, ha te magad készítesz egyet.

Elkészítése: Egy fűzfáról vágj le néhány vastagabb ágat. Az ágakat borító kérget egy kés segítségével távolítsd el. Száradás után az ágakat állítsd bele egy szép, átlátszó vázába, majd apró égőkkel díszítsd.

Gyertya

Karácsony a szobádban

A karácsony elmaradhatatlan kellékei a gyertyák. A boltokban is vásárolhatsz különleges gyertyákat, de szebb megoldás és jóval olcsóbb is, ha inkább ellesed a frappáns ötleteket, és otthon megvalósítod azokat.

Néhány tipp:

- Egyszerűen egy henger formájú gyertyatartót tekerj körbe egy arany színű szalaggal.

- Egy üvegtálba tegyél vizet, és díszítsd arany színű gyöngyökkel. Nincs is más dolgod, mint beszerezni néhány hasonló színű úszógyertyát, és gyönyörködni a látványban.

Akaszd fel!

Nagyon dekoratív tud lenni az összes dísz, amelyet fel kell akasztani valahova. Természetesen ebből a karácsony sem maradhat ki.

Egy aranyos ötlet:

- Filcből vágj ki hópihéket, csillagokat, karácsonyfákat, szíveket. Fűzd fel őket, majd akaszd az ablakod elé. Különlegesebb hatást érthetsz el, ha a dísz végére egy csengettyűt akasztasz.

Karácsonyi illat

Egy illóolaj-párolgatóba csepegtess fenyőillatú illóolajat. Ha a párolgatód is a karácsonyt idézi, a hatás garantáltan nem marad el.

Plusz egy jó tanács

Ne feledd, a karácsony nem a pénzről, hanem a személyes érzésekről szól. Éppen ezért sokkal hangulatossabb, ha te magad díszíted fel a szobád, nem pedig bemész a boltba, és megveszed az első giccset, ami a kezéd ügyébe kerül.

A karácsony nagyszerű alkalom a dekorációk készítésére. Élvezetessé és mókássá tehetjük ezáltal az ünnepet. Fenyőtobozból, dióból, pattogatott kukoricából, szárított gyümölcsökből különlegesen szép karácsonyfadíszek készíthetők.

1. Fenyőtobozból

Kölcsonözzünk havas jelleget fenyőtobozainknak egy kevés fehér spray felhasználásával! Hagyd teljesen megszáradni, majd kenj rá egy kevés csillámló ragasztót! Forgasd bele a tobozokat egy tál áttetsző csillámporba, és szárítsd

Természetes karácsonyfadíszek

meg! A tobozok felső részére köss egy szalagot, és tedd fel a karácsonyfára ezt a kedves, havas tájat idéző dísz!

2. Pattogatott kukoricából girland

Fűzz fel cérnára pattogatott kukoricát és tözegafonyt! Használj hímzőtűt a minél változatosabb eredmény érdekében! A girlandok végét bogozd meg! Kültéri örökzöldeket is díszíthetsz vele. Ez egy könnyű és mégis különleges hatású karácsonyi dekoráció.

3. Szárított narancskarikák

Vágj néhány 3-4 mm vastag narancsszeletet, itasd fel a nedvességet belőlük egy papír törülközővel! Terítsd szét a radiátoron egy pár órára, majd tedd a sütőbe és 50-60 fokon szárítsd meg! Miután készen van, hagyd kihűlni a narancskarikákat, majd fűzd fel őket natúr vagy színes rafiára, vagy szalagra, és már díszítheted is az illatos és mutatós karácsonyi dísszel a fenyőt.

Éves horoszkóp 2017

Kos

A 2017-es horoszkópod szerint a szokásosnál jobban fogsz uralkodni az érzelmeiden, de azért ne felejtse el, hogy a fontos döntésekben inkább az eszedet használd. Az már biztos, hogy nagyon izgalmas évnél nézel elébe. Rengeteg új lehetőség fogja keresztezni az utad, és tele lesz energiával. Ha ügyesen kezeled a váratlan helyzeteket, képes leszel ezeket a kalandokat kisebb horzsolásokkal megúszni. A Kos jegyű emberek általában nagyon érdekes társasági emberek. Mindig készek új utakat járni és új dolgokat kipróbálni. Igazi úthengerek, akiknek nem állhat senki sem az útjába. Ez azonban néha makacs-nak tűnetheti fel őket.

Bika

2017-ben a horoszkópod szerint duzzadni fogsz az energiától. Lehet, hogy furcsa is lesz számodra, nem tudod, mihez kezdj vele. Találd meg azokat a tevékenységeket, amelyekben jól használhatod. Itt az ideje, hogy keress valami új hobbitt, azonban ne pazarold az energiádat mindenféle felesleges dologra, mert ez az időszak sem tart örökké. 2017 nagyszerű év lesz arra, hogy új dolgokat próbálj ki, olyan területen arass sikereket, ahol eddig még nem próbálkoztál. A barátaiddal és az osztálytársaiddal is jó kapcsolatot sikerül majd fenntartani.

Ikrek

Erre az évre a „lassú víz partot mos” mondás lesz a legjellemzőbb. Ez egyrészt előnyös a számodra, mert így fel tudsz készülni az esetleges változásokra, és nem kell majd váratlan dolgok sorozatával foglalkoznod, másrészt viszont bizonyos esetekben csodálódott lehetsz, amiért nem olyan ütemben alakulnak a dolgaid, amilyenben szeretnéd. Próbáld ezek miatt minél kevesebbet stresszelni, és fogadd el, hogy nem érheted el mindent azonnal. Légy optimista, és őrizd meg a mentális energiáidat, mert így nagymértékben csökkentheted a testi bajok kialakulását. Találd meg azokat a dolgokat az életben, amelyek örömet szereznek! Ha kell, keress egy új hobbitt, a lényeg az, hogy a magánéletedben szerezz sikerélményeket.

Rák

A 2017-es horoszkóp alapján úgy tűnik, hogy ebben az évben hirtelen bekövetkező változásokra, és a dolgaid gyors alakulására számíthatsz. Ezért nagyon fontos lesz az év folyamán, hogy megfontolt, és kellőképpen koncentrált legyél. Az elhamarkodott döntések csak bajt hozhatnak a fejedre. Ne oszd meg a figyelmedet több dolog között. Koncentráld mindig csak egy feladatra, hogy közben tudd tartani a dolgokat. Kétszer is gondold meg, mielőtt cselekednél! Használd ki minél jobban azt a rengeteg energiát, amit kapsz 2017-ben, hogy egy eredményes évet zárhass majd.

Oroszlán

2017-ben lesz elég idő arra, hogy nagyon sok dolgot elintézz, és megfontoltan cselekedj. Szerencsére az események megfelelő ütemben haladnak majd, így nem kell kapkodnod, és jut elég idő mindenre. Használd ki bölcsen a rendelkezésedre álló időt! Érdemes lesz ebben az évben kicsit jobban a sulira koncentrálnod, mert egy kis plusz energiabefektetéssel eredményeket érhetesz el. Figyelj jobban az egészségedre is, mozogj sokat, és ne feledd a régi mondást: „Az vagy, amit megesszel”.

Szűz

Egy lassan kibontakozó évre számíthatsz, amikor az események – könnyen megtörténhet – nem az általad várt ütemben folynak majd. Az is elképzelhető, hogy úgy fogod érezni, hogy az erőfeszítéseid nem érik el a kívánt hatást, és hiába minden próbálkozás. Ez nem igaz! Csak ne kapkodj, és ne akarj mindent egyszerre! Gondolkozz hosszú távon! 2017 során kiemelt fontosságot kapnak az emberi kapcsolatok, ezért törekedj arra, hogy mindenkiel jó viszonyt ápolj. Így sokkal könnyebben boldogulhatsz majd az év folyamán.

Mérleg

A 2017-es év egy igazán pörgős, gyors időszaknak ígérkezik, amiből a nagy jelentőségű dolgok sem fognak hiányozni. Szinte az egész évedre jellemző lesz, hogy duzzadni fogsz az energiától, és úgy érzed majd, hogy bármire képes vagy. Használd ki ezt a nagyszerű időszakot, és indulj el az álmaid útján. Most még a legvadabb ötleteidet is valóra válthatod, ha igazán akarod. De a szeretteidet, barátaidat se hanyagold el az év folyamán! Találd meg az egyensúlyt a személyes céljaid és a társadalmi életed között, hogy egy kiegyensúlyozott évet zárhass 2017 decemberében.

Skorpió

Nagyon változó év elé néznek azok, akik ebben a jegyben születtek. A számtalan kellemetlen pillanat ellenére nagyon fontos lesz, hogy mindvégig optimista maradj, mert minden rossz sorozat véget ér egyszer, és utána valami jó dolog vár majd rád. Maradj laza, és vedd könnyedén a problémákat, mert így sokkal könnyebben és hamarabb is túl leszel rajtuk. Ezzel együtt rengeteg tennivalód lesz majd a sulival kapcsolatban és a társadalmi élet területén. Ne kapkodj, szánj mindenre elég időt! Számos új és izgalmas dolgot tartogat a számodra a 2017-es év a horoszkóp előrejelzésed alapján.

Nyilas

Nem fogsz unatkozni 2017-ben. Sok olyan pillanatra számíthatsz az év folyamán, amikor úgy érzed majd, hogy minden egyszerre szakadt a nyakadba. Fontos, hogy ezekben az időszakokban is megtaláld a lelki egyensúlyodat. Áldozd elég időt magadra, és ne szégyellj egy kis pihenőt kivenni, ha szükségesnek érzed. Fedezd fel a határaidat, de ne próbáld meg azokat túllépni. Könnyen túlhajszolod magad, ezért a legjobb, ha megismerkedsz valami számadra megfelelő relaxációs gyakorlattal. Légy kedves a barátaiddal, még a nehéz időkben is. Így minden nehézség ellenére egy sikeres évet zárhatsz majd 2017 végén.

Bak

2017-ben jut majd elég idő a tervezésre, ugyanis a mostani dolgok lelassulnak az év folyamán. Ennek is megvan a jó oldala, nem kell majd kapkodnod. Sőt, így még a családodra, a szeretteidre is több idő jut majd, így a velük való kapcsolatot is elmélyülhet. Az általános energiaszinted folyton változni fog, és erre nem árt már most, az év végén felkészülni. Lesznek pillanatok, amikor duzzadni fogsz az energiától, és úgy érzed majd, hogy szinte bármire képes vagy, máskor azonban a legkisebb tennivalók is elérhetetlen távolságba kerülnek. Pihenj minél többet, és szánj elég időt az alvásra!

Vízöntő

A 2017-es horoszkóp a Vízöntők számára tartogat néhány nagyobb fordulatot. Persze ne gondolj egyből a legrosszabb dologra, de készülj fel, hogy olykor nehézségeid támadhatnak. Új ismeretségekre tehetsz szert, amiből könnyedén alakulhat ki barátság is. Így ezen a területen is izgalmasabb időszakra számíthatsz. Általában elmondhatjuk, hogy a Vízöntők tele vannak energiával, de ebben az évben ez kicsit másképpen alakul majd. Ezért különösen fontos lesz, hogy nagyobb figyelmet fordíts a feltöltődésre, valamint itt az ideje, hogy az étkezésedre is jobban odafigyelj. Kerüld az egészségtelen ételeket!

Halak

A 2017-es előrejelzés a Halak számára nagyszerű évet ígér. Ehhez nem kell mást tenned, csupán csak figyelned az év folyamán mutatkozó lehetőségekre, és kihasználni azokat minél jobban. Néha bizony fel kell áldoznod majd egy kis szórakozást, cserébe azért, hogy még eredményesebb lehess. Emellett soha ne felejtse el a kellő időt tölteni a családdal, szeretteiddel! Ne pazarold az erődet apró-cseprő dolgokra. Inkább koncentráld a nagy céljaidra, és élvezd ki az év minden napját úgy, ahogy van! Mindent összevetve elmondhatjuk, hogy a 2017-es év dinamikusnak ígérkezik, tele örömteli pillanatokkal.

Milyennek látnak az emberek?

Életünk legnagyobb részét emberek között töltjük. Iskolában, munkahelyen, a városban közlekedve, szomszédokkal szóba elegyedve. Van, aki elemében érzi magát ilyenkor, más inkább szeret tülesni rajta. Egyesek minden társaságban közkedveltek, feltalálják magukat, másoknak szinte kinszenvedés a társasági élet. Te melyik csoportba tartozol?

1. Melyik a kedvenc napszakod?

- a) A délelőtt. (2 pont)
- b) A délután és az este. (4 pont)
- c) Az éjszaka. (6 pont)

2. Hogyan sétálsz az utcán?

- a) Gyorsan, nagy lépésekkel. (6 pont)
- b) Gyorsan, kicsi, szapora léptekkel. (4 pont)
- c) Nem túl gyorsan, felemelt fejjel, hogy közben lássam a világot. (7 pont)
- d) Nem túl gyorsan, közben a lábam elé nézek. (2 pont)
- e) Lassan. (1 pont)

3. Hogyan beszélgetsz?

- a) Karjaidat magad előtt összefonva. (4 pont)
- b) Leeresztett karral. (2 pont)
- c) Egyik, vagy mindkét kezed a csípődön. (5 pont)
- d) A partnereidet lökdösve, bökődve. (7 pont)
- e) Füledet, hajadat pödörgetve. (6 pont)

4. Hogyan ülsz, amikor pihensz?

- a) Behajlított, szorosan összezárt térdekkel. (4 pont)
- b) Keresztbe tett lábbal. (6 pont)
- c) Magad előtt kinyújtott lábakkal. (2 pont)
- d) Magad alá húzott lábaidon térdelsz. (1 pont)

5. Hogyan reagálsz, ha valami igazán vicceset hallasz?

- a) Hatalmas, hangos nevetéssel. (6 pont)
- b) Nem túl hangos nevetéssel. (4 pont)
- c) Kuncogással. (3 pont)
- d) Halványan elmosolyodsz. (5 pont)

6. Mit teszel, amikor megérkezel egy buliba?

- a) Igyekszel minél látványosabban megérkezni, hogy mindenki észrevegyen. (6 pont)
- b) Keresel valakit, akit ismersz. (4 pont)
- c) Igyekszel feltűnés nélkül érkezni és észrevétlen maradni. (2 pont)

7. Éppen tanulsz, nagyon koncentrálsz valamire, amikor félbeszakítanak. Hogyan reagálsz?

- a) Semmi baj. Legalább pihensz egy kicsit. (6 pont)
- b) Felcsattansz, hogy nem hagynak békén. (2 pont)
- c) Hol az egyik, hol a másik. (4 pont)

8. Melyik a kedvenc színed?

- a) Piros vagy narancssárga. (6 pont)
- b) Fekete. (7 pont)
- c) Sárga vagy világoskék. (5 pont)
- d) Zöld. (4 pont)
- e) Sötétkék vagy lila. (3 pont)
- f) Fehér. (2 pont)
- g) Barna vagy szürke. (1 pont)

9. Hogyan fekszel este az ágyban, az elalvás előtti pillanatokban?

- a) A hátadon, kinyújtózva. (7 pont)
- b) A hasadon, arccal lefelé. (6 pont)
- c) Az oldaladon, lábaidat enyhén felhúzza. (4 pont)
- d) Kezed a fejed alatt. (2 pont)
- e) A takarót a fejedre húzza. (1 pont)

10. Gyakran álmodod, hogy:

- a) Leesel valahonnan. (4 pont)
- b) Veszekedsz, harcolsz. (2 pont)
- c) Valakit vagy valamit keresel. (3 pont)
- d) Repülsz vagy lebegsz. (5 pont)
- e) Nem szoktál álmodni. (6 pont)
- f) Az álmaid többnyire kellemesek. (1 pont)

Értékelés

60 pont felett:

A többi ember némi óvatossággal közelít hozzád. Kicsit hiúnak és énközpontúnak tűnsz, mások szemében, olyanoknak, aki domináns szerepre törekszik. Sokan csodálnak is ezért, szeretnének hasonlítani rád, de nem mindig bíznak benned. Nem mindenki akar túl közeli viszonyba keveredni veled.

51 és 60 pont között:

Izgalmas, sokoldalú, meglehetősen impulzív ember benyomását kelted másokban. Jó vezetőnek tűnsz, mert gyorsan hozol döntéseket, ha nem is mindig a legmegfelelőbbeket. Merész vagy és kalandkereső, aki mindent szívesen kipróbálna egyszer. Azok kedvelnek, akik szeretik az izgalmakat és a mozgalmasságot.

41 és 50 pont között:

A legtöbben friss, élénk, barátságos és szórakoztató személynek tartanak, aki ugyanakkor megbízható is, mert két lábbal a földön jár. Könnyen kerül a társaság középpontjába, de jó érzéssel ügyelsz arra, hogy túlságosan azért ne dominálj. Empatikus, együtt érző barátoknak tartanak, olyanoknak, aki mindig fel tudja vidítani az embert.

31 és 40 pont között:

Érzékeny, figyelmes, óvatos és praktikus ember benyomását kelted a többiekben. Okosnak, tehetségesnek, de visszahúzódnak látnak. Úgy érzik, nem könnyen és gyorsan barátkozol, de a meglévő barátaidhoz nagyon hűséges vagy, és tőlük is ezt várod. Nem könnyen szakítasz valakivel, de ha megbántanak, vagy a bizalmad megrendült, azt sem könnyű helyrehozni.

21 és 30 pont között:

A többi ember alapos, bár egy kissé talán túl sokat aggodalmaskodó és pepecselő személyiségnek tart. Tudják, hogy nagyon gondos és óvatos vagy, de sok ember számára egy kicsit lassú is. Mindenki meglepődne, ha egyszer valamit indulatból vagy egy hirtelen ötlettől vezérelve tennél. Inkább olyanoknak ismernek, aki először minden eshetőséget végiggondol, azután inkább mégsem megy bele a dologba.

21 pont alatt:

A többi ember félénknek, tartózkodónak, és egy kissé határozatlannak talál. Olyannak, aki nem szeret döntést hozni, jól esik neki, ha gondoskodnak róla, és nem szívesen folyik bele a társasági életbe. Szorongónak látnak, aki még a legapróbb dolgokon is képes idegeskedni.

TÖRÖM A KOBÁKOM

Égesd a kötelet!

Kapsz két kötelet, amikről tudod, hogy ha meggyújtod a végét, akkor éppen 1 óra alatt ég végig. A kötelek nem hajtogathatók. Nincs nálad óra, a feladatod az, hogy mérj ki negyed órát.

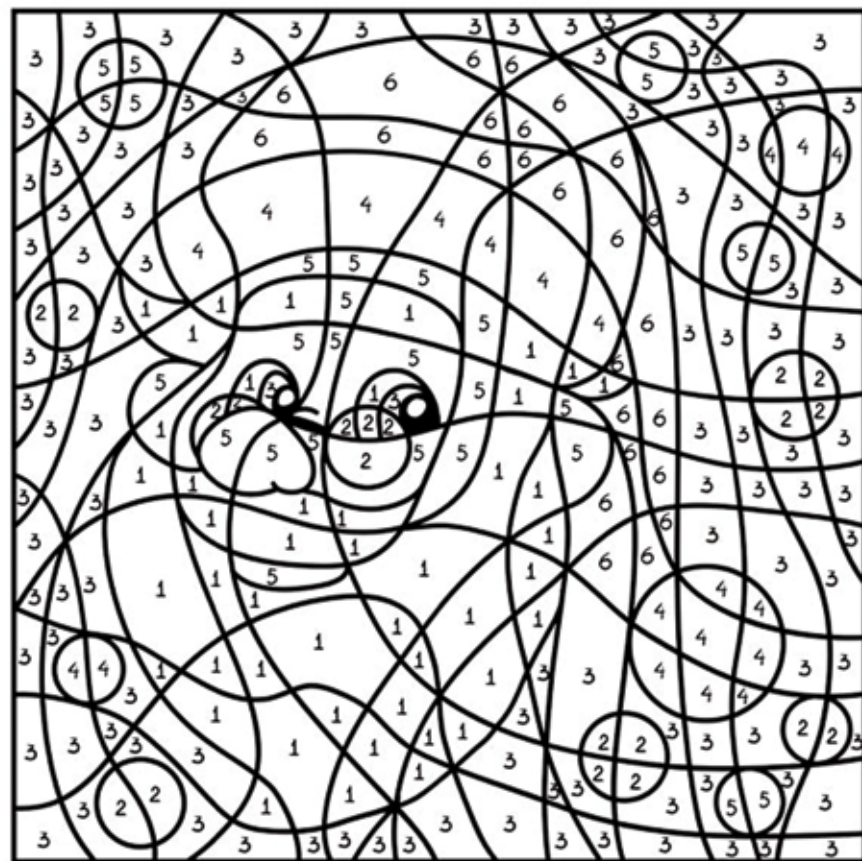
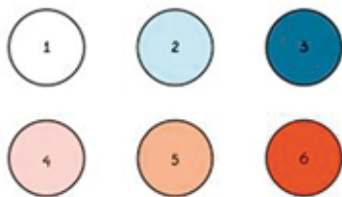
Megoldás: Kezdjük el égetni az első kötelet mind a két végén, a másodikat az egyik végén. Így pontosan fél óra múlva el fog aludni a láng az első kötélen. Ekkor kezdjük el égetni a másodikat kötélt másik végét is. Így a fél órára elegendő kötélt innen számlálva éppen negyed óra alatt fog elégni. Ezzel ki is mérjük a negyed órát.

Fejtsd meg fél perc alatt!

A szoba négy sarkában egy-egy macska ül. Mindegyikkel szemben három macska ül, s mindegyiknek a farkán is ül egy macska. Hány macska ül a szobában?

Megoldás: 4

Színezd ki!

Vajdasági folyók

Hol torkollik a Tisza a Dunába?

Újvidék
Szalánkemén/Slankamen
Szendrő/Smederevo

Melyik folyó ömlik a Dunába Belgrádnál?

Tisza
Száva
Morava

Melyik folyik Bánátban?

Jegricska/Egres/Nagybara
Temes
Bács-ér/Krivaja

Melyik folyik Bácskában?

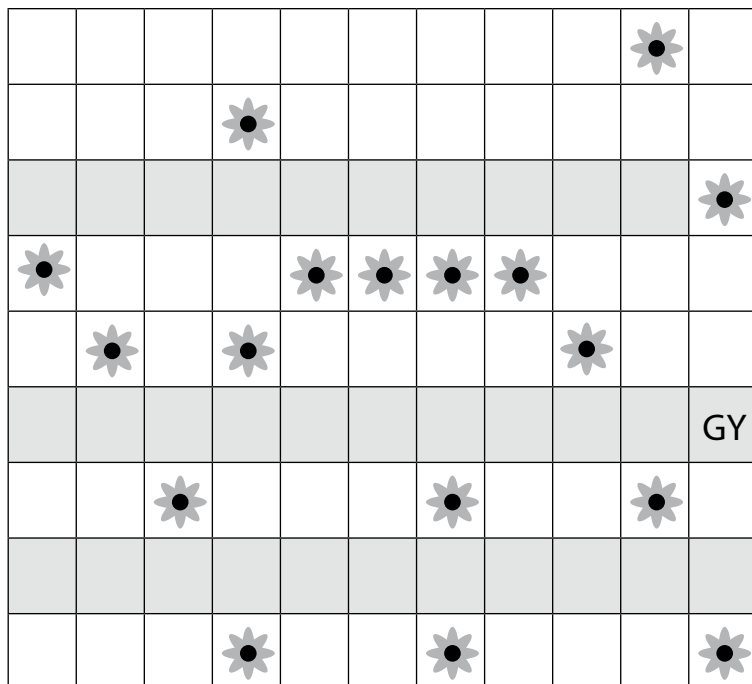
Néra
Mosztonga
Berzava

Szalánkemén, Száva, Temes, Mosztonga

Megoldás:

REJTVÉNY

Berakós rejtvény

Egy férfi lihegve fut be a buszállomásra.

– Mondja kérem, mikor ment el a zentai járat? – kérdezi a pénztárostól.

– Két perce.

– ...

A poént megtudod, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rejtvenyrácsba.

Kétbetűsek: AA, EE, EN, ÉS, DA, DR, KI, RA, ZR.

Hárombetűsek: ÁRA, BÁJ, BOR, EDE, EIN, ERŐ, ISI, KAÓ, ÓKA, RÁM, TAH, VAJ.

Négybetűsek: AIRE, ARAB, GROS, HETI, ŐLÁT.

Ötbetűsek: ADATA, ÁRADO, EMESE, GAZSI, HAGYOM, ITÓKA.

Hatbetűs: JAJONG.

Hétbetűs: DARÁLÁS.

Kilencbetűs: BAJKEVERŐ.

Betűrejtvények

1

PL	
SZ	
E	

2

L SZÉL ÉS	
-----------	--

3

TYKL	
P	

4

H	GOS
A	

Skandináv rejtvény (39–40.)

Rejtvényünkben babonához, valamint legendákhoz kapcsolódó névnapokat rejtettünk el, ezeket kell megfejtenetek.

AZ ÓRÁHOZ TARTOZIK	50	NŐI NÉV	NEDŰ BETŰI	FOSZFOR	ESZME	KONTINENS	LÉC KÖZEPE
		IDÉZ	... MARS		DEHOGY!	NEM HASZNÁL	
BÁCSKAI HELYSÉG				...SZÉNA			ÉSZAK
BIKAVIADAL				SÍR			SZERB ELŐLJÁRÓ
BAJNOKA					MÉREG SZERBÜL ÉPPEEN EZELEŐTT		
KÉN	2	TÖRTÉNELMI IDŐSZAK	EDÉNY	HANGTALAN ZÁPOR	48	NŐI NÉV LIGA BETŰI	
A BESZÉD RÉSZÉ			FRANCIA-ORSZÁG		TINÉDZSER		
		ILYENKERTÉSZ-KEDÉS IS VAN SEGÉLYHÍVÓ JEL			MÓKA BETŰI		NORD
					5		
			HANGTALAN PÓZ	KERESZTÜL			NÉVELŐ
				EURÓPAI ORSZÁG			JUTTAT
				IGE KÖTŐ			
ALMAFAJTA	FÉL-DRÁGAKŐ						AMERIKAI HÍRÜGY-NŐKSEG AUSZTRIA
LUXEMBURG	EZ			SUGÁR	DEHOGY	NÍLUS NÉMETÜL	
					100	NEM ISMER BE	

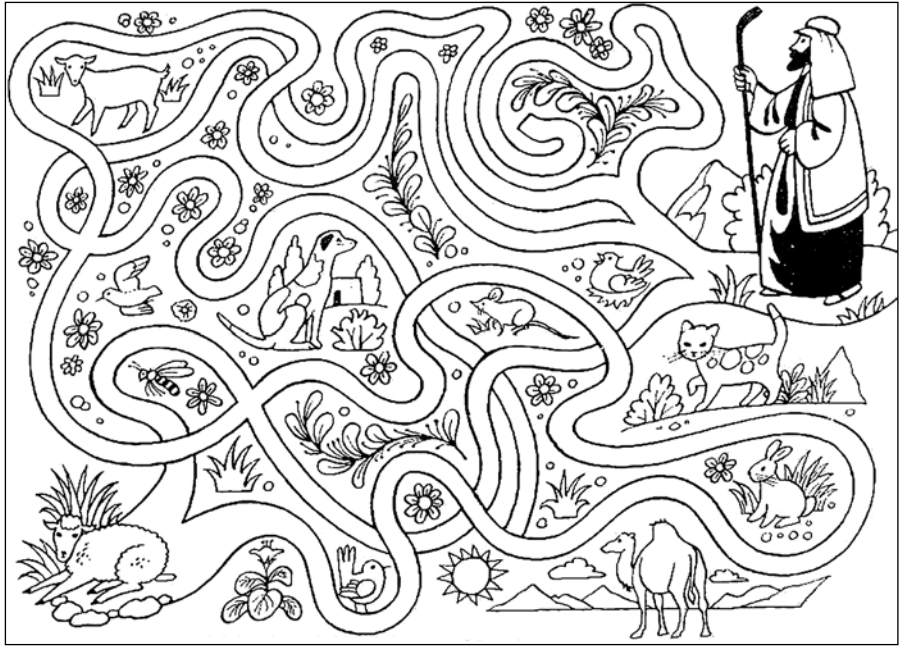
Megejtések, skandináv rejtvény: LÚCA-NAP, ADÁM-ÉS ÉVA-NAP, SZILVESZTER, Berakós rejtvény: – [AJ], DE JÓ, MÁR AGGÓDTAM, HOGY SOKAT KÉSTEM; Betűrejtvények: 1. LESZEREPEL, 2. ELBESZÉLÉS, 3. PLETYKAL, 4. HARAGOS

Milyen *nem* lehet?

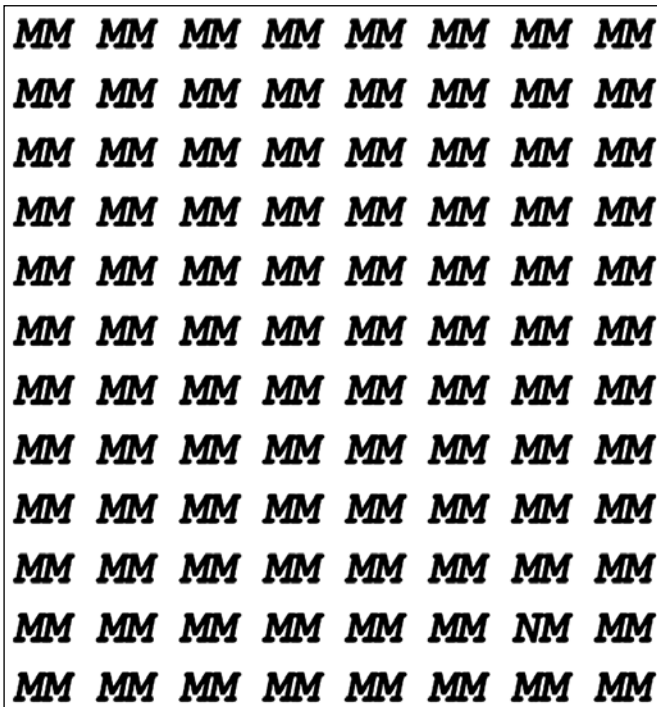
Karikázd be azt a melléknevet, amely nem társítható a megadott főnévvel!

1. Egy kóp
kellemetlen - csúnya - értékes - régi - lopott
2. Egy rablás
sikeres - sikertelen - veszélyes - gazdag
- fegyveres
3. Egy múzeum
nagy - néprajzi - nemzeti - híres - kedvez-
ményes
4. Egy hír
jó - rossz - szerencsétlen - szomorú - váratlan
5. Egy sor
hosszú - nagy - kicsi - gyors - kényeztető

MEGOLDAS:
kell emellen, gazdaság, kedvezményes,
szerezencsellen, gyors

A jó pásztor az elveszett bárányt keresi. Melyik úton találja meg?

Találd meg az n betűt!

(Megsugjuk: alultól a masodik sort kezd at figyelmesen)

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Bal lábbal kelt fel

Arra az emberre mondjuk, aki feltűnően haragos, veszekedős. Az ősi hiedelem, a primitív szemlélet a bal kéz sutaságában valami természetfeletti rosszat sejt, mert nem tudja ennek a jelenségnek az okát megadni: a jobb kezünk csak azért ügyesebb, mert a testünk jobb felének izomzatát mozgató bal agyféltekénknek vezető szerepe van a csupán a balkezeseknél fejlettebb jobb agyféltekével szemben. Ezt a „titokzatos rossz” jelleget aztán átvitték a bal lábra is.

Képzeld, a csipősséget is mérik!

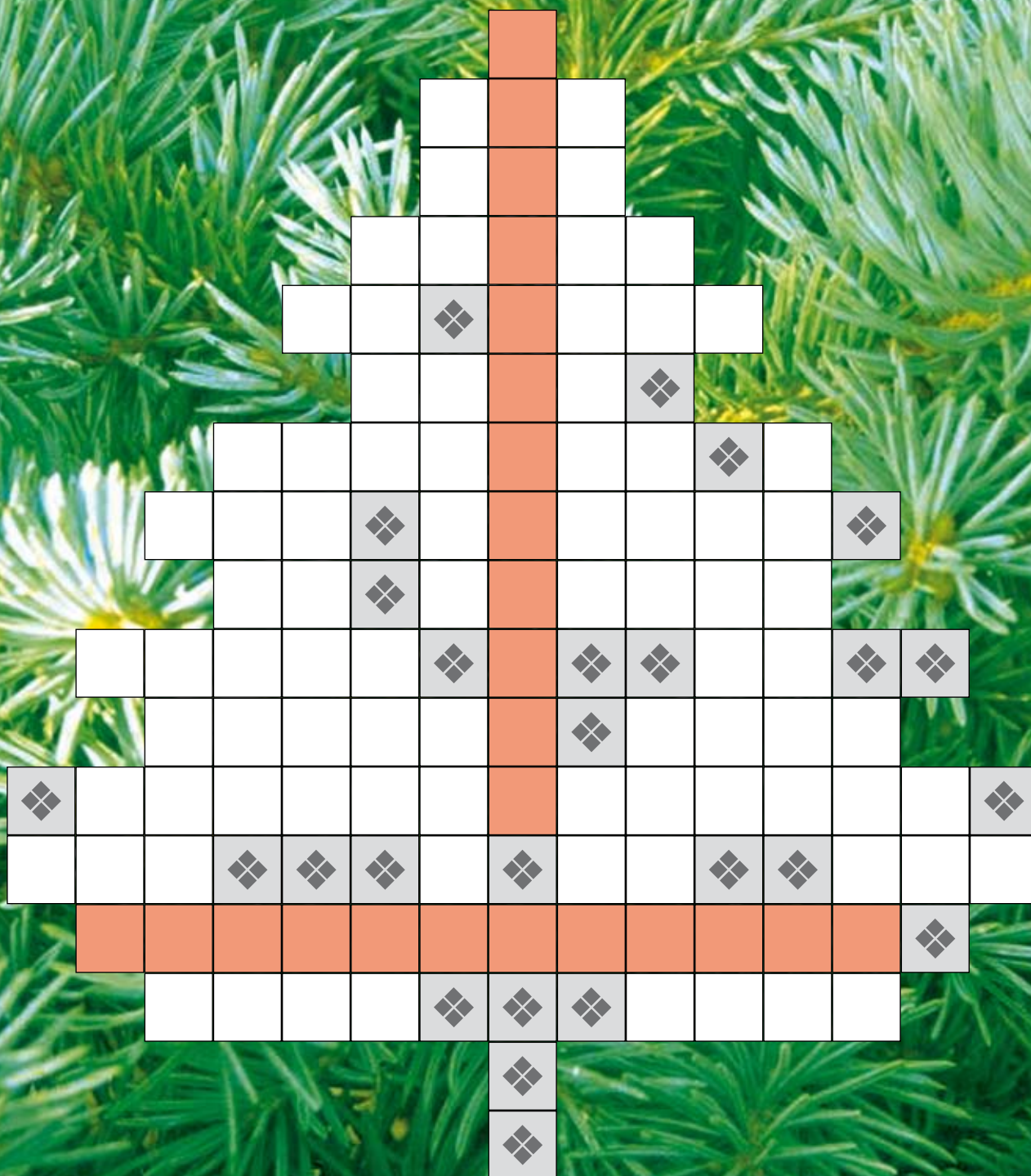
Nem csupán a távolságot vagy a sebességet lehet mérni, hanem a paprika erősségét is. Wilbur Scoville német tudós alkotta meg a pontos méréseken alapuló paprikaerő-skálát. India a világbajnok erős-paprikából. Négy indiai tudós felfedezte, hogy az ország észak-keleti felén termesztett paprikafajta még a mexikói csilipaprikánál is jóval erősebb. Az indiai tezpur 55 ezer scoville erejű, míg a mexikói csili csak 57 ezer scoville.

Találós kérdések

1. Fehér pokrócok egész földön, nem is szővik, az égből jön, mi az?
.....
2. Éjjel-nappal mindig jár, mégis egy helyben áll, mi az?
.....
3. Szádba teszed, mégsem eszed, mi az?
.....
4. Fent lakom az égen, melegít a fényem, sugárból van bajsom,
este van, ha alszom.
.....
5. Csak becsukott szemmel látjuk, mi az?
.....
6. Miből vesz az ember legtöbbet a piacon?

Megoldások:
1. hó / 2. óra / 3. kanál / 4. nap / 5. álom / 6. levegőből

Karácsonyi berakós

Kétbetűsek: AL, ÁL, ÉR, MA, PD, RE, SÓ, TÓ, TŰ, ZG, ZH.

Hárombetűsek: AEN, ÉTI, EUP, JAJ, KUN, LES, ŐCO, PAD, VER, VÉT.

Négybetűsek: EDDA, ÉLNE, ÉREM, DELO, LÓGÓ, LOOL, NÉHA, TŰRE.

Ötbetűsek: ARÉNA, ÉTLAP, IÁZOL, LELÁT, LEPKE.

Hatbetűsek: EMOCIO, ENGEDÉ, KORHOL, MEMOÁR, REGNÁL, SERÉNY, ZSENGE.

Hétbetűs: SZERELŐ.

Nyolcbetűs: RIADALOM.

Tizenhárom betűs: EGYENESJELLEM.

A kalap

Egy idősebb hölgy kalapot próbál egy üzletben. Az eladó dicséri:

- Ez a kalap nagyszerűen áll önnek! Tíz évvel fiatalabbnak látszik benne!
- Nos, akkor inkább nem kérem. Nem engedhetem meg magamnak, hogy amikor leveszem, tíz évvel öregebbnek lássanak.

Házi feladat

A második Sanyikát bekíséri reggel az anyja az iskolába. Az anya panaszkodik a tanító néninek:

- Sajnos, a kisfiam nem tudta mára elkészíteni a házi feladatát matematikából.
- Miért? – kérdezi a tanítónő.
- Mert nincsenek a számítógépén római számok.

Zsebes

- Apu, ki volt az a bácsi, akit a villamos megöleltél?
- Nem tudom, fiam, de mindjárt megnezem a tárcáját, biztosan van benne igazolvány.

Felemás cipő

Szabó felemás cipőben jelenik meg a vállalati értekezleten. A főnöke ráripakodik:

- Mit képzelsz magáról?! Most azonnal hazamegy, és kicseréli a cipőjét!
- Hiába tenném, főnök – feleli Szabó –, mert otthon is egy fekete meg egy barna maradt.

Tej

- Pincér, biztos, hogy friss ez a tej?
- Annyira friss, asszonyom, hogy két órával ezelőtt még fű volt.

Fogászati kezelés

Pistike anyja telefonon reklamál a fogorvosnál:

- Doktor úr, azt mondta, hogy 2000 lesz a fiam kezelése, és végül 8000-et fizettem. Mi került ilyen sokba?
- Nézze, asszonyom, a fia olyan hangosan ordított, hogy a másik három páciensem elmenekült.

Bojtár

Egy fiú elszegődik egy juhász mellé bojtárnak. Amikor ősszel beköszönt a hideg, egy este megkérdezi a juhászt:

- Na, fiam, mit szeretnél: melegedni, vagy vacsorázni?
- Mire a fiú:
- Tűzőn szalonnát sütni.

Az elefántbeszerzés módszerei

MATEMATIKUS: elmegy Afrikába, megvizsgál mindent, félredob mindent, ami nem elefánt, és elfog egyet a maradékból, akármilyen is maradt.

PROGRAMOZÓ: előbb algoritmust készít: Menj Afrikába! Kezdd a Jóreménység fokánál! Lépésenként haladj északnak, közben felváltva keletről nyugatra és nyugatról keletre keresztezd a kontinenst, és fogj el minden megpillantott állatot! Hasonlítsd össze egy elefánttal, amit már láttál! Fejezd be, ha egyezést tapasztalsz!

GYAKORLOTT PROGRAMOZÓ: az előző algoritmust használja, de előbb elhelyez egy elefántot Kairóban, hogy az algoritmus biztosan befejeződjön.

Székely viccek

A székely töviről hegyire elmondja ügyvédjének panaszát.

– Ez az igazság, bátyámuram. A tiszta igazat mondtam. A hazugságot tegye majd hozzá az ügyvéd úr!

A székely ember szomszédjába új ember költözött. Este kiment a kertjébe, óvatosan körülnézett, és közben fél szemmel az új szomszédot figyelte. Aztán ácsott egy gödröt, és elrejtett benne egy nagy bödönt. Másnap reggel jöttek a zsandárok, s vallatóra fogták a székelyt.

– Mit rejteget maga! Fegyvert, röpcédulát, tiltott könyveket? Vagy tán orgazda maga?

A székely váltig tiltakozott. Föltúrták az egész házat, s végül a kertben megtalálták a bödönt. Diadalmasan kiemelték, de ugyancsak meglepődtek, mert a bödön üres volt.

– Mit járattaj velünk a bolondját?
– Nem én hívtam kendteket.
– Mondja, jóember! Végül is miért ásta el ezt az üres bödönt?

– Csak azért, hogy megtudjam, milyen ember az új szomszédom.

A székely atyafi bátortalanul ácsorog a befagyott folyó partján. Szeretne átmenni, de nem mer. Kétségbeesésében így fohászkodik:

– Ó, istenem, csak most az egyszer tekints le rám kegyesen, és épségben segíts át a folyón!

Nekibátorodva útnak indul, és már a túlsó part közelében jár, amikor felkiált:

– No, most már átjutok nélküled is!

Ebben a pillanatban megreped a jég, és az atyafi beleesik a folyóba. Méltatlankodva mászik ki a vízből:

– Istenem, veled már viccelni sem lehet!

Egy természetes székely asszonyosság magyarországi látogatásáról két sonkát akar átcsémpészni a határon, s a kocsiülés alá dugja. Kérdi tőle a vámos:

– Van valami elvámolnivalója?

– Van, két sonkám.

– Hol?

– Rajta ülök...

– Akkor jó – nevet a vámos. – Továbbmehet.

Két székely beszélget:

– Hé szomszéd, miért van annak a disznónak három lába?

– Mit gondol kend, majd levágom az egészét egy bableves miatt!

**Már két napja töltöm
...és semmi!!**

Hogyan lehet feldobni a számítástechnika szakkör hangulatát?

– Ül le a számítógép elé, várj egy másodpercet, majd döbbsz arckifejezéssel kezdj el kiáltozni: Nem lehet! Megtaláltak! Ezután szaladj el!

– Kezdj el ész nélkül hahotázni, majd 3 perc elteltével, amikor már mindenki téged néz, állj meg és kezd el nézni, mit néznek a többiek!

– Kezdj el villámsebességgel gépelni, majd gyors arckifejezéssel kezd el bámulni a szomszédodat!

– Mielőtt bejönnének a többiek, véletlenszerű sorrendben csatlakoztasd össze a monitorokat a számítógépekkel!

– Hozz magaddal egy láncfűrész, de ne kapcsolod be! Ha valaki megkérdezi, minek az neked, akkor csak annyit mondj: A biztonság kedvéért...

– Mi a megfelelő parancs Linux rendszerben terrortámadás esetén?

– Chmod 000 /bin/laden.

DRÁGA GYERMEKEM!

**EZEN A HÉTEN MINDENNAP
ÚJ WIFI JELSZÓ VAN.
A MAIÉRT PAKOLD ÖSSZE
A SZOBÁDAT, MOSOGASS EL
ÉS VIDD KI A SZEMETET.**

ANYU ÉS APU

Miért jó ismerkedni a neten?

– Mert otthonról is lehet.

– Mert a munkahelyről is lehet.

– Mert nem kell hozzá kiutazni.

– Mert nem kell sminkelni.

– Mert az egyhavi előfizetés a telefonszámlával sem kerül annyiba, mint egy vacsora és a taxi hazafelé.

– Mert lehet közben inni és WC-re menni anélkül, hogy bocsánatot kellene kérni.

– Mert nem kell elmenni a felelőtlenül megígért randevúra.

– Mert a szó, ha már elszáll, sok bajt okozhat, írásban viszont minden törölhető.

Hogy hívják a programozó boxolót?

– Linux Lewis.

Egy sápadtarcú jár az indián faluban, ahol hetek óta nincs víz. Miközben a faluban jár, látja hogy egy indián folyamatosan dobol. Megkérdezi a törzsfőnöktől:

– Ő a sámán?

– Igen.

– És most esőt csinál?

– Nem, a vízvezetékcsatlakozást hívja a szomszéd faluból.

– Mit mond az internetes szellem??

– ???

– .hu

Pistikét irodalomórán a tanárnéni megszólítja:

– Pistike! A Mikszáth-ot véletlenül X-szel írtad!

– Dehogyan, tanárnő! Az DirectX.

Matematikaórán:

– Ha egy almát nyolcadokra vágok, majd megfigyelem, mit kapok?

– Tizenhatodokat.

– És ha újra megfigyelem?

– Harminckettedeket.

– Nagyszerű! És ha azt is megfigyelem?

– Almapürét.

A tornatanár futóversenyt rendez az iskolában. Pistike megkérdezi tőle:

– Tanár úr, igaz, hogy csak az első három kap díjat?

– Igen, Pistike.

– Akkor a többi miért fut?

Pistikét és Móríckát megkérdezi a tanító néni:

– Pistike, te mi leszel felnőtt korodban?

– Rendőr.

– Az szép szakma. És te Mórícka?

– Én bűnöző.

– Miért bűnöző?

– Hogy együtt játszhaszak Pistikével!

– Az én nagypapám már elmúlt 80 éves – dicsekszik Mórícka –, de minden reggel ötkor felkel és egyvégében lefut 5 kilométert.

– Az szép. És mit csinál délután?

– Akkor futja az utolsó kilométert.

A tanár panaszkodik Pistike szüleinek:

– A maguk gyereke a legrosszabb az egész osztályban. Egyszerűen nem bírok vele. Ráadásul még sosem hiányzott egy napot sem!

Pistikét felszólítja a tanár nyelvtanórán:

– Pistike! Mi az az egyes szám 3. személy?

– Őőő...

Jelek, amik arra utalnak, hogy számítógépes megszállott vagy

1. Amikor valaki a személyi számodat kéri, automatikusan az IP címedet adod meg.
2. Így ismerkedsz az utcán: "Szia, mi a weboldalad címe?"
3. Megdöbbsz, amikor meghallod, hogy a spam igazából egy húskonzerv neve.
4. Ha valakinek szólni akarsz, "megpingeled", és traceroute-tal tájékozódasz.
5. Ha kólát veszel egy automatából, azt így kommentárod: "Letöltöttem egy kólát a szerverről".

Jancsi apród bevezet a színházba

Gyermekeknek készített érdekes előadást **Virág György**, a Zentai Magyar Kamaraszínház színésze. A Jancsi apród című előadásában négy és tizenegy év közötti gyermekeknek készített mesemondógot, amelyben azt szeretné bemutatni nekik, mi is a színház.

– A Jancsi apród hiánypótló előadás lesz, ugyanis itt, a Tisza mentén kevés olyan előadás készül, amelynek az elsődleges célközönségét az óvodások és a kisiskolások képezik. Ugyanakkor véleményem szerint már az ilyen korú gyermekeket is meg kellene kísérelni bevezetni a színház világába, ugyanis néhány év múlva ők lesznek a potenciális nézők – mondta Virág György.

– Már nagyon régóta izgat az a téma, hogy honnan kezdődik a színház, meddig tart az élet, vagy fordítva. Éppen ezért nagyon megörültem, amikor találtam egy olyan szöveget, amely a színháznak a lényegét boncolgatja, és megpróbál válaszolni egyebek között arra a kérdésre is, amelyet magam is jó ideje kutatok. A szöveg természetesen a gyermekek szintjén és nyelven teszi meg mindezt, de olyan módon, hogy az az én fantáziámat is meg tudja mozgatni. A dolog egyik legnagyobb nehézsége számomra az, hogy miként válhatok képessé arra, hogy huszonhat évesen elvárásoljak egy kisgyereket, akinek mérhetetlenül gazdag a fantáziája, hiszen mindenképpen meg kell őt lepnem. Ez képezi az előadásom

Virág György

első részét, a második részét pedig a színház értelmének a boncolgatása – magyarázta.

– Az előadás olyan alapfogalmakat próbál bevezetni a kisgyermekek életébe, mint például hogy mi a különbség a színház és a cirkusz között. Ezzel kapcsolatban két kulcsfogalmat határoz meg: az egyik a színház varázsszava, a mintha – tehát a színész úgy tesz, mintha örülne, mintha haragudna –, a másik pedig a cirkusz varázsszava, a hátha – tehát a közönség azt várja, hogy hátha leesik az artista, vagy hátha elejt a tüzes buzogányt. Úgy gondolom, hogy ha ezeket az alapfogalmakat egy érdekes játékon keresztül sikerül megérteniük a nézőtérre ülő gyerekeknek, akkor máris gazdagabban térnek haza, és a jövőben már egészen könnyedén különbséget tudnak tenni a színház, a film és az élet között.

M. E.

Ökrös Kyra, 3. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Békés karácsonyt, meghitt ünnepnapokat, valamint eredményes, boldog új esztendőt kívánunk minden kedves olvasónknak, barátunknak, a szülőknek, a pedagógusoknak, a terjesztőknek és a lap valamennyi támogatójának.

A Jó Pajtás következő száma január 19-én jelenik meg a szokásos terjedelemben, 28 oldalon, 50 dináros áron.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Két héttel ezelőtti, 37. számunk nyereménykérdésében arra voltunk kíváncsiak, felismeritek-e a képen látható „szórpamacsot”? Rengeteg pontos választ kaptunk, talán sohasem jelentkeztetek ennyire sokan, mint ezúttal. A helyes választ – noha sokan tudjátok – mégis ki kell mondanunk, ez pedig a bernáthegyi. A felvételen látható kutyacemete a bernáthegyi fajhoz tartozik. Különös népszerűségét nem csak kiváló természetének, hanem a Beethoven című filmnek is köszönheti. A megfejtők közül a szerencse a **szenttamási Horváth Vilmára**, a **J. J. Zmaj iskola** hatodikosára mosolygott. Könyvjutalmát még ebben a hónapban postázzuk.

E heti kérdésünk már valószínűleg nagyobb fejtörést okoz. Meg kell fejtenetek, milyen eseményhez kötődik ez a kocka! A szünetidő talán elég hosszú lesz rá. Eláruljuk,

hogy Újvidékhez kötődik és egy 2021-es eseményhez. Tudjátok-e már, miről van szó? Ha igen, a választ mielőbb küldjétek el cí-

münkre, legkésőbb azonban **2017. január 12-éig**. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs A helyes választ beküldők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki, amit a következő hónap elején postázzunk.

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrös Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyósszámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs